

ΙΛΙΞΟΣ

Η αληθινή ευγένεια
είναι σαν το καθαρό χρυσάφι
που, ως γνωστόν,
δεν οξειδώνεται ποτέ.

Μποβέ

Κυκλοφόρησαν οι νέες εκδόσεις των έργων της ιδρύτριας της Θ.Ε.

Έλενα Π. Μπλαβάτσκυ

Η Φωνή της Σιγής Το Κλειδί της Θεοσοφίας Τα Πρώτα Βήματα στον Αποκρυφισμό

Διατίθενται στα κεντρικά βιβλιοπωλεία
και στα γραφεία της Θ.Ε. Βουζουρεστίου 25,

Τ.Τ. 106 71

Τηλ. + Fax. 210 3610961

Τηλ. 210 3620702

Ταχυδρομική ή τηλεφωνική παραγγελία με αντικαταβολή

Το Κλειδί της Θεοσοφίας	18€
Η Φωνή της Σιγής	10€
Τα Πρώτα Βήματα στον Αποκρυφισμό	10€

ΤΡΙΜΗΝΙΑΙΟ ΠΕΡΙΟΔΙΚΟ ΤΗΣ ΘΕΟΣΟΦΙΚΗΣ ΕΤΑΙΡΕΙΑΣ

Βουκουρεστίου 25 Κωδ. Ταχ. 106 71, Αθήνα Αττικής, Κωδικός: 4311

Τηλ. 210 36.20.702 - 210 36.10.961 Fax: 210 36.10.961

www.theosophicalociety.gr

email (περιοδικού): ilisos@theosophicalociety.gr

email (Εταιρείας): info@theosophicalociety.gr

Διανέμεται δωρεάν στα μέλη

Ιδρυτής + ΚΩΣΤΗΣ ΜΕΛΙΣΣΑΡΟΠΟΥΛΟΣ

Ιδιοκτησία - Έκδοση: Θεοσοφική Εταιρεία εν Ελλάδα

Εκδότης - Διευθυντής: Θεόδωρος Κασσιφής

Σύνταξη / Επιμέλεια ύλης: Ιριγένεια Κασσιωνίτη

ΟΚΤΩΒΡΙΟΣ - ΝΟΕΜΒΡΙΟΣ - ΔΕΚΕΜΒΡΙΟΣ 2011 Τεύχος 286

*Το περιοδικό ΙΛΙΣΟΣ
εύχεται στους αναγνώστες του*

ΚΑΛΗ ΧΡΟΝΙΑ

*Στις δύσκολες αυτές ώρες, ας επικαλεστούμε
το εσωτερικό φως που βρίσκεται βαθιά μέσα στις
καρδιές μας, να μας καθοδηγήσει στην
αντιμετώπιση των προβλημάτων κατά
τον ορθότερο και πιο συνετό τρόπο.*

Η ΘΕΟΣΟΦΙΚΗ ΕΤΑΙΡΕΙΑ

Ιδρύθηκε στις 17 Νοεμβρίου 1875 στη Ν. Υόρκη από την Ε.Π.Μπλα-βάτσκι και τον συντ/χη Χ.Σ. Όλκοττ. Η σημερινή έδρα της βρίσκεται στο Adyar, Madras – India. Σκοποί της είναι:

1. Ο σχηματισμός πυρήνα Παγκόσμιας Αδελφότητας της Ανθρωπότητας, χωρίς διάκριση φυλής, πίστεως, γένους, τάξης ή χρώματος.
2. Η ενθάρρυνση της συγχορευτικής μελέτης των θρησκειών, της φιλοσοφίας και της επιστήμης.
3. Η έρευνα των ανεξιμηνετων νόμων της φύσης και των δυνάμεων που βρίσκονται σε λανθάνουσα κατάσταση μέσα στον άνθρωπο.

Θεοσοφία είναι το σώμα της αλήθειας που αποτελεί τη βάση όλων των θρησκειών, και του οποίου δεν μπορεί κανείς να διεκδικήσει την αποκλειστικότητα. Προσφέρει μια φιλοσοφία που κάνει τη ζωή κατανοητή και εκθέτει τη δικαιοσύνη και την αγάπη που καθοδηγούν την εξέλιξή της. Τοποθετεί τον θάνατο στη σωστή του θέση, σαν επαναληπτικό επεισόδιο σε μια ατελείωτη ζωή που ανοίγει την είσοδο σε μια πλήρωςτερη και λαμπρότερη ύπαρξη. Αποκαθιστά την επιστήμη του Πνεύματος στον κόσμο, διδάσκοντας ότι το Πνεύμα είναι ο αληθινός εαυτός του ανθρώπου, ενώ ο νους και το σώμα είναι οι υπηρέτες του. Φωτίζει τις Γραφές και τα δόγματα των θρησκειών και αποκαλύπτει τις κρυμμένες έννοιές τους.

Το Ελληνικό τμήμα της Θ.Ε. ιδρύθηκε αρχικά στην Κέρκυρα, το 1877, από τους πρ. Όθωνα Αλεξάνδρου, Αλέξανδρο Ρομπότη, Δημήτριο Σοφοκλή, Κόντη Γρονέμη και Πασκουάλε Μενελάου. Υπό τη σημερινή μορφή της ως «Θεοσοφική Εταιρεία εν Ελλάδι», είναι σωματείο μη κερδοσκοπικό, νομίμως αναγνωρισμένο με την υπ' αρ. 8187/1946 απόφαση του Πρωτοδικείου Αθηνών. Εφόσον η Θ.Ε. έχει εξαπλωθεί ευρύτατα ανά τον πολιτισμένο κόσμο, και εφόσον άτομα όλων των θρησκειών έχουν γίνει μέλη της χωρίς να εγκαταλείψουν τα ιδιαίτερα δόγματά τους, τις διδασκαλίες και την πίστη τους, θεωρείται καλό να τονισθεί το γεγονός ότι δεν υπάρχει κανένα δόγμα, καμία γνώμη οποιουδήποτε που να δεσμεύει με οποιουδήποτε τρόπο, οποιουδήποτε μέλος της Θ.Ε. Η αποδοχή των τριών αντικειμενικών σκοπών της είναι ο μόνος όρος για να γίνει κανείς μέλος της.

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ ΤΕΥΧΟΥΣ

Σελ.

Θεόδωρος Κατσιρής: Κρίση και Θεοσοφία	4
Κ. Ζιναραγιαντάσα: Πρακτική Θεοσοφία (μέρος 2ον)	10
Από την αρχαία σοφία: Περί Παιδείας	20
Γ. Κοεμτζόπουλος: Η Πυθαγόρειος Παλιγγενεσία	22
Mario de Andrade: Ο πολύτιμος χρόνος των ωρίμων	29
Οι Επιστολές των Μαχάτμας προς τον Α.Π.Σίννετ:	
Μέρος 2ον, Επιστολή νο 1	31
Γ.Κουκουβίνος: Ο δρόμος προς την Αλήθεια	44
Ι.Πουλκούρας: Περί οντοπίας Θεοσοφία	49
Theosophy Ezine: Αγάπη	56
Θερινό Συνέδριο	58
ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΟΜΙΛΙΩΝ	60
ΜΕΤΑΞΥ ΜΑΣ	63

Με χαρά πληροφορούμε τους ανησυχώστες μας ότι μπορούν να επισκεφθούν την ιστοσελίδα της Θεοσοφικής Εταιρείας στην διεύθυνση:
www.theosophicalociety.gr

Η ιστοσελίδα είναι γραμμένη σε δύο γλώσσες – Ελληνικά και Αγγλικά.
Περισσότερες πληροφορίες θα βρείτε στη διεύθυνση
webmaster@theosophicalociety.gr

ΚΡΙΣΗ ΚΑΙ ΘΕΟΣΟΦΙΑ

Θεόδωρος Κατσιφής

(Ομιλία στην επέτειο της Ίδρυσεως της Θεοσοφικής Εταιρείας)

Τιμούμε σήμερα την ίδρυση της Θεοσοφικής Εταιρείας (17/11/1875, Νέα Υόρκη) από την Ε. Π. Μπλαβάτσου και τον συντ/χη Χ. Σ. Όλκοττ. Την τρέχουσα περίοδο, όμως, που η χώρα μας συνταράσσεται από μια πρωτόγνωρη κρίση, κρίνουμε επιβεβλημένο να επισε-

ντροφοιούμε σε αυτήν. Δεν είναι πάντως άκαρη η προσοχή μας στην οικονομική κρίση. Είναι απόλυτα συμβιβαστή με την σημερινή επέτειο. Η ίδρυση της Θ.Ε. ουσιαστικά αποσκοπούσε στην αντιμετώπιση των κρίσεων που ταλανίζουν και απαξιώνουν την ανθρώπινη ύπαρξη, εμποδίζοντας την ανοδική της εξέλιξη.

Ζούμε σε μια κρίσιμη κατάσταση, σε «ενδιαφέροντες καιρούς», όπως λένε οι Κινέζοι. Κρίση επιβίωσης για πάρα πολλούς, κρίση αβεβαιότητας και ανασφάλειας για όλους μας. Κρίση βασικά οικονομική αλλά με προελόντιο, απόηχο και μοτίβο αξιών, με συνέπεια την ανατροπή ενός κάπως ανεξτού τρόπου ζωής σε έναν άλλον έμπλεο δεινών. Ευλόγη συνεπώς και ζωτικής σημασίας η ερώτηση: Είναι ώρα τώρα για Θεοσοφία; Αναρωτιέται κάθε Θεόσοφος τι έχει να προσφέρει η Θεοσοφία. Αν η παρουσία στις στοές και οι σχετικές εργασίες μπορούν να συμβάλλουν και πώς, σε μια υπεϊθνη στάση μπροστά στη σοτεινή άβυσσο που χάνει μπροστά του.

Φρονούμε ότι τα μέλη έχουν συνειδητοποιήσει πως στόχο της αποτελεί το ξεπέρασμα των κρίσεων, τις οποίες η ανθρωπότητα βιώνει αδιάλειπτα, έστω και αν κάποιες χώρες – και η δική μας μέχρι πρότινος – κάπως ξεφεύγουν. Οι κρίσεις οφείλονται στην απέλεια, την ανωριμότητα του σημερινού ανθρώπινου είδους, που αξιώνει μόνο σαν κυρίαρχος της αξίες του υλισμού, και δεν υψώνει το βλέμμα του προς την πανέμορφη ηθική, ψυχική και πνευμα-

τική τάξη πραγμάτων. Απαιτείται δηλαδή για την αντιμετώπιση των κρίσεων, η συμπαράσταση μιας θεώρησης και πράξης που μόνο τα γνήσια εσωτερικά κινήματα μπορούν να προσφέρουν.

Η Θεοσοφική Εταιρεία, με τους τρεις βασικούς σκοπούς της (δημιουργία πυρήνα παγκόσμιας αδελφότητας/μελέτη θρησκειών, φιλοσοφικών, επιστημών/αυτογνωσία) νομίζουμε ότι δείχνει το δρόμο, ώστε άτομα και σύνολο να μπορούν να ανταπεξέρχονται των κρίσεων της ζωής. Μια συνδρομή, όχι βέβαια υπό το πνεύμα του: «Δεύτε προς με οι πεφορτισμένοι, κ'αγώ αναπαύσω υμάς», ή μιας κυνικής φιλοσοφίας περί πρακτικών για αυτοεπιβεβαίωση ακόμη και εις βάρος των άλλων, ή σε στοιχικές τακτικές απόσυρσης από το κοινωνικώς γίνεσθαι. Η Θεοσοφία, με τη μελέτη, την κατανόηση και την αυτογνωσία, οδηγεί το άτομο σε μια απόλυτα ανθρώπινη θαρρετή αντίληψη και στάση ζωής. Μια συναίσθηση για την αβεβαιότητα του μέλλοντος, για το σωκρατικό αλληλένδετο του καλού με το κακό σε κάθε στιγμή. Μια βαθιά εσωτερική αντίληψη της ρήσης του Ηράκλειτου: «τα πάντα ρει».

Σε αυτήν τη θεοσοφική αξίωση, η ατομική ευδαιμονία έρχεται σε δεύτερη μοίρα. Προτείνει η ευημερία του συνόλου. Σαν απότοκος της αδελφικής, της ανιδιοτελούς αγάπης για τον άλλο, για τους πάντες, που αποτελεί τον ασφαλές λιμενοβραχίονα όπου πάνω του ανίσχυρα κτυπούν τα κύματα των κρίσεων. Γιατί, τελικά, χωρίς τον εγωισμό, τον αντίποδα δηλαδή της αγάπης, οι κρίσεις ούτε βλαστάνουν ούτε καρποφορούν. Μονάχα η εγωκεντρικότητά μας, δηλαδή, μας τυφλώνει στη δυστυχία των άλλων. Σκεφθείτε πόσο αδιάφορα παρακολουθούμε τι συμβαίνει σε χώρες όπως η Σομαλία, η Ουγκάντα, κλπ, όπου ο θάνατος και η απόλυτη δυστυχία βασιλεύουν για μυριάδες ανθρώπινα όντα. Μόνο όταν η καμπίνα χτυπά για εμάς τους ίδιους, νιώθουμε ότι η βοήθεια στη δυστυχία του άλλου πρέπει να αποτελεί ύψιστη φροντίδα του κάθε ανθρώπου.

Πέραν όμως από αυτή την ακριβή συναίσθηση της πραγματικότητας, που επιτυγχάνουμε με τη συνεπή επιδίωξη των σκοπών της Θ.Ε., πλέον ανεκτίμητη είναι η ίδια η θεοσοφική διδασκαλία. Χωρίς δογματική χροιά, μας καλεί να συνειδητοποιήσουμε ότι ο άνθρωπος δεν είναι μόνο σώμα και διάνοια, αυτά δηλαδή που δεινοπαθούν κατεξοχήν από τις κρίσεις. Αποτελείται και από άλλα μέλη, ή σώματα, όπως αναγνωρίζουν όλες οι εσωτερικές παραδόσεις. Έχει ψυχή και πνεύμα, ή και περισσότερα στοιχεία (η θεοσοφική διδασκαλία αναφέρει επτά σώματα) τα οποία πολύ δύσκολα, ή και καθόλου, μπορούν να αγγίξουν οι όποιες κρίσεις. Όσο περισσότερο «ζωντανεύουμε» αυτά τα σώματα, δηλαδή όσο πε-

ρισσότερο ζούμε μέσα τους, τόσο περιορίζουμε τη δράση των παραγόντων που ταλανίζουν τον άνθρωπο και την κοινωνία.

Ακόμη και η σύγχρονη επιστήμη παραδέχεται πλέον την ύπαρξη τριών εγκεφάλων στον άνθρωπο, κατάλοιπο της βιολογικής του ιστορίας. Τον εγκέφαλο του ερπετού (υπεύθυνο για τα ένστικτα), του θηλαστικού (υπεύθυνο για τα συναισθήματα), και τον διανοητικό εγκέφαλο. Αυτά αντιστοιχούν

στην αμάξα, το άλογο και τον αμαξά της γνωστής παρομοίωσης των εσωτερικών παραδόσεων. Προσθέτουν όμως και τον επιβάτη, που αρχίζει πλέον να δέχεται και η επιστήμη, σαν τον πνευματικό εγκέφαλο. Είναι αυτός που κάποιες στιγμές της ζωής μας νιώθουμε «να ανθρωπίζει» την υλικο-ψυχικό-πνευματική μας συναισθησία.

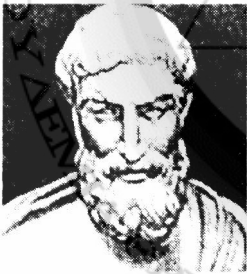
Διερχόμενοι συνεπώς την ύπαρξη καταστάσεων που υπερβαίνουν την υλιστική υπόσταση του ανθρώπου, αντιλαμβάνομαστε ότι η χρήση μπορεί να ειδικωθεί και από άλλες σκοπιές. Χωρίς απελπισία, χωρίς αυτολύπηση, χωρίς την αίσθηση της ανημποριάς σε έναν κόσμο που χάνεται γάτω από τα πόδια μας. Δεν θα σταθούμε βέβαια στη βαναυσωτική ιδέα «πειρασμός-αγιασμός», δηλαδή στο καλοδεχούμενο των κρίσεων για την πνευματική μας εξέλιξη. Θα ξεπεράσουμε τις δοξασίες για το ατομικό ή ομαδικό λάθος και την μετενσάρκωση, που θέτουν την αιτία των κρίσεων σε εγωιστικές συμπεριφορές προηγούμενων ζωών, ή προγενέστερων περιόδων της ζωής μας, και κατά συνέπεια εισπράττουμε ότι μας οφείλεται. Ακόμη, δεν θα μείνουμε σε φιλοσοφικές θεωρήσεις για μοίρα, πεπρωμένο και προορισμούς που δεν εξαρτώνται από τη δική μας βούληση και δράση.

Πρέπει να σταθούμε στη διαπίστωση ότι, όποιες κι αν είναι οι αιτίες των δεινών μας, κάθε άνθρωπος, αναγνωρίζοντας την συνολική του ύσταση και υπόσταση, καλείται να προχωρήσει σε ένα «μετασχηματισμό». Αυτός ο μετασχηματισμός είναι βέβαια γάτι το αυτονόητο, όταν πρόκειται για τις καθημερινές ατομικές και κοινωνικές συμπεριφορές: Μικρότερη κατανάλωση, λιγότερη διασκέδαση κ.λπ. Αυτό που εννοούμε, όμως, σχετίζεται με ένα μετασχηματισμό που αφορά την εσωτερική αντίληψη πραγμάτων. Δεν είναι εξωτερική, παβλωφικού τύπου αντίδραση – δεν έχω, δεν φωνίζω, δεν επιθυμώ την πολυτέλεια κ.λπ. Αφορά μια αναδιάρθρωση, θα

λέγαμε, των συνάψεων των νευρώνων του εγκεφάλου, ώστε να βρεθούμε σε μόνιμη βάση σε ένα διαφορετικό τρόπο αντίληψης της όλης παρουσίας μας στην κοινωνία και τον πλανήτη.

Θυμηθείτε τις πολλές αφιγήσεις ανθρώπων που βρέθηκαν εγγύς του θανάτου και ξαναγύρισαν στη ζωή, ότι βλέπουν πλέον τον κόσμο μας με «άλλο μάτι». Αξίες ηθικές και πνευματικές, παραπεταμένες σε κάποια γωνιά του υποσυνείδητου, ανασύρονται και στέκονται ενάντια στην υλιστική παντοδυναμία, η οποία βιάζεται να ολοκληρώσει την πτώση μας στους νόμους της ζούγκλας. Κι αν ελάχιστα μπορούμε να πράξουμε για την άμαξα (την άμεση βιοτική καθημερινότητά μας), θα καταφέρουμε έτσι να βοηθήσουμε το άλογο και τον αμαξά. Κι ακόμη, να κάνουμε κάτι για να ξυπνήσουμε τον επιβάτη της άμαξας από τον αναγκαστικό του ύπνο, στον οποίο, σε τελευταία ανάλυση, οφείλεται όλη η κακοδομικότητα που πλήττει τον πλανήτη, τη χώρα μας και τον καθένα ξεχωριστά.

Αυτή η εσωτερική αντίληψη ότι η κρίση σχετίζεται με τη συνολική υπόστασή μας, δείχνει τόσο τη δυνατότητα προσωπικής ανοχής των αντιξοοτήτων της ζωής, όσο και τη δύναμη καθενός μας να εκτελέσουμε τα φιλάνθρωπα καθήκοντά μας. Όσο δηλαδή εγκολπώνεται μέσα μας η θεοσοφική αντίληψη, σαν κάθετος δρόμος αυτογνωσίας και αυτοπραγμάτωσης, τόσο ανοιγόμαστε στον οριζόντιο δρόμο της υπηρεσίας προς τον πλησίον, της πρόσκτησης του άλλου σαν επέκταση του εαυτού μας. Κι αν οι οικονομικές δυνατότητες δεν μου επιτρέπουν το ρόλο του καλού Σαμαρείτη, είναι για μένα δυνατή η ουσιαστική συνδρομή στον ηθικό, ψυχικό και πνευματικό τομέα. Ένα μήνυμα, που θέλει τους θεόσοφους όχι μόνο να ερμηνεύουν τον κόσμο στον οποίο ζουν, αλλά και να προσπαθούν να τον αλλάξουν.

Κλείνοντας, νομίζω ότι βοηθάει τις θέσεις μας ενώπιον της μεγάλης κρίσης που διερχόμαστε, η αναφορά σε έναν αρχαίο φιλόσοφο, ο οποίος μεσουράνησε μέσα σε μια παρόμοια κρίση αξιών, παραδόσεων ηθικής και

πνευματικής κατάστασης. Σε ένα κόσμο που χανόταν στις μικρές αυτόνομες πολιτείες, στη χοάνη μιας επίπλαστης παγκοσμιοποίησης, όπου βίωνες (όπως και τώρα) την απόλυτη ατομική σου μηδαιμότητα. Εννοούμε τον Επίκουρο, που οι οπαδοί του για οκτώ αιώνες τίμησαν και λάτρεψαν σαν θεό. Μας δίδαξε ότι όποια κι αν είναι η εξωτερική κατάσταση πραγμάτων, μπορείς να ζήσεις ευχάριστα τα χρόνια της ζωής σου και αυτό εξαρτάται αποκλειστικά

από εσένα. Φτάνει να ανοίξεις τα φυσικά και πνευματικά σου μάτια, και να αντιληφθείς τις απλές, στη διατύπωσή τους τουλάχιστον, αλήθειες.

Το φάρμακο για όλες της μη σωματιζές αρρώστιες του ανθρώπου είναι απλούστατο. Η περιφρήμη «τετραφάρμακος» που συνίσταται στα εξής:

- Μη φοβάσαι το θεό.
- Μη σε στεναχωρεί ο θάνατος.
- Το καλό εύκολα μπορείς να το κερδίσεις.
- Το φοβερό εύκολα μπορείς να το αντέξεις.

Και στη γλώσσα που γράφτηκε, και που έχουμε το προνόμιο να κατανοούμε ως Έλληνες:

- Άφοβον το θείον.
- Ανύποπτον ο θάνατος.
- Και τ' αγαθόν μεν εύχρητον,
- Το δε δεινόν ευκαυτέρητον.

Η γλεψύδρα δεν επιτρέπει τη λεπτομερή ανάλυση του τετραφάρμακου. Όμως πρόκει να τονίσουμε (γιατί αυτό έχει αξία για εμάς) την απόλυτη συνέπεια του Επίκουρου στις πράξεις με τη θεωρία. Κατάδηλα το δείχνει αυτό η ίδια του η στάση, στη μέγιστη χρήση που θα γνωρίσει κάθε άνθρωπος στη δική του ζωή. Ας θυμίσουμε τι έγραψε αυτός ο σοφός, που τα μάτια του άντεχαν στο φως και το προτιμούσε από το μισοσκοτάδι, ή το απόλυτο σκοτάδι των προλήψεων, των δογματισμών και των φαντασιακών δοξασιών, που βαναυαλίζουν με κίβδηλες ελπίδες τα μεγάλα πλήθη. Αποδεικνύοντας ότι οι θεωρίες του δεν ήταν απλώς παλιά λόγια, αλλά σιζούσαν μαζί του, έγραψε τις τελευταίες στιγμές της ζωής του στον μαθητή του Ιδομενέα:

«Αυτήν την ευτυχισμένη ημέρα, την τελευταία της ζωής μου, σου γράφω το παρακάτω γράμμα. Οι συνεχείς πόνοι από τη δυσουρία και τη δυσεντερία έχουν ξεπεράσει κάθε προηγούμενο. Όμως όλα αυτά τα αντιμετωπίζω με τη χαρά που νιώθει η ψυχή μου, καθώς αναθυμιάμαι τις συζητήσεις που έχουμε κάνει. Να φανείς άξιος της στάσης, που από νεαρός κράτησες απέναντι στη φιλοσοφία και σε εμένα, και να φροντίσεις εσύ τα παιδιά του Μητρόδωρου».

Θα μου επιτρέψετε να σας την παραθέσω και στο πρωτότυπο. Πιστεύω ότι συμφερζέστε την αίσθηση που έχω προσωπικά, ότι ακούγοντας την πραγματική μας γλώσσα, μας δίνει μεγάλο κουράγιο για όλες τις κρίσεις της ζωής μας. Όπως μας διέσωσε το κείμενο ο Διογένης Λαέρτιος:

«Ήδη δε τελειτών, γράφει προς Ιδομενέα τήνδε επιστολήν. Ἐν τῇ μακαριάν ἀγοντες και ἅμα τελευταίαν ἡμέρα του βίου, εγγράφομεν ἡμίν ταυτί. Ἐτραγγουρικά τε παρηκολούθη και δυσεντερικά πάθη υπερβολήν ουκ απολείποντα του εν εαυτοῖς μεγέθους. Ἀντιπαρετάττετο δε πάσι τούτοις το κατά ψυχὴν χαίρον ἐπὶ τη των γεγονότων ἡμίν διαλογισμῶν μνήμη. Σὺ δ' ἀξίως της εκ μειραζίου παραστάσεως προς ἐμέ και την φιλοσοφίαν, ἐπιμελοῦ των παιδῶν Μητροδόρου».

Μήνυμα ανοχής, φιλανθρωπίας, αγάπης. Μήνυμα ευθαρσούς υπερβατικής, χωρίς πίστη, θεώρησης αὐτοῦ που καλούμε ζωὴ και θάνατο. Τρανὸ ουράνιο τόξο που διασχίζει πέρα για πέρα τους ουρανοῦς, για να διαλύσει τα βαριά και πυκνά νέφη, που δείχνει το πρόσκαιρο της κάθε καταγίδας. «Εὐκτιητον τ' αγαθόν, το δε δεινόν ευκαρτέρητον».

Ευχές για το Νέο Έτος

Ἡ αὐγή της νέας χρονιάς γεμίζει τις καρδιές μας με ἐλπίδα. Ἐλπίδα για καλύτερες ἡμέρες, ἐλπίδα για ἓναν καλύτερο κόσμο δίχως ἀδικίες, σκληρότητα και οδύνη. Ὅτι κι αν συμβαίνει, εμεῖς πάντοτε ἐλπίζουμε πως θα υπάρξει βελτίωση. Στὴν ἐλληνικὴ μυθολογία, ἡ Ἐλπίδα (Ἐλπίς) ἦταν ἡ μόνη που δεν ἐπιθυμοῦσε να ἐξέλθει ἀπὸ το κοινὴ της Πανδώρας, ἀλλὰ παρέμεινε στο εσωτερικὸ του για να βοηθήσει το ἀνθρώπινο γένος. Ἡ ἀνθρώπινη καρδιά εἶναι σαν το κοινὴ της Πανδώρας. Ἡ ἐλπίδα βρῖσκεται πάντοτε μέσα της. Ὡστόσο, οἱ προσωρινές προκλήσεις που ἀντιμετωπίζουμε σήμερα, ἀπαιτοῦν κάτι περισσότερο ἀπὸ ἀπλή ἐλπίδα. Ἀπαιτοῦν δράση, συνεργασία και ἰσχυρὴ θέληση να ἐργαστοῦμε για ἓναν καλύτερο κόσμο. Ἄς εἶναι αὐτὸ το Νέο Ἔτος, χρονιά συνεργασίας με ἐνότητα και ἁρμονία, ὥστε το ἰδανικὸ της Παγκόσμιας Ἀδελφοσύνης να ἐπαληθευτεῖ πρακτικὰ μέσα στον κόσμο ὅπου ζοῦμε και να μὴν παραμεινεῖ ἀπλῶς μια οὐτοπία.

*Ευτυχισμένο το Νέο Έτος!
Ἐρῖκα Γεωργιάδη*

ΠΡΑΚΤΙΚΗ ΘΕΟΣΟΦΙΑ

Κ. Ζιναραγιαντάσα

(Παγκόσμιος Πρόεδρος της Θ.Ε., 1945-1953)

*(Ομιλίες στο Σικάγο, 1910, και στο Ετήσιο Συνέδριο
της Θ.Ε. της Βιρμανίας, 1914)*

(μτφρ: Ιφιγένεια Κασταμονίτη)

(Μέρος 2ον)

Η Θεοσοφία στην εκπαίδευση

Στη σύγχρονη εποχή καταβάλλονται πολλές προσπάθειες στην αναμόρφωση του συστήματος διαπαιδαγώγησης. Όλοι όσοι είναι επιφορτισμένοι με το έργο της διάπλασης του χαρακτήρα των παιδιών, γνωρίζουν ότι οι υφιστάμενες θεωρίες και πρακτικές δεν είναι διόλου ικανοποιητικές. Εξετάζοντας τις από τη σκοπιά της Θεοσοφίας αντίλαμβάνομαστε ευθύς την κατεύθυνση προς την οποία τείνουν.

Το υπάρχον σύστημα βασίζεται στην πεποίθηση ότι κάθε παιδί είναι ένας νους που γεννιέται τη στιγμή του τοκετού, και συνεπώς όταν εισέρχεται στην περίοδο της σχολικής εκμάθησης, είναι κενός πίνακας. Τωυτοτρόπως θεωρείται απαραίτητο κατά την εκπαίδευσή του να εφοδιαστεί με γνώσεις τις οποίες δεν διαθέτει, ώστε να διαμορφωθεί ο ακατέργαστος ακόμη χαρακτήρας του. Η πεποίθηση αυτή εξακολουθεί να κυριαρχεί, παρότι το γεγονός ότι κάθε εκπαιδευτικός και κάθε γονιός που μεγαλώνει παιδιά, γνωρίζουν εξ εμπειρίας ότι όλα διαθέτουν συγκεκριμένη ιδιοσυγκρασία ήδη από τη βρεφική ηλικία τους.

Από θεοσοφική άποψη, το πρώτιστο που οφείλει κανείς να λάβει υπόψη είναι ότι τα παιδιά είναι αθάνατες ψυχές. Η τωρινή εμφάνισή τους με σώμα αγροτικού ή κοριτσιού, έχει ως στόχο την εκδήλωση των ενυπαρχουσών ιδιοτήτων κάθε ψυχής διαμέσου των εμπειριών. Δεύτερον, ότι ο ορατός κόσμος, εντός του οποίου όλοι ζούμε, αποτελεί τμήμα ενός ευρύτερου κόσμου. Κάθε παιδί επηρε-

άζεται αδιαλείπτως ωθούμενο προς το καλό ή το κακό, όχι μόνο από όσα βλέπει και ακούει γύρω του αλλά και από την αθέατη ατμόσφαιρα των σκέψεων και των συναισθημάτων του περιβάλλοντος. Όντας αθάνατη ψυχή έχει ήδη βιώσει πολλές εμπειρίες σε προηγούμενες ζωές, ενώ η τωρινή εμφάνισή του σε παιδικό σώμα δεν είναι παρά μία ανάμεσα σε άλλες ανάλογες. Ως εκ τούτου, γνωρίζει αρκετά περί ζωής και έχει ήδη αποκτήσει ορισμένη γνώση ως προς το τι πρέπει και τι δεν πρέπει να πράξει.

Όσον αφορά τον παιδικό εγκέφαλο, η γνώση που ενυπάρχει στην ψυχή παραμένει σε μεγάλο βαθμό σε λανθάνουσα κατάσταση εντός του. Συνεπώς, η αληθινή διαπαιδαγώγηση περιλαμβάνει δύο στόχους. Πρώτον, να αφυπνιστεί η εν ύπνω ευρισκόμενη γνώση της ψυχής, και το παιδί να εκπαιδευτεί κατά τρόπον ώστε σύντομα να ανακαλύψει εκ νέου αρχές βίου, που σε περασμένες ενσάρκωσεις είχαν δοκιμαστεί και αποδειχθεί χρήσιμες. Αυτό θα είναι πλέον αποτελεσματικό για την ψυχή του, καθιστώντας την ικανή να εγκαταστήσει στον εγκέφαλό του, διαμέσου του νου, την ανάμνηση περασμένων ενσάρκώσεων, των επιτυχιών και αποτυχιών του. Δεύτερον, να παράσχει στο παιδί, όσο το δυνατόν συντομότερα, μια συνθετική άποψη περί ζωής. Διότι κανείς δεν μπορεί να διαπαιδαγωγηθεί προτού ατενίσει τη ζωή από τη σκοπιά ενός ψυχικού κέντρου.

Εν μέσω της καθημερινότητας, τείνουμε να απολέσουμε το στόχο διότι επιτρέπουμε την ύπαρξη διαχωρισμού μεταξύ του νοητικού, συναισθηματικού και ηθικού μας κόσμου. Επειδή ζούμε αποσπασματικά, το αποτέλεσμα των ενεργειών μας καθίσταται ολοένα πιο αδύναμο από όσο θα μπορούσε να είναι αν ζούσαμε ως ολότητα. Κατά συνέπεια, η εκπαίδευση οφείλει να ενσταλάζει εξασχίς στο παιδί την αίσθηση αυτής της ολότητας. Εφόσον ως ψυχή έχει ήδη επιτύχει, σε ένα κάποιο βαθμό, την σύλληψή της διαμέσου εμπειριών σε προηγούμενους βίους του, η διαπαιδαγώγηση πρέπει να προσανατολίζεται στην ταχεία ανάδυση των δεδομένων αναμνήσεων και την καλλιέργειά τους, έτσι ώστε να διευρυνθεί ο ορίζοντας της ολότητας του παιδιού. Το έργο αυτό καθιστά την ψυχή του ικανή να έλθει σε επαφή με τον εαυτό της, και πρέπει να εκτελείται σε τρία στάδια. Στην Πρωτοβάθμια εκπαίδευση, την Δευτεροβάθμια και την Τριτοβάθμια.

Ας εξετάσουμε τι διδάσκει η Θεοσοφία αναφορικά με τα τρία αυτά στάδια.

Ένα παιδί δεν είναι μόνο το μικρό φυσικό σώμα που εμείς διακρίνουμε, αλλά διαθέτει επίσης ένα αστρικό σώμα συνασθημάτων και ένα νοητικό σώμα σκέψων και ιδεών. Τα τρία αυτά σώματά ή φορείς της ψυχής του, το νοητικό, αστρικό και φυσικό, συνιστούν το παιδί. Είναι όλα πολύ ευαίσθητα και απαιτείται η κατάλληλη εκπαίδευσή τους ώστε να συνεργάζονται αρμονικά. Έκαστο διαθέτει τη δική του ζωτικότητα, που είναι εντελώς διακριτή από τη γενικότερη της ψυχής. Επίσης, έκαστο διαθέτει στοιχειώδη συνειδητότητα με προτιμήσεις και απέχθειες που δεν συμφωνούν απαραίτητως με εκείνες της ψυχής. Τα υποσυνείδητα αυτά ρεύματα είναι ιδιαίτερος έντονα στη διάρκεια της παιδικής ηλικίας και πρέπει να τεθούν υπό έλεγχο.

Μερικές φορές έρχονται σε έντονη αντίθεση με τη φύση του παιδιού. Ίσως το φυσικό του σώμα να συμπεριφέρεται με θορυβώδη ή, αντιθέτως, ληθαργικό τρόπο, εκδηλώνοντας στοιχεία που κληρονόμησε από τους γονείς του. Αυτό όμως δεν σημαίνει οπωσδήποτε ότι η ψυχή του παιδιού στερείται ηρεμίας ή, αντιθέτως, δύναμης. Κατά τον ίδιο ακριβώς τρόπο, το αστρικό και το νοητικό του σώμα διαθέτουν έκαστο τις δικές του δυνάμεις, εντελώς διακριτές από εκείνες της ψυχής που χρησιμοποιεί τους δύο αυτούς φορείς της. Συνεπώς, πρώτιστο μέλημα της εκπαίδευσης στο Νηπιαγωγείο είναι να καθοδηγήσει το παιδί στον έλεγχο των φορέων του. Να αναπτυχθεί ο εγκέφαλός του με νοητικές ασκήσεις, η συναισθηματική του φύση με ανάλογα ερεθίσματα και η διάνοιά του με την ώθηση στο σιλλογισμό.

Όπως όλοι γνωρίζουμε, έργο του νηπιαγωγού είναι να διδάξει στο παιδί μεθοδικότητα, τάξη και ρυθμό. Να εκπαιδεύσει τον παιδικό εγκέφαλο στην αναγνώριση της ιδέας του χρώματος, του σχήματος, του βάρους, της θερμοότητας κλπ. Η χειρωνακτική επιδεξιότητα που διδάσκεται ένα μικρό παιδί, επιδρά στη συναισθηματική και νοητική του φύση. Η διδασκαλία αυτή είναι αναγκαία διότι βοηθά την ψυχή να επιτύχει ταχύτερα τη συνοχή των φορέων της. Οφείλουμε βέβαια να αναγνωρίσουμε ότι η παιδική αντίληψη δεν διαμορφώνεται μόνο από τα αντιζείμενα που το παιδί χειρίζεται, ή τα σχήματα που αντικρίνει, αλλά και από αμέτρητες άλλες αόρατες επιρροές. Το σχήμα του χώρου όπου διδάσκεται, οι γωνίες, οι καμπύλες και οι ευθείες του, το χρώμα του τοίχου, η μορφή των διαφόρων αντιζεμιένων που βρίσκονται μέσα στην αίθουσα του νηπιαγωγείου, όλα επηρεάζουν ένα μικρό παιδί με αόρατο τρόπο.

Κάθε σχήμα στο περιβάλλον τους, κάθε απόχρωση και κάθε ήχος που ακούν τα παιδιά, επηρεάζουν τη νοητική και συναισθη-

ματική τους υπόσταση. Κατά τη διάρκεια της εκπαίδευσής τους στο νηπιαγωγείο, μπορούμε να βοηθήσουμε ή να παρεμποδίσουμε την καλλιέργεια της αντίληψής τους, διαμέσου των αντιτιθέμενων του περιβάλλοντος χώρου. Η σύγχρονη μέθοδος διαπαιδαγώγησης αναγνωρίζει την αξία της ορθής χρήσης διαφόρων αντιτιθέμενων από τα παιδιά. Εντούτοις, πρέπει να αναγνωριστεί επίσης το γεγονός ότι τα ίδια τα αντιτιθέμενα συνεχώς επιδρούν στον ψυχισμό του παιδιού, αν και με αόρατο τρόπο, συμβάλλοντας στη διάπλασή του με ωφέλιμο ή καταστροφικό τρόπο.

Από θεοσοφική άποψη, η επίδραση του διδάσκοντος στο παιδί είναι πολύ μεγαλύτερη από όσο παραδέχεται σήμερα η εκπαιδευτική κοινότητα. Τα παιδιά δεν επηρεάζονται μόνο από το φυσικό σώμα του εκπαιδευτή τους, το οποίο διακρίνουν, αλλά και από την αθέατη σε εκείνα εσωτερική του φύση. Όπως όλοι γνωρίζουμε, μια θιμωμένη λέξη, ή ένα φωτεινό χαμόγελο, προκαλούν απτά αποτελέσματα. Εξίσου αποτελεσματική, αλλά πολύ ισχυρότερη, είναι η επίδραση της σκέψης ενός διδασκάλου. Ένας αληθινός εκπαιδευτής οφείλει να είναι επαρκώς καλλιεργημένος, όχι μόνο διανοητικά αλλά και συναισθηματικά, πολύ περισσότερο μάλιστα όταν διδάσκει σε νηπιαγωγείο. Διότι τα λεπτεπίλεπτα αστρικά και νοητικά σώματα των μικρών παιδιών είναι εξαιρετικά ευαίσθητα στις σκέψεις και τα συναισθήματα του δασκάλου τους. Ουδείς έχει το δικαίωμα να διδάσκει μικρά παιδιά, αν στην καρδιά του και τη σκέψη του δεν υπάρχει έντονο ενδιαφέρον για την ορθή διαπαιδαγώγησή τους.

Ο γενικός αυτός κανόνας είναι ιδιαίτερος σημαντικός στην περίπτωση των νηπιαγωγών, διότι τα πολύ μικρά παιδιά ουσιαστικά παραδίδονται σε αυτούς ψυχή τε και σώματι. Στο στάδιο αυτό της εκπαίδευσης πρέπει να υπαρξουν αρωχτές ακόμη αλλαγές ως προς τον τρόπο διδασκαλίας. Εντούτοις, η γενικότερη αρχή συνοψίζεται ως εξής: Εφόσον τα τρία προαναφερθέντα σώματα των μικρών παιδιών είναι εύπλαστα, χρέος του νηπιαγωγού αποτελεί το να εντυπώσει σε αυτά όχι μόνο τις ορατές αλλά και τις αόρατες ενέργειες, συμβάλλοντας στην ταχύτερη δυνατή μεταφορά στον παιδικό εγκέφαλο μιας σαφέστερης εικόνας της ψυχικής του ολότητας. Όταν το παιδί επιτύχει μερικό έλεγχο των σωμάτων του, μεταβαίνοντας στο επόμενο στάδιο εκπαίδευσης πρέπει να αποκτήσει συναίσθηση του νόμου. Στη διάρκεια αυτής της περιόδου πρέπει να καλλιεργηθούν ακόμη περισσότερο τα συναισθήματά του.

Κάθε άνθρωπος γεννιέται με μια συναισθηματική φύση, την οποία έχει αναπτύξει διαμέσου πολλών ενσπρωκώσεων. Τοιούτο-

τρόπος, όταν πρόκειται για μικρά παιδιά, ο δάσκαλος δεν εργάζεται απλώς επάνω σε μια εξολοκλήρου αδιαμόρφωτη συναισθηματική ιδιοσυγκρασία. Μπορεί μόνο να ενεργοποιήσει τις ήδη ενυπάρχουσες ιδιότητές της και να ενδυναμώσει καθετί ωραίο μέσα της. Εκείνο που πρέπει να προσφερθεί στο παιδί ή, ουσιαστικά, να αφηγησθεί βαθιά μέσα του, συνήθως είναι η δυνατότητα βίωσης συναισθημάτων που συνοδεύονται από ταυτόχρονη γαλήνη. Αυτό μπορεί να επιτευχθεί κυρίως μέσω της φυσικής σωματικής άσκησης. Εδώ έγκειται η αξία της σωματικής εκγύμνασης, κυρίως δε εκείνης που εμπεριέχει ρυθμό.

Οποιαδήποτε χρησιμοποιείται ο ρυθμός ως φυσική άσκηση, όπως πχ στο χορό, εκεί υφίσταται καθαρά συναισθηματική δραστηριότητα. Μέσω αυτού, το άσφατο συναισθηματικό σώμα των παιδιών σταθεροποιείται και αποκτά αίσθηση νομοτέλειας και τάξεως. Επιηρεάζει τη νοητική τους φύση συντονίζοντάς την με τη σκέψη του νόμου. Όταν οι ρυθμικές κινήσεις εκτελούνται ομαδικά από πολλά παιδιά, το αποτέλεσμα είναι ιδιαίτερος ενισχυμένος. Καθώς εργάζονται όλα μαζί, θα λέγαμε ότι είναι σαν μονάδες μιας άσφατης ρυθμικής κίνησης, που εντυπώνει στο παιδικό μυαλό τους το μεγάλο νόμο του κάλλους και της τάξεως εν δράσει.

Η αίσθηση της νομοτέλειας και της τάξεως αναπτύσσεται εξίσου σημαντικά διαμέσου της μουσικής και της ποίησης. Αυτό δεν σημαίνει φυσικά ότι τα παιδιά πρέπει οπωσδήποτε να συνθέτουν μουσικά ζομμάτια ή να γράφουν στίχους, εκτός και αν είναι έμφυτα προικισμένα με την αντίστοιχη τάση. Σημαίνει όμως ότι η μουσική και η ποίηση προσφέρονται ως συναισθηματική τροφή στα παιδιά. Από μικρή ηλικία πρέπει να είναι εξοικειωμένα με τη μουσική και την ποίηση που ταυριάζει περισσότερο στην ιδιοσυγκρασία τους. Οφείλουμε φυστόσο να είμαστε ιδιαίτερος προσεκτικοί, ώστε πράγματι να επιλέγονται τα κατάλληλότερα αμφοτέρων ως μέσον εκπαίδευσης. Όπως η φυσική αεθαρωσία μπορεί να μολύνει τον ευαίσθητο φυσικό οργανισμό ενός παιδιού, βλαβεροί στίχοι και νότες άγριας μουσικής μπορούν εξίσου να μολύνουν τη συναισθηματική και νοητική του φύση.

Υπό αυτό το πρίσμα, τα παιδικά τραγούδια που είναι γεμάτα σκέψεις και εικόνες ελάχιστα ανταποκρινόμενες στην πραγματικότητα της φυσικής ζωής, μπορούν να τα βλάψουν. Ίσως οι σύγ-

χρονοι ποιητές μας μπορέσουν να δημιουργήσουν στίχους καταλληλότερους για μικρά παιδιά, ώστε να αντικατασταθούν εκείνοι που συνήθως χρησιμοποιούνται έως σήμερα. Αν υπήρχε η δυνατότητα να εξαλείψουμε τους απαίσιους θορύβους των σύγχρονων δρόμων, τις άσχημες εικόνες και την ποταπή φρασολογία, που τόσο έχει διαστρεβλώσει το πραγματικό νόημα των λέξεων, δεν θα υπήρχαν παράπονα για ανάγωγα παιδιά. Η εν λόγω συμπεριφορά αποτελεί ασθένεια της συναισθηματικής τους ψύξης. Ωστόσο, το μικρόβιο δεν υφίσταται τόσο στα ίδια τα παιδιά όσο στο ευρύτερο περιβάλλον της σημερινής κοινωνίας.

Η νοητική φύση του παιδιού πρέπει να εκπαιδευτεί με αυστηρώς αντικειμενικό τρόπο. Πράγμα πολύ δύσκολο σήμερα, καθώς τόσες πολλές λέξεις που χρησιμοποιούνται συνεχώς, δεν σημαίνουν εκείνο ακριβώς που επιθυμούμε να εκφράσουμε. Παρότι ενέχουν συγκεκριμένη έννοια, οι λέξεις αυτές δεν χρησιμοποιούνται ορθά αλλά συνήθως με σκοπό να εκφραστεί η υπερβολή, ή περιλαμβάνονται ακόμη και στην αποκαλούμενη αργκό, γεγονός που προκαλεί σύγχυση στην ευαίσθητη νοητική φύση των μικρών παιδιών. Συνεπώς οφείλουμε να είμαστε ιδιαίτερος προσεκτικοί, ώστε όταν ομιλούμε, να χειριζόμαστε τις λέξεις υπό την ορθή τους σημασία και έννοια. Δηλαδή, να χρησιμοποιούμε λέξεις που εγγλείουν καθαρή και ακριβή συνάφεια με όσα επιθυμούμε να εκφράσουμε.

Η παιδική νοητική φύση είναι, επιπλέον, υπερκινητική και δύσκολα παραιμένη σταθερή προς συγκεκριμένη κατεύθυνση. Ως εκ τούτου, είναι απαραίτητο να διευκρινίζουμε με σαφήνεια τι είναι εκείνο που παρέχουμε στα παιδιά και τι αναμένουμε από αυτά. Η νοητική ακρίβεια στη διαπαιδαγώγηση ενός παιδιού θα βοηθήσει τη διάνοιά του, που δεν έχει ακόμη αφηπνιστεί επαρκώς, να εκφραστεί πληρέστερα σε βάθος χρόνου. Ακρίβεια στη σκέψη, ακρίβεια στην περιγραφή των πραγμάτων. Αυτά συνιστούν τις απαραίτητες προϋποθέσεις στην επίτευξη του ύψιστου στόχου, που είναι να εισέλθει η συνειδητότητα στον παιδικό εγκέφαλο ως ψυχή, η οποία έχει ήδη συλλογιστεί με ακρίβεια δικές της εμπειρίες σε περασμένες ενσαρκώσεις.

Δεν χρειάζεται να ειπωθεί ότι καλόν είναι να διαπαιδαγωγείται το παιδικό μυαλό διαμέσου παραμυθιών και εξιστορήσεων. Ο νους είναι το τελειότερο, αρχιτεκτονικά δομημένο εργαλείο του ανθρώπου. Συνεπώς, οφείλουμε να του παρέχουμε τα καταλληλότερα υλικά στη διάρκεια όλων των σταδίων ανάπτυξής του. Κατά την παιδική ηλικία, οφείλουμε να υποδεικνύουμε στο νεαρό νου τι σημαίνει καλαίσθητο οικοδόμημα. Το σκοπό αυτό εξυπηρετούν τα

παραμύθια και κυρίως οι μύθοι, οι οποίοι εμπεριέχουν αληθινή ομορφιά στη δόμησή τους. Έτσι, το παιδικό μυαλό εκπαιδεύεται στην ανώτερη ιδιότητα της δημιουργικής φαντασίας, μέσω των θαυμάσιων εξιστορήσεων από κόσμους ορατούς και αόρατους.

Απαραίτητο στοιχείο διαπαιδαγώγησης, ήδη από τη νηπιακή ηλικία του ανθρώπου, συνιστά η παροχή καθορισμένων θεμάτων ώστε να καλλιεργηθεί η φαντασία. Οι θρησκευτικοί μύθοι κρίνονται πλέον κατάλληλοι προς τούτο, αλλά όταν λέμε θρησκεία δεν εννοούμε καθορισμένο θεολογικό δόγμα. Η παιδική φαντασία πρέπει να εκκινήσει με την επεξεργασία μιας σημαντικής συμπαντικής ιδέας, η οποία εμπεριέχει κοσμικό αίσθημα. Κάθε θρησκεία περιλαμβάνει πολλές τέτοιες ιδέες, κατάλληλες ακόμη και για το παιδικό μυαλό. Είναι απολύτως εφικτό να περιβληθούν τα παιδιά με μια όμορφη θρησκευτική ατμόσφαιρα. Να διδαχθούν τον τρόπο να αντιλαμβάνονται τον εαυτό τους ως ψυχή, πρωί και βράδυ, με τη βοήθεια κάποιας απλής προσευχής. Τα παιδιά των θεόσοφων χρησιμοποιούν μια σχετική προσευχή που ονομάζεται «Χρυσή Αλυσίδα». Είναι μια πολύ όμορφη μικρή προσευχή, με νοήματα που εύκολα μπορεί να συλλάβει η παιδική φαντασία. Εμπεριέχει τη θαυμάσια ιδέα μιας μονάδας ζωής, πολύ μεγαλύτερης από το ίδιο το παιδί.

«Είμαι ένας κρίκος της Χρυσής Αλυσίδας της Αγάπης, που αγκαλιάζει τον κόσμο.

«Οφείλω να διατηρώ τον κρίκο μου δυνατό και λαμπρό.

«Γι' αυτό θα προσπαθήσω να είμαι ευγενικό και καλό

«με όλα τα ζωντανά πλάσματα που συναντώ,

«να προστατεύω και να βοηθώ όλους όσους είναι πιο αδύναμοι από εμένα.

«Θα προσπαθήσω να έχω αγνές και όμορφες σχέσεις, να μιλώ με αγνά και όμορφα λόγια

«και να κάνω αγνές και ωραίες πράξεις.

«Ας γίνουν όλοι οι κρίκοι της Χρυσής Αλυσίδας λαμπροί και δυνατοί.»

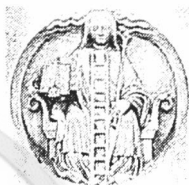
Η συγγραφή βιβλίων με παιδικές ιστορίες είναι επίσης ένα έργο που πρέπει να υλοποιηθεί, αλλά ιστορίες που να μιλούν για τη συμπαντική ζωή της ανθρωπότητας, ευαισθητοποιώντας συγχρόνως την παιδική φαντασία. Μπορούμε να βοηθήσουμε τα παιδιά να γίνουν μεγάλοι φιλόσοφοι, αρχεί να συνειδητοποιήσουμε ότι φιλοσοφία δεν σημαίνει καθορισμένο σύστημα ή συγκεκριμένη σχολή σκέψης. Αποτελείται από ιδέες, συνασθήματα και σκοπούς που κατέχει εξίσου το καλύτερο μέρος του ανθρώπινου γένους.

Η διδασκαλία με τη βοήθεια φωτών και ζώων αποτελεί επίσης σημαντικό στοιχείο στην εκπαίδευση των παιδιών. Οι κατώτερες αυτές τάξεις της Δημογραφίας πρέπει να καταλαμβάνουν συνεχώς ένα μέρος της παιδικής καθημερινότητας, έτσι ώστε τα παιδιά να μη λησμονούν ότι τα ζώα και τα φωτά αποτελούν έναν από τους κρίκους της μεγάλης αλυσίδας της ζωής. Να αντιληφθούν ότι η δική τους φύση αναπτύσσεται όχι μόνο όταν προσφέρουν σε εκείνο που είναι ανώτερο, αλλά και σε εκείνο που είναι κατώτερο. Εκτός αυτού, κάθε άνθος, δένδρο ή ζώο εκπέμπει τη δική ενέργεια, και μπορούμε να την χρησιμοποιήσουμε ως αόρατη βοήθεια στην επιτάχυνση της παιδικής σκέψης και συναίσθηματος.

Όταν επέρχεται η εποχή των πανεπιστημιακών σπουδών, μπορούμε να ελάβουμε ως δεδομένο ότι τα σώματα (φυσικό, αστρικό, νοητικό) του νέου πλέον, ή της νέας, έχουν ήδη πειθαρχήσει και υπόκεινται στον έλεγχό τους. Μια νέα περίοδος εκκινεί τώρα, κατά την οποία η ψυχή μπορεί να εντυπώσει με καθοριστικό τρόπο στον φυσικό εγκέφαλο, τις εσώτερες τάξεις στη ζωή. Έτσι ώστε ο νέος και η νέα να εκπαιδευθούν τα σώματά τους να εκτελούν την εργασία που αποτελεί το σκοπό της διακριτής τους υπόστασης. Δυστυχώς τα σημερινά πανεπιστήμια παρέχουν ελλιπή εκπαίδευση. Η διδασκαλία είναι υπερβολικά ακαδημαϊκή και ελάχιστα σχετίζεται με τα πρακτικά ζητήματα της ίδιας της ζωής, έτσι όπως την αντιλαμβάνεται η ψυχή. Η σημαντικότερη και πλέον εποικοδομητική περίοδος της πανεπιστημιακής ζωής δεν είναι η διδασκαλία των καθηγητών, αλλά, κατά πολλούς τρόπους, όσα μεταδίδονται από τους ίδιους τους φοιτητές μεταξύ τους στη διάρκεια παιχνιδιών και κοινωνικών επαφών. Το αποτέλεσμα της πανεπιστημιακής φοίτησης, έτσι όπως υφίσταται σήμερα, μπορεί κάλλιστα να περιγραφεί ως εξής:

«Ένας νεαρός Απόλλων με χρυσαφένια κόμη, ίσταται ονειροπολώντας στο χείλος του αγώνα της ζωής, ψυχολογικά απροετοίμαστος για την έκταση της μικρότητάς της».

Όταν κυριαρχήσουν οι θεοσοφικές ιδέες στην πανεπιστημιακή εκπαίδευση, θα διαφανεί ότι η διδασκαλία θα λάβει οπωσδήποτε καθοριστική κατεύθυνση. Θα διδάσκονται δηλαδή με σαφήνεια στον σπουδαστή όλα τα θέματά του ως ψυχή, διότι καθένας γεννιέται προκειμένου να εκπληρώσει έναν στόχο ατομικής ανάπτυξης και προσόδου. Η μαθησιακή περίοδος στην Πρωτοβάθμια και Μέση εκπαίδευση του, ως παιδί και έφηβος, αποσκοπούσε στην

οιζοδόμηση της συνοχής των σωματών του. Τώρα, όμως, είναι ελεύθερος πλέον να διερευνήσει το παρελθόν του και να απενίσει το μέλλον του, ώστε να συλλάβει με καθαρότητα και νοημοσύνη ποιος είναι και ποιο το έργο του.

Η παρουσίαση και ανάλυση της ορθής όψης και ουσίας του πολιτισμού, θα αφυπνίσει εντός του την ανάμνηση της αληθινής υπόστασής του ως άνθρωπος. Αυτός ακριβώς υπήρξε ένας από τους στόχους του σε όλη τη διάρκεια της παιδικής και εφηβικής μαθησιακής περιόδου. Τότε, ωστόσο, συλλάμβανε την υπόστασή του συναισθηματικά κυρίως, αλλά τώρα πρέπει να την συλλάβει διανοητικά. Θα το επιτύχει αν ταξινομήσει τις παρελθούσες και τις τωρινές εμπειρίες της διάνοιάς του, κατά τρόπον ώστε η γενική εντύπωση να ισχυροποιηθεί εντός του τον ενθουσιασμό του ιδιαίτερου έργου του ως ψυχή. Αν αποφοιτήσει δίχως να έχει νιώσει βαθύ ενθουσιασμό για το έργο αυτό, τότε το πανεπιστήμιο έχει αποτύχει στο σκοπό του. Η πανεπιστημιακή εκπαίδευση οφείλει να υποδεικνύει στους φοιτητές τι είναι χρήσιμο, ηθικό και άξιο να επιδιώκει κανείς. Όχι, όπως συμβαίνει σήμερα, απλώς να παρέχει γνώσεις για επαγγελματικούς σκοπούς.

Στην αρχαία Αθήνα, αυτά διδάσκονταν οι σπουδαστές. Στη σύγχρονη εποχή, εντούτοις, η αληθινή ζωή κατανοείται τόσο λίγο, ώστε οι ίδιοι οι εκπαιδευτές έχουν συγκεχυμένη άποψη αναφορικά με τα σοβαρά προβλήματα της ύπαρξης. Ως εκ τούτου, ο δικός τους ενθουσιασμός επιζεντρώνεται κυρίως σε διανοητικά και ακαδημαϊκά θέματα. Είναι γεγονός ότι το πανεπιστήμιο της Οξφόρδης και του Κέιμπριτζ διαθέτουν μια δική τους έντονη αίσθηση, αλλά αυτό οφείλεται περισσότερο στο αποκρουστικό παρελθόν τους παρά στο ζωντανό παρόν ή στο πιθανό μέλλον. Η πραγματική πανεπιστημιακή διδασκαλία πρέπει να εκπαιδεύει τους φοιτητές με τέτοιο τρόπο, ώστε αποφοιτώντας, να εκπέμπουν σε ολόκληρη τη ζωή τους τη γαλήνη ενός αθάνατου όντος που εκτελεί την εργασία του στο χρόνο. Αυτή είναι η ουσιαστική βάση του αληθινού πολιτισμού, άξιου να θεωρείται ως τέτοιος.

Λέγεται ότι σκοπός του πανεπιστημίου είναι να καταστήσει τους φοιτητές ακαδημαϊκούς πολίτες. Από θεοσοφική άποψη, έργο του πανεπιστημίου πρέπει να είναι να γίνουν οι φοιτητές άνθρωποι αθάνατοι που προσφέρουν έργο. Σε αυτήν ακριβώς την περίοδο εκπαίδευσης πρέπει να αντανακλώνται τα ύψιστα ιδανικά, με ομορφιά και γαλήνη. Το ύψιστο ιδανικό που ένας άνθρωπος πρέπει να διδάσκεται σήμερα, είναι η χαρά της αδελφοσύνης. Η συνεργασία όλων των ανθρώπων και των εθνών για την ευημε-

ρία των λαών. Από όλα όσα χρήσιμα θα μπορούσε να προσφέρει η πανεπιστημιακή εκπαίδευση στον σημερινό άνθρωπο, η διδασκαλία του παραπάνω ιδανικού είναι εκείνο που μπορεί να τον μετατρέψει σε «Ιπλότη της Υψηλείας». Έναν από τον κύκλο του βασιλιά Αρθούρου, έναν από τη συντροφιά εκείνων των φημισμένων ιπποτών που είναι καταγεγραμμένοι στους θρύλους του κόσμου.

Όσοι ανάμεσά μας έτυχαν σύγχρονης πανεπιστημιακής εκπαίδευσης, γνωρίζουμε ότι σαφώς χρωστούμε πολλά στο Πανεπιστήμιο. Δεν μπορούμε όμως να μην παραδεχθούμε ότι, παρότι μας εφοδίασε με πολλές γνώσεις, δεν μας δίδαξε τον τρόπο να κατανοούμε τα προβλήματα της ζωής που συναντήσαμε μετά την αποφοίτησή μας. Υποχρεωθήκαμε να λησμονήσουμε, με αργό και οδυνηρό τρόπο, πολλά από τα μαθήματα του παρελθόντος και να μάθουμε άλλα, παράδοξα και δύσκολα, για την ύπαρξη των οποίων δεν μας είχαν προετοιμάσει οι καθηγητές μας. Αν αυτός ο τρόπος διδασκαλίας άλλαζε δραστικά, αν το πανεπιστήμιο μετατρέποταν σε τόπο όπου εμείς, ως ψυχές, θα διδασκόμασταν το έργο της ψυχής, και ότι αν το εκτελούμε, θα μας περιβάλλει η Αιωνιότητα, πραγματικά, πόσο ουσιαστική θα μπορούσε να αποβεί η πανεπιστημιακή φοίτηση στη ζωή κάθε σπουδαστή! Με την ισχύουσα κατάσταση των πραγμάτων, αρκετοί άνθρωποι που δεν έτυχαν πανεπιστημιακών σπουδών, είναι προικισμένοι με ψυχή πιο ευγενική και υπηρετούν το σύνολο με πολύ καλύτερο τρόπο, από ό,τι οι επί χρόνια φοιτούντες και σπουδάζοντες.

Είναι βέβαιο ότι όλα τα παραπάνω θα αλλάξουν όταν οι κυρίαρχες θεοσοφικές αρχές συμπιεσθούν στη διαπαιδαγώγηση του ανθρώπου. Όταν δάσκαλοι και καθηγητές θα διδάσκουν, υπεράνω όλων των άλλων μαθημάτων, τις μεγάλες αλήθειες που αποκαλύπτουν στον άνθρωπο τη θεία φύση του, καθώς και τον τρόπο να την αναπτύξει υπηρετώντας την ανθρωπότητα.

(Συνεχίζεται)

Από την αρχαία σοφία ΠΕΡΙ ΠΑΙΔΕΙΑΣ

Παιδεία είναι η διαπαιδαγώγηση ως προς την αρετή από τα παιδικά χρόνια.

Πλάτων

Το να θεωρείται κανείς μορφομένος, δεν προέρχεται από τις πολλές γνώσεις που πιθανόν να κατέχει, αλλά κατά πόσον έχει απαλλαγεί από τα πάθη του.

Πυθαγόρας

Η πνευματική μόρφωση είναι ένας δεύτερος ήλιος για εκείνους που την αποζητούν.

Ηράκλειτος

Από όσα υπάρχουν σε εμάς, μόνο η παιδεία είναι αθάνατη και θεία.

Πλούταρχος

Να θεωρείς μεγάλη μόρφωση εκείνη που θα σου δώσει την ικανότητα να υποφέρεις την αμορφωσιά.

Πυθαγόρας

Όπως ακριβώς βλέπουμε τη μέλισσα να γάθεται σε όλα τα φυτά και να παίρνει από το καθένα ό,τι καλύτερο υπάρχουν, έτσι πρέπει και αυτοί που επιθυμούν να μορφωθούν, να μην αφήνουν τίποτε χωρίς να το γνωρίσουν. Από παντού όμως να επιλέγουν τα ωφέλιμα.

Ισοκράτης

Οι βάσεις της αρετής ευρίσκονται στη φύση. Η καλλιέργειά της όμως είναι έργο της παιδείας. Η φύση χωρίς τη μάθηση είναι τυφλή.

Πλούταρχος

Ο Αριστοτέλης, όταν ρωτήθηκε τι διαφέρουν οι μορφωμένοι από τους αμόρφωτους, απάντησε: «Όσο οι ζωντανοί από τους πεθαμμένους». Η πνευματική καλλιέργεια, έλεγε, στις ευτυχίες είναι στολίδι και στις δυστυχίες καταφύγιο.

Λιογένης Λαέρτιος

Το να μη γνωρίζει κανείς τίποτα, δεν είναι ποτέ ούτε τόσο φοβερό ούτε το μεγαλύτερο κακό. Ενώ αντίθετα, η μεγάλη πείρα και η πολυμάθεια, όταν δεν συνοδεύεται με καλλιέργεια της ψυχής, είναι απίγκριτα πιο επιζήμια.

Πλάτων

Η παιδεία είναι από τη φύση της καταφύγιο για όλους τους ανθρώπους.

Στήριγμα για τη ζωή είναι η παιδεία.

Όλους η εκπαίδευση τους εξημερώνει.

Πολυτιμότεο απόκτημα για τους ανθρώπους είναι η παιδεία.

Μένανδρος

(Πηγή: Χ. Μπάρακλης, «Γνωμικά και Παροιμίες», εκδ. Γοττίας)

Η ΠΥΘΑΓΟΡΕΙΟΣ ΠΑΛΙΓΓΕΝΕΣΙΑ

Γιώργος Κοιμτζόπουλος

(Ομιλία στη στοά ΕΠΙΚΟΥΡΟΣ)

Σε προηγούμενη συνάντησή μας είχαμε εν συντομία σκιαγραφήσει τόσο τον Ελληνικό χώρο όσο και τον υπόλοιπο κατά την εποχή εκείνη, γνωστό στους Έλληνες κόσμιο, δηλαδή τον περίφημο 6ο π.Χ. αιώνα, στον οποίο έζησε και δίδαξε ο Πυθαγόρας. Λέω γνωστό, διότι η μακρινή Κίνα, όπου είχε ήδη αναπτυχθεί αρχαιότατος σπουδαίος πολιτισμός και όπου την εποχή εκείνη ο Λάο Τσέου ιδρύει τον Ταοϊσμό και ο μαθητής του Κογκ-φου-Τσέου (καθ' ημάς Κομφούτζιος) με τον Μεν-Τσέου διδάσκουν την προσήλωσή στο Ταό, δηλαδή την θεία τάξη που είναι συγχρόνως και φυσική τάξη, προς την οποία ο άνθρωπος οφείλει να προσαρμόζει τη διαγωγή του, αυτή η Κίνα λοιπόν με την εκπληκτική πνευματική συγγένεια προς τον αντίστοιχο αιώνα των Ιώνων φιλοσόφων, είναι παντελώς άγνωστη στους Έλληνες και ο Εκαταίος ο Μιλήσιος δεν την περιλαμβάνει στον χώρο του κόσμου.

Σήμερα θα μας απασχολήσει η πίστη στην παλιγγενεσία, στην μετενσωμάτωση της ψυχής, που απετέλεσε ένα από τα βασικά δόγματα των Πυθαγορείων. Παλιγγενεσία, όρος φιλοσοφικός που σημαίνει γενικώς την αναγέννηση, αλλά και ειδικότερα στην εσωτερική φιλοσοφία, και στις θρησκείες την αναγέννηση της ψυχής, την καλούμενη μετενσωμάτωση. Δηλαδή, την μετά τον θάνατο ενός οργανισμού, ενός σώματος στο οποίο κατοικεί μια ψυχική οντότητα, εν καιρώ μετάβασή της σε ένα άλλο σώμα και την επαναφορά της στην ζωή. Η μετενσωμάτωση με τη σειρά της ξεχωρίζει σε μετεμψύχωση, αν αυτό το σώμα ή οργανισμός μπορεί να είναι άνθρωπος, ζώο ή φυτό, και σε μετεσάρωση, εάν η μετάβαση γίνεται μόνο σε σώμα ανθρώπου. Ας σημειώσουμε ότι, σύμφωνα με τον Ολυμπιόδοξο, ο όρος μετεμψύχωση είναι αδόκιμος διότι δεν είναι το σώμα που δέχεται μια νέα ψυχή αλλά η ψυχή που ενδύεται ένα νέο σώμα.

Η πίστη στην παλιγγενεσία, στην μετενσωμάτωση, προϋποθέτει ασφαλώς την πίστη στο άφθαρτο, στην αθανασία της ψυχής. Θα μου επιτρέψετε εδώ, πηγαίνοντας πίσω σε μεγάλο χρονικό βάθος,

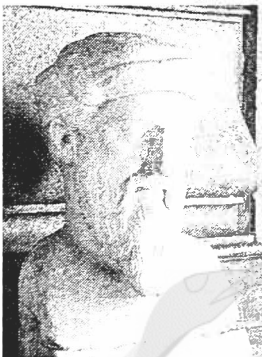
στις απαρχές του βίου του ενσυνείδητου και σκεπτόμενου ανθρώπου, να κάνω μια αναφορά στη στάση του απέναντι σε ένα σκληρό, τραυματικό, συχνότατα βίαιο και αναπόφευκτο γεγονός: Τον θάνατο. Το μεγάλο πρόβλημα των ανθρώπων σε σχέση με το θάνατο ήταν να κατανοήσουν και να αποδεχθούν την βία, που αυτός εκπροσωπεί, σαν ξαφνική και απότομη ρήξη της κανονικότητας. Και σαν σταθερό πρότυπο αυτής της κανονικότητας είδαν την περιοδικότητα μέσα στην κυκλική ανανέωση της Φύσης και της ζωής. Τον ήλιο και την σελήνη να ανατέλλουν και να δύουν αέναα, τις εποχές να εναλλάσσονται διαδοχικά, τον σπόρο να πέφτει και να θάβεται στη γη όπως το σπέρμα στη μήτρα, και από εκεί να δημιουργείται, να βλασταίνει καινούργια ζωή.

Κυκλική ανανέωση: γέννηση-ζωή-θάνατος. Ότι πεθαίνει ξαναγεννιέται, ότι χάνεται ξαναεμφανίζεται. Γιατί όχι λοιπόν και η ανθρώπινη προσωπικότητα; Μια ευπρόσδεκτη παρηγοριά, μια παρηγοριά που με τον καιρό, και περνώντας από διάφορα στάδια, οδήγησε στη δοξασιά της αθανασίας της ψυχής και της παλιγγενεσίας. Ο φόβος του θανάτου στάθηκε η γενεσιουργός αιτία όλων σχεδόν των θρησκειών και των σωτηριολογικών τους δογμάτων. Οι άνθρωποι μπόρεσαν να ερμηνεύσουν, να αφομοιώσουν και να χειραγωγήσουν τον θάνατο. Και, βέβαια, αυτή η χειραγωγήση του θανάτου με τον καιρό περιεβλήθη κάποιο επιθανάτιο τελετουργικό, όπως και η ταφή περιεβλήθη τις λεγόμενες διαβατήριες τελετές.

Η θεωρία της μετενσώματωσης ήταν ευρύτατα διαδεδομένη από αρχαιότατων χρόνων. Την βρίσκουμε στην Ινδική εσωτερική φιλοσοφία και τις μυστηριακές παραδόσεις, καθώς και στις Ινδικές θρησκείες. Τον Ινδουισμό και, από τον 6ο πΧ αιώνα που ιδρύονται, στον Τζαϊνισμό και τον Βουδισμό. Την συναντούμε στις αιγυπτιακές μυστηριακές παραδόσεις αλλά στην πράξη, χωρίς το δόγμα της αλληπάλληλης μετενσώακωσης ως διαδικασία ανέλιξης της ψυχής. Εδώ σκοπός της ψυχής είναι η επανεγκατάστασή της στο αρχικό σώμα, που για τον λόγο αυτό πρέπει να διατηρείται επιμελώς. Στους Έλληνες την βρίσκουμε στις διδασκαλίες των Ορφικών, του Πυθαγόρα και των Πυθαγορείων, του Εμπεδοκλέους, του Πλάτωνος, που ασχολήθηκε με αυτήν ιδιαίτερα συνεχίζοντας τις διδασκαλίες των Ορφικών και των Πυθαγορείων (και έτσι κυρίως γνωρίζουμε εμείς περί αυτών), των Νεοπλατωνικών και Νεοπυθαγορείων, αλλά και των Γνωστικών.

Στους Έλληνες, όπως και στους Ινδούς, είναι συνυφασμένη με την περί ανταποδόσεως διδασκαλία, το αντιπεπονθός ή κάρμα αντιστοιχώς. Θα πούμε στην συνέχεια κάποια πράγματα γι' αυτό.

Την συναντούμε και στην θρησκεία των Δρυίδων στην Γαλατία, καθώς και στην μεταρρησική Καπιτάλα. Επίσης, στα νεότερα φιλοσοφικά συστήματα του Παράκελσου, του Μπαίμε, του Λάιπνιτς, του Γκαίτε, του Σοπενάουερ, που μας λέει ότι «είναι απίστευτη φρεναπάτη η πίστη ότι ο άνθρωπος δημιουργήθηκε εκ του μηδενός και ότι η σημερινή του γέννηση είναι η πρώτη αρχή του στην ζωή».

Η αρχή της παλιγγενεσίας δια της μετενσαρώσεως αποτελεί πανάρχαια και λίαν διαδεδομένη γνώση της εσωτερικής παράδοσης, που πέρασε στην φιλοσοφία και τις θρησκείες. Έτσι, αν και ίσως είναι ασιατικής προέλευσης, την συναντούμε στην Ελλάδα σαν θεμελιώδη φιλοσοφική ιδέα και ως δόγμα των Ορφικών και των Πυθαγορείων. Ο Πρόκλος μας λέει: «ότι παλαιός ο λόγος Ορφικός τε γαρ και Πυθαγόρειος, ο πάλιν άγων τα ψυχάς εις το σώμα και πάλιν από του σώματος ανάγων, και τούτο πολλάκις» (*).

Οι Πυθαγόρειοι παραδέχονταν τη θεωρία των κυκλικών κοσμικών περιόδων. Ενθώς διαδεδομένη και στην Ινδική παράδοση, πιθανότατα Βαβυλωνιακής και Περσικής προέλευσης, σύμφωνα με την οποία, στο τέλος κάθε κοσμικής περιόδου επέρχεται δια του πυρός ή του ύδατος (εκπύρωση ή κατακλιτισμός αντιστοίχως) η καθολική καταστροφή του κόσμου και εν συνεχεία η αναγέννησή του. Την θεωρία αυτήν, παράλληλα με τους Πυθαγορείους φαίνεται ότι υιοθετούσε, πρώτος μεταξύ των προ-σοκρατικών, ο Ηράκλειτος. Είναι φανερό ότι οι περιοδικές αυτές κοσμικές καταστροφές έχουν σκοπό την κάθαρση του ανθρώπινου γένους και την επαναφορά του κόσμου στην αρχική ιδανική κατάσταση. Είναι η «μετακόσμησις» των Νέο-Πυθαγορείων.

Αυτή η θεωρία της αέναης επανάληψης, της περιοδικής και κυκλικής δηλαδή επαναφοράς των πάντων στην αφετηρία τους, είχε σαν επακόλουθο την παραδοχή εκ μέρους των Ορφικών και των Πυθαγορείων, ότι ο ίδιος νόμος πρόκει να ισχύει και για την ψυχή. Έτσι λοιπόν δημιουργήθηκε στους Πυθαγορείους η δοξασία της παλιγγενεσίας δια της μετενσαρώσεως της ψυχής. Ούτε η επιστήμη ούτε η φιλοσοφία μπορούν να ορίσουν τι είναι η ανθρώπινη ψυχή και ποια η ουσία της, ποια η προέλευσή της και ποια η πορεία και η τύχη της. Ο εσωτερισμός είναι που εξετάζει τα ζητήματα αυτά βαθύτερα και προσπαθεί να δώσει επαρκείς και ικανοποιητικές απαντήσεις.

Μέσα από το έργο του συνεχιστή των Ορφικών και των Πυθαγορείων, Πλάτωνα, σε συνδυασμό με το έργο του σοφού ιερέα του Απόλλωνα, Πλούταρχου, καθώς και των μεταγενέστερων Νεοπλατωνικών, αντλούμε έγκυρα στοιχεία σχετικά με την πανελλήνια φιλοσοφική κίνηση του Πυθαγορισμού, που μαζί με τον Ορφισμό αποτελούν τον φωτεινό άξονα γύρω από τον οποίο περιστράφηκε όλη η διανόηση, η θρησκευτική πίστη και η ηθική του αρχαίου κόσμου. Στους Πλατωνικούς διαλόγους έχει μεταφερθεί ένα σημαντικό μέρος από συγγράμματα των Πυθαγορείων και Ορφικών που δεν έφθασαν έως εμάς. Είναι γνωστό ότι ο Τίμαιος διερμηνεύει τα βιβλία του Πυθαγόρειου Φιλόλαου, που ο Πλάτων είχε αγοράσει για 100 μνες.

Οι Ορφικοί πρώτα («Άπαντα γὰρ ἡ παρ' ἑλλήσι θεολογία τῆς ορφικῆς μυσταγωγίας ἔκγονος», λέει ο Πρόκλος)(**) και κατόπιν οι Πυθαγόρειοι δίδαξαν ότι η ψυχή είναι αθάνατη και αποτελεί την πραγματική ουσία του ανθρώπου, που του δίνει ζωή. Ψυχή, από το ρήμα ψύχω, που θα πει φυσώ, πνέω, σημαίνει λοιπόν την πνοή, την αναπνοή, την σημαντικότερη δηλαδή λειτουργία που τον παρακολουθεί αδιάλειπτα από την πρώτη μέχρι την τελευταία του ώρα, και συνεκδοχικά την ζωή. Για τους Πυθαγόρειους, η ψυχή είναι παιδί, προϊόν εξέλιξης και μίξης των δύο αθάνατων και αγέννητων κοσμογονικών αρχών, από τις οποίες προέρχονται τα πάντα. Δηλαδή την Αμέριστη ουσία, ή Μονάδα των Πυθαγορείων, που είναι η άρρητη Αρχή, ασύλληπτη ενέργεια πνευματικής φύσεως, συνεχής, αδιαίρετη και πανταχού παρούσα. Νους, Ιδέα, σπέρμα και ποιητικό αίτιο της Δημιουργίας. Και την Μεριστή ουσία ή Δυνάδα, που είναι η μητέρα Αρχή, υλικής φύσεως και διαρετή, μητέρα και τροφός των Ιδεών και των σπερμάτων του πνεύματος. Από την μίξη, τον ιερό γάμο των ιδιοτήτων αυτών των δύο Αρχών, γεννάται το ψυχικό άτομο, το θείον τέκνον, ουσία ανώτερη από το υλικό άτομο, απλή, αδιαίρετη και αθάνατη.

Ο Ορφέυς έλεγε «ψυχή δ' ανθρώπασιν απ' αιθέρος ερριζώται» και «ψυχή θάνατος και αγήρωσ εκ Διός έστι». Ο Πυθαγόρας θεωρούσε το σύμπαν που διέπεται από αυτές τις κοσμογονικές αρχές, σαν έναν ζωντανό οργανισμό που εμψυχώνεται από μια μοναδική ψυχή και διαπνέεται από ένα μοναδικό πνεύμα. «Εν αρχή πάντων». Σύμφωνα με τις πυθαγορικές δοξασίες, που απηχούνται όπως είπαμε σε όλο το πλατωνικό έργο, η ψυχή είναι «αριθμός αρτιοπέρισσος», ή «αριθμός εαυτόν κινών». Είναι «υπόστασις γεωμετρική, αποτελούμενη από στιγμήν και διάστασιν», είναι «γάμιος, μείγμα και αρμονία». Και στον Τίμαιο διαβάζουμε: «Εκ της ου-

οσίας η οποία είναι αμερίστη και πάντα αμετάβλητη, και εκ της ουσίας η οποία εις τα σώματα γίνεται μεριστή, εκ των δύο τούτων, αναμιξίας αυτές έκαμε μεταξύ των τρίτον είδος ουσίας, μεταξύ δηλαδή της φύσεως του αυτού και του έτερου». Ο δε Νεοπλατωνικός Πρόκλος «πάσα ψυχή μέση των αμερίστων εστί και των περι τα σώματα μεριστών».

Όστε για τους Πυθαγόρειους, η κάθε ψυχική οντότητα είναι θείο δημιούργημα, μορφή απλή, ατομική και όχι σύνθετη, και γι' αυτό αδιάσπαστη και αιώνια. Είναι μια αθάνατη μεριστή μονάδα, ένα κομμάτι της μεγάλης συμπαντικής ψυχής, ένας σπινθήρας του θείου πνεύματος που ενυπάρχει σε λανθάνουσα δυναμικότητα μέσα σε κάθε άνθρωπο. Είναι αυτή που δίνει την ζήνηση στον άνθρωπο, και για τούτο, σαν χωριστεί από το σώμα, αυτό πεθαίνει και αποσυντίθεται, καθώς είναι μορφή υλική, σύνθετη από άλλα άτομα. Ενώ η ψυχή είναι πράγμα της Φύσης άυλο, και σαν μορφή απλή, σαν μονάδα αμερίστη, δεν αποσυντίθεται και είναι αθάνατη. Για τον Πυθαγόρα, κάθε ψυχική οντότητα μετενασαρκώνεται *αλλεπάλληλα* σε διάφορα σώματα ανδρών και γυναικών. Η ψυχική αυτή οντότητα προϋπάρχει του σώματος, στο οποίο ενσαρκώνεται. Δεν θα ήταν λογικό *άλλωστε*, να δεχτούμε ότι η ψυχή που μπορεί, ως αθάνατη που είναι, να επιζήσει του θανάτου του σώματος, δημιουργήθηκε εξείνη την χρονική στιγμή της ενσάρκωσης της και δεν προϋπήρχε.

Κατά την Πυθαγόρεια παράδοση, η ενσωμάτωση της ψυχής αποτελεί για κάποιους πτώση και για άλλους κάθοδο στην ύλη, και συνεπώς αμύσηνη κατάσταση. Το σώμα μέσα στο οποίο ενσαρκώνεται μια ψυχική οντότητα, αποτελεί γι' αυτήν προσωρινή φιλακή. Είναι, κατά την παλιά Ορφική ρήση, ένας τάφος της ψυχής, είναι το Σώμα-Σήμα. Ενσωματούμενη σε αυτό το ελάχιστο νέο σώμα, η ψυχή αποβλέπει στην τελειοποίησή της και εργάζεται γι' αυτήν, με τελικό σκοπό την Κάθαρση και την απελευθέρωσή της από το Σώμα-Σήμα και τον αισθητό κόσμο. Σε κάθε νέα ενσωμάτωση, η ψυχή συνεχίζει την ανελλιπική της πορεία από το σημείο όπου την έφθασε η προηγούμενη ζωή της. Μια πορεία που ξεκίνησε προ αιωνιογενέτων χρόνων, μέσα από διαδοχικές γεννήσεις και θανάτους, μέσα από *αλλεπάλληλες* ενσαρκώσεις. Η *εναλλαγή* γέννησης και θανάτου είναι *αναγκαία* για την εξέλιξη της ψυχής.

Σε κάθε νέα ζωή, η ψυχική οντότητα, ακολουθώντας ανιδική πορεία βαίνει βελτιούμενη χωρίς οπισθοδρομία, καθώς έχει συσσωρευμένη πείρα από τις προηγούμενες ζωές της που μόνον αυτή ενθυμείται, ενώ δεν έχει τέτοια ανάμνηση η φυσική οντότητα-

τα, ο άνθρωπος, του οποίου το σώμα έχει ενδυθεί. Βαίνει ανεπισσώμενη, διότι η συσσωρευμένη πείρα της ψυχικής οντότητας είναι οι προδιαθέσεις που διαμορφώνουν τον χαρακτήρα της φυσικής οντότητας. Δηλαδή αυτό που λέμε φύση, προσωπικότητα του αν-

θρώπου. Η μη συνειδητή αυτή ενυπάρχουσα πείρα, τον αποτρέπει από την τέλεση πράξεων που θα είχαν σαν συνέπεια την οπισθοδρομία. Μπορούμε να πούμε ότι καθεμία νέα ενσάρκωση, κάθε νέα ζωή, αποτελεί για την ψυχική οντότητα μια εκπαιδευτική διαδικασία, που σκοπό έχει την λύτρωση από τον κύκλο των γεννήσεων και των θανάτων, και την επιστροφή στην θεία μακαριότητα. Έτσι, από πνευματική άποψη, η γέννηση είναι θάνατος και ο θάνατος ανάσταση και θεία γαλήνη.

Για τους Πυθαγόρειους, οι συνθήκες υπό τις οποίες η ψυχή θα διανύσει την εκάστοτε ζωή της, καθορίζονται από τον τρόπο που έζησε κατά την προηγούμενη ζωή της. Σε κάθε νέα ενσάρκωση μας περιμένει η τιμωρία ή η ανταμοιβή γι' αυτά που πράξαμε (αλλά δεν θυμόμαστε) κατά την προηγούμενη ζωή μας. Διότι στο Σύμπαν κυριαρχεί ο Νόμος της Απόλυτης Δικαιοσύνης, που επιβάλλεται κατ' αναλογία, έτσι ώστε ο καθένας να λάβει ανάλογα με αυτό που έδωσε. Ο νόμος δηλαδή της μετενσάρκωσης, κατ' αυτούς θα πρέπει να εξετάζεται σε συσχετισμό με το νόμο της ανταπόδοσης, το αντιπεπονηθός των αρχαίων Ελλήνων ή το κάρμα των Ινδών.

Ο νόμος του αντιπεπονηθός (μετοχή παρακειμένου του ρήματος αντιπάσχω, δηλαδή πάσχω κατ' αναλογία των πράξεών μου) είναι νόμος αιτιότητας που δεν λειτουργεί μηχανικά, αλλά ενεργεί μετά λόγους και δικαιοσύνης. Τον διαχειρίζεται μια πνευματική Αρχή που οι Έλληνες ονόμαζαν Μοίρες, από το ρήμα μοίρομα που θα πει λαμβάνω το μερίδιο που μου έχει ορισθεί (δια κλήρου) από την Λάχηση, την μία από τις τρεις Μοίρες, αυτό δηλαδή που μου έλαχε. Στον παρακειμένο, είμαρται (μόνο στο γα πρόσωπο) και η μετοχή: Είμαρμένη, δηλαδή ότι έχει μοιραστεί στον καθένα, το πεπρωμένο. Η Μοίρα Λάχσεις, λοιπόν, μοιράζει το πεπρωμένο, την Είμαρμένη. Αφήνει όμως έξω από την μοιρασιά την Αρετή. Στον μύθο του Ηρώς του Αρμενίου, με τον οποίο τελειώνει ο Πλάτων την Πολιτεία του, η Λάχσεις λέει:

«Αρετή δε αδέσποτον, ην τιμών και ατιμάζων πλέον και έλαττον αυτής έκασπος έξει. Αιτία ελομένον, θεός αναίτιος». Που θα πει ότι: «Η Αρετή είναι αδέσποτη και δεν μοιράζεται με κλήρο. Την κατακτά όποιος είναι άξιος γι' αυτήν. Ανάλογα με την εκτίμησή ή την περιφρόνηση που θα της δείξει ο καθένας, θα πάρει και μεγαλύτερο ή μικρότερο μερίδιο. Η ευθύνη είναι εκείνου που επιλέγει. Ο θεός είναι ανεύθυνος».

Εδώ έχουμε μια σημαντική διαφορά του Ορφισμού, στον οποίον, για την ανέλιξη της ψυχής μέχρι την αποθέωση χρειάζονταν θεϊκή επέμβαση (του Διονύσου), από τον Πυθαγορισμό όπου καμία θεϊκή επέμβαση δεν είναι αναγκαία αλλά ο άνθρωπος έχει «ελευθέραν εκλογήν του βίου». Το τι θα επιλέξει, όπως ο Ηρακλής, την Αρετή ή την Κακία, «Αρετήν τιμών ή ατιμάζων», εξαρτάται από το σπάδιο εξέλιξης στο οποίο βρίσκεται η ψυχική οντότητα, που όπως είπαμε διαμορφώνει την προσωπικότητα, τις προδιαθέσεις, την «φύση», όπως λέμε, του ανθρώπου. Θα τελειώσω εδώ, γιατί μπαίνουμε σε ένα χωράφι που επιδέχεται πολλαπλές και ειδικές καλλιέργειες.

Όσα είπαμε για την παλιγγενεσία, την ενσωμάτωση, την Πυθαγόρεια μετενσάρκωση, παραμένουν στο επίπεδο των δοξασιών. Κάποιοι είναι σίγουροι για αυτές, κάποιοι άλλοι τις απορρίπτουν εντελώς και άλλοι, τέλος, αμφιβάλλουν, διερωτώνται και ερευνούν. Ο Φρόνις Μπέιζον έλεγε: «Αν ο άνθρωπος αωχίσει με βεβαιότητες, θα καταλήξει σε αμφιβολίες. Αλλά αν αωχίσει με αμφιβολίες, θα καταλήξει σε βεβαιότητες». Τι απογίνεται η ψυχή μετά τον θάνατο και πού πηγαίνει είναι, και θα παραμένει πάντοτε, ερώτημα χωρίς έγκυρη απάντηση. Γιατί, όπως είπε κάποιος, ο άνθρωπος, μετά το τέλος του βίου του ταξιδεύει προς μια ανεξερεύνητη χώρα, από την οποία ποτέ δεν γύρισε κανείς. Σε αυτό το ερώτημα η μετενσάρκωση είναι μια απάντηση, που για πολλούς είναι βεβαιότητα.

(*) Παλαιός ο λόγος, Ορφικός καθόσον μάλιστα και Πυθαγόρειος, που πάλι οδηγεί τις ψυχές τις το σώμα και πάλι από το σώμα τις ανηψώνει, και τούτο πολλές φορές.

(**) Διότι ολόκληρη η θεολογία των Ελλήνων προέρχεται από την μυσταγωγία των Ορφικών.

Ο πολύτιμος χρόνος των ωρίμων

Mario de Andrade

*(Ποιητής, συγγραφέας, δοκιμιογράφος
και μουσικολόγος από τη Βραζιλία)*

Μέτρησα τα χρόνια μου και συνειδητοποίησα ότι μου υπολείπεται λιγότερος χρόνος ζωής απ' ό,τι έχω ζήσει έως τώρα... Αισθάνομαι όπως αυτό το παιδάκι που κέρδισε μια σακούλα καραμέλες. Τις πρώτες τις καταβρόχθισε με λαμαργία, αλλά όταν παρατήρησε ότι του απέμεναν λίγες, άρχισε να τις γεύεται με βαθιά απόλαυση.

Δεν έχω πια χρόνο για ατέριμονες συγκεντρώσεις, όπου συζητούνται καταστατικά, νόρμες, διαδικασίες και εσωτερικοί κανονισμοί, γνωρίζοντας ότι δεν θα καταλήξει κανείς πουθενά. Δεν έχω πια χρόνο να ανέχομαι παράλογους ανθρώπους, που παρά τη χρονολογική τους ηλικία **δεν έχουν μεγαλώσει**. Δεν έχω πια χρόνο για να λογομαχώ **με μετριότητες**.

Δεν θέλω να βρισκόμαι σε συγκεντρώσεις όπου παρελαύνουν **παράφουσκωμένοι εγωισμοί**. Δεν ανέχομαι τους **χειριστικούς** και τους **καιροσκόπους**. Με ενοχλεί η ζήλια και όσοι προσπαθούν να υποτιμήσουν τους ικανότερους για να οικειοποιηθούν τη θέση τους, το ταλέντο τους και τα επιτεύγματα τους. Μισώ να είμαι μάρτυρας των ελαττωμάτων που γεννά η μάχη για ένα μεγαλοπρεπές αξίωμα. Οι άνθρωποι δεν συζητούν πια για το περιεχόμενο (...), μετά βίας για την επικεφαλίδα.

Ο χρόνος μου είναι λίγος για να συζητώ για τους τίτλους, τις επικεφαλίδες. Θέλω την ουσία, η ψυχή μου βιάζεται. Μου μένουν λίγες καραμέλες στη σακούλα. Θέλω να ζήσω δίπλα σε πρόσωπα με ανθρώπινη υπόσταση. Που μπορούν να γελούν με τα λάθη τους. Που δεν ελαίρονται για το θρίαμβό τους. Που δεν θεωρούν τον εαυτό τους εκλεκτό πριν από την ώρα τους. Που δεν αποφεύγουν τις ευθύνες τους. Που υπερασπίζονται την ανθρώπινη αξιοπρέπεια, και που το μόνο που επιθυμούν είναι να βαδίζουν μαζί με

την αλήθεια και την ειλικρίνεια. Το ουσιώδες είναι αυτό που αξίζει τον κόπο στη ζωή. Θέλω να περιτριγυρίζομαι από πρόσωπα που ξέρουν να αγγίζουν την καρδιά των ανθρώπων. Ανθρώπους, τους οποίους τα σκληρά χτυπήματα της ζωής δίδαξαν πώς μεγαλώνει κανείς με απαλά αγγύγματα στην ψυχή.

Ναι, βιάζομαι, αλλά μόνο για να ζήσω με την ένταση που μόνο η ωριμότητα μπορεί να σου χαρίσει. Σκοπεύω να μην πάει χαμένη καμιά από τις καραμέλες που μου απομένουν. Είμαι σίγουρος ότι ορισμένες θα είναι πιο νόστιμες απ' όσες έχω ήδη φάει.

Σκοπός μου είναι να φτάσω ως το τέλος ικανοποιημένος και σε ειρήνη με τη συνείδησή μου και τους αγαπημένους μου.

Εύχομαι και ο δικός σου να είναι ο ίδιος, γιατί με κάποιον τρόπο θα φτάσεις κι εσύ.

(Επιλογή: Μ.Βασιλοπούλου –Τετρακτύς)

Δίχως τίτλο

Στον παράφρονα καιρό που ζούμε είναι φορές που κάποιοι "χοροί" και ξεφαντώματα μόνο τη θλίψη προκαλούνε.

Θυμίζουν το δύστιχο "τρελό" που όταν οι "άλλοι" αγωνιούν και σκέφτονται αυτός σε ηχηρό γέλιο ξεσπάει.

Μαίρη Ζωργάου
(ποιητική ανόλογη, Σκιές και Λάμψεις)

ΟΙ ΕΠΙΣΤΟΛΕΣ ΤΩΝ ΜΑΧΑΤΜΑΣ

(Μέρος 2ον)

ΕΠΙΣΤΟΛΗ Νο 1

Μαχάτιμα Κουτ-Χούμι Λαϊλ Σινγκ

(Μετάφραση-Σχόλια: Γεωργιάδης Γιώργος)

(Ανατύπωση από το ηλεκτρονικό περιοδικό ΥΠΑΤΙΑ, τεύχος 2ο, της ομώνυμης θεολογικής στοάς)

ΕΙΣΑΓΩΓΙΚΟ ΣΗΜΕΙΩΜΑ

Στο 2ο τεύχος του περιοδικού της, η Στοά Υπατία συνεχίζει το πολύ σπουδαίο έργο – τουλάχιστον κατά τη γνώμη μας - που ανέλαβε να φέρει σε πέρας, και αφορά στην προσπάθεια να φέρει σε επαφή κάθε ερευνητή του εσωτερισμού με μία σειρά κειμένων που δεν έχουν εκδοθεί ποτέ στην ελληνική γλώσσα και αποτελούν για περισσότερα από 100 χρόνια έναν από τους βασικότερους πόλους έρευνας και μελέτης κάθε σπουδαστή της ιστορίας της Θεολογικής Εταιρείας. Αναφέρομαι φυσικά στις Επιστολές των Μαχάτιμας. Οφείλω να συστήσω σε όλους, να αφιερώσετε μέρος του χρόνου σας στη μελέτη αυτών των κειμένων γιατί έχουν, πραγματικά, μεγάλη ιστορική και φιλοσοφική σημασία. Και να το κάνετε με ανοιχτό μυαλό, χωρίς προκαταλήψεις και δογματισμούς, έτσι όπως αρμόζει σε πραγματικούς θεόσοφους.

Για όσους δεν είναι εξοικειωμένοι με το θέμα μας, πρέπει να δούμε τρία πράγματα: ποιοι είναι οι Μαχάτιμας, τι είναι αυτές οι επιστολές και γιατί είναι τόσο σημαντικές. Τα ίδια αναφέρθηκαν, περίπου, και στο προηγούμενο τεύχος, όμως ζητώντας συγγνώμη από τους αναγνώστες που ήδη τα γνωρίζουν, θα πρέπει να τα προσθέτω σαν εισαγωγή σε κάθε τεύχος, ώστε να ενημερώνονται σχετικά όσοι θα έρχονται για πρώτη φορά σε επαφή με αυτό το θέμα. Περίληπτικά λοιπόν, γιατί κανονικά κάθε ένα από τα παραπάνω ερωτήματα απαιτεί σειρά άρθρων, αφιερωμένα σε αυτά, θα αναφέρω τα εξής:

Ο όρος Μαχάτιμα έχει σανσκριτική προέλευση και σημαίνει:

μάχα = μεγάλο και άπια = πνεύμα ή ψυχή. Δεν μιλάμε για αόρατα πνεύματα ή ανύπαρκτες προσωποποιήσεις, όπως κάποιοι θεωρούν. Έχουν γίνει ειδικές μελέτες προσπαθώντας να ανιχνευθούν τα πραγματικά στοιχεία αυτών των προσωποποιήσεων, οι οποίες έχουν καταλήξει σε κάποια αποτελέσματα. Για κάποιους ακαδημαϊκούς είναι αμφιλεγόμενα και για κάποιους άλλους αποδεκτά. Η αντιπαράθεση γύρω από το θέμα συνεχίζει να υπάρχει, και το αίνιγμα που σχετίζεται με τις υπέρξεις των Μαχάτιμας παραμένει, εν μέρει, άλυτο. Μιλάμε λοιπόν για ανώτερους μύστες των οποίων η ανώτερη ευφυΐα, η φιλοσοφική στάση, οι μεταφυσικές, υπερφυσικές, ή απόκρυφες δυνάμεις, οι θέσεις τους στη κοινωνία και τη ζωή, παρουσιάζονται εν μέρει ΚΑΙ μέσα από αυτές τις επιστολές. Δεν θα επεξεταθώ περισσότερο σε αυτό.

Σχετικά με τις επιστολές, πρέπει να πω ότι από τότε που ιδρύθηκε η Θεοσοφική Εταιρεία (το 1875), δύο συλλογές κειμένων είναι οι «αχρογωνιαίοι λίθοι» της σύγχρονης θεοσοφικής λογοτεχνίας, και ταυτόχρονα, ότι πιο δύσκολο για μελέτη από όσους ενδιαφέρονται. Η *Μυστική Διδασκαλία* της Έλενας Π. Μπλαβάτσου και οι *Επιστολές των Μαχάτιμας* προς τον Α.Π. Σίννεττ. Η πρώτη συλλογή έχει εκδοθεί πολλές φορές, σε πολλές χώρες και γλώσσες (όπως και στα Ελληνικά). Η δεύτερη όμως, - της οποίας τα πρωτότυπα κείμενα βρίσκονται στην βιβλιοθήκη του Βρετανικού μουσείου και δεν έχουν παρουσιαστεί ποτέ στην Ελληνική γλώσσα - αποδίδεται σε δύο μυστηριώδεις και αινιγματικές προσωποποιήσεις που χρησιμοποιούσαν τα ψευδώνυμα *Ελ. Μορούα* και *Κουτ-Χούμι Λαλ. Σινγκλ.* και είναι δύο από τους αποκαλούμενους Μαχάτιμας που λέγαμε πριν.

Οι περισσότερες επιστολές για τις οποίες κάνουμε λόγο λοιπόν, δόθηκαν στον Σίννεττ και την σύζυγό του. Ο Σίννεττ ήταν συγγραφέας και θεόσοφος, υπεύθυνος έκδοσης στην Ινδία, της σημαντικής καθημερινής εφημερίδας *The Pioneer (Ο Πρωτοπόρος)*. Σε αυτό το τεύχος θα παρουσιάσουμε την Επιστολή Νο1. Πριν διαβάσετε όμως την επιστολή, πρέπει να σας εντάξω στο ιστορικό πλαίσιο για να παρακολουθήσετε ευκολότερα το κείμενο.

Χρονικά λοιπόν, βρισκόμαστε στον Οκτώβριο του 1880 και όλα εξελίσσονται στη Σίμίλα, μία πόλη στη βόρειο Ινδία. Ήταν η τότε θερινή πρωτεύουσα της Βρετανικής Ινδίας. Εκεί είχε το θερινό του σπίτι ο Σίννεττ. Πριν την αποστολή αυτής της επιστολής έχει προηγηθεί, το Καλοκαίρι του 1880 στη Σίμίλα, η παρουσίαση από

την Μπλαβάτσκι διάφορων μεταφυσικών, ή υπερφυσικών θα μπορούσαμε να πούμε, φαινομένων (υλοποιήσεις αντικειμένων), τα οποία διεξήγαγε με την βοήθεια των Μαχάτιμας.

Ο Σίννετ λοιπόν, στέλνει μία επιστολή στον Μαχάτιμα εξηγώντας του ότι, παρότι και ο ίδιος ήταν μάρτυρας της γνησιότητας των φαινομένων, αισθανόταν ότι δεν υπήρχαν αρκετές ασφαλιστικές δικλείδες

ώστε να εξασφαλίζουν την, υπεράνω κάθε αμφιβολίας, αποδοχή τους από τη πλευρά των σκεπτικιστών. Είχε την τεράστια επιθυμία για την παραγωγή ενός φαινομένου, το οποίο όπως έλεγε δεν θα άφηνε το περιθώριο, ακόμα και για υπαινιγμό απάτης. Αναρωτιόταν μάλιστα, γιατί και οι ίδιοι οι Μαχάτιμας δεν συνειδητοποιούσαν την αναγκαιότητα του να παράγονται φαινόμενα με τέτοιο τρόπο που να τα κάνει απρόσβλητα από οποιαδήποτε αμφιβολία.

Αποφάσισε λοιπόν, με αυτή την πρώτη του επιστολή προς τον Μαχάτιμα, να προτείνει μία δοκιμασία για την οποία ήταν σίγουρος ότι ήταν αδύνατο να μην πείσει, ακόμα και τον πιο μεγάλο σκεπτικιστή. Το φαινόμενο-δοκιμασία που πρότεινε ήταν η ταυτόχρονη παρουσίαση στη Σίμλα (με την παρουσία μαρτύρων) των εκδόσεων, της ίδιας ημέρας, των εφημερίδων *Times* του Λονδίνου και του τοπικού *Pioneer*. Εκείνη την εποχή φυσικά, η Ινδία απείχε «έναν μήνα» επικοινωνιακά με το Λονδίνο και θα ήταν αδύνατο, ολόκληρο το περιεχόμενο των *Times* να σταλεί με τηλεγράφο στην Ινδία πριν την έκδοσή του στο Λονδίνο, και να εμφανιστεί εκτυπωμένο στην Ινδία ακριβώς την ίδια στιγμή που θα εμφανιζόταν εκτυπωμένο και στο Λονδίνο. Επιπλέον, αν συνέβαινε κάτι τέτοιο, δεν θα μπορούσε σίγουρα να περάσει απαρατήρητο από κανέναν σε όλο τον κόσμο.

Έγραψε λοιπόν ο Σίννετ την επιστολή αυτή, με την παραπάνω εισήγηση, την παρέδωσε στην Μπλαβάτσκι και περίμενε. Μετά από μια-δυο μέρες η Μπλαβάτσκι του είπε ότι επρόκειτο να πάρει απάντηση. Εκείνος πήρε θάρρος από αυτό και πιστεύοντας ότι στην πρώτη επιστολή του προς τον Μαχάτιμα δεν είχε αρκετά ισχυρά επιχειρήματα έγραψε και δεύτερη για να τον πείσει. Αφού πέρασαν μια-δυο μέρες ακόμα, ένα απόγευμα ο Σίννετ βρήκε στο γραφείο του την επιστολή του Μαχάτιμα Κουτ-Χούμι, με την οποία αυτός του απαντούσε και στις δύο επιστολές του:

Η ΕΠΙΣΤΟΛΗ

Διατρεπή Αδελφέ και Φίλε,

Ακριβώς επειδή η δογμασία με την εφημερίδα του Λονδίνου θα έβλεπε τα στόματα των σκεπτικιστών – είναι αδιανόητη. Δείτε το κάτω από όποιο φως επιθυμείτε. Ο κόσμος βρίσκεται ακόμα στο πρώτο στάδιο απελευθέρωσης, αν όχι, εξέλιξης – άρα απροετοίμαστος. Είναι αλήθεια πως εργαζόμαστε με φυσικά και όχι υπερφυσικά μέσα και νόμους. Αλλά καθώς από τη μία μεριά, η Επιστήμη θα ήταν ανέκαθεν (στην κατάσταση που βρίσκεται επί του παρόντος) να προσάψει τα παρουσιαζόμενα φαινόμενα στο όνομά της, και από την άλλη οι αδαείς μάζες θα αντιετώπιζαν το φαινόμενο στο φως ενός θαύματος, καθέννας που θα γινόταν μάρτυρας του περιστατικού θα έχανε την ισορροπία του και τα αποτελέσματά θα ήταν άθλια. Πιστέψτε με, έτσι θα ήταν. Ειδικά για εσάς που είχατε την ιδέα, και για την αφοσιωμένη γυναίκα [σημ. μτφρ.: αναφέρεται στην Μπλαβάτσκι] που τόσο ανοήτως ορμάει μέσα στην ορθάνοιχτη πόρτα που οδηγεί στη δυσφήμιση. Αυτή η πόρτα, αν και ανοιγμένη από ένα τόσο φιλικό χέρι όσο το δικό σας, θα αποδεικνυόταν σύντομα μία παγίδα, και μάλιστα μία πραγματικά θανασιμη για εκείνη. Και σίγουρα δεν είναι αυτός ο σκοπός σας.

Ανισόρροποι είναι αυτοί που, στοχαζόμενοι πάνω στο παρόν, ηθελημένα κλείνουν τα μάτια τους στο παρελθόν, όταν είναι ήδη από φυσικού τους φτιαγμένοι να παραμένουν τυφλοί για το μέλλον! Μαζικά από εμένα, το να σας συγχαλώξω στους τελευταίους. Γι' αυτό θα επιχειρήσω να εξηγήσω. Αν κάναμε αυτό που επιθυμείτε, γνωρίζετε ποιες θα ήταν πραγματικά οι συνέπειες που θα ακολουθούσαν τα ίχνη της επιτυχίας: Η αναπόφευκτη σιγή που ακολουθεί όλες τις ανθρώπινες καινοτομίες προχωρά, όμως είναι λίγοι αυτοί που την αισθάνονται να πλησιάζει και γνωρίζουν τους κινδύνους της. Τι να περιμένουν τότε αυτοί που θα προσέφεραν στον κόσμο μία καινοτομία την οποία, εξαιτίας της ανθρώπινης άρνησης, εάν πίστευαν, σίγουρα θα την απέδιδαν σε αυτούς τους σκοτεινούς προάτορες στους οποίους πιστεύουν τα δύο τρίτα της ανθρωπότητας και τους φοβούνται ακόμα;

Λέτε ότι το μισό Λονδίνο θα άλλαζε γνώμη εάν θα μπορούσατε να τους παραδώσετε έναν *Pioneer* την ίδια ημέρα της έκδοσής του. Τοίμω να πω ότι εάν οι άνθρωποι πίστευαν το φαινόμενο ως αληθές, θα σας σκότωναν πριν προλάβετε να κάνετε έναν γύρο στο Χάιντ Παρκ. Εάν δε, το θεωρούσαν αναλήθές, το λιγότερο που θα

μπορούσε να συμβεί, θα ήταν η απώλεια της φήμης και του καλού ονόματός σας, για την διάδοση τέτοιων ιδεών. Η επιτυχία ενός επιχειρήματος τέτοιου είδους, όπως αυτό που προτείνετε, πρέπει να υπολογιστεί και να βασιστεί πάνω στην ενδελεχή γνώση των ανθρώπων γύρω σας. Εξαρτάται απόλυτα από τις κοινωνικές και ηθικές συνθήκες των ανθρώπων, τη συμπεριφορά τους απέναντι στα βαθύτερα και πιο μυστηριώδη ερωτήματα που μπορούν να αναδείξουν τον ανθρώπινο νου – στις θεϊκές δυνάμεις του ανθρώπου και τις δυνατότητες που εμπεριέχονται στη φύση. Πόσοι, ακόμα και από τους καλύτερους φίλους σας, από όσους σας περιβάλλουν, ενδιαφέρονται σε βάθος για αυτά τα δυσνόητα προβλήματα;

Θα μπορούσατε να τους μετρήσετε στα δάχτυλα του δεξιού σας χεριού. Η φυλή σας κανιζέται ότι στην εποχή της απελευθέρωσης τη διάνοια που ήταν φυλακισμένη, για πολύ καιρό, στο στενό βάζο του δογματισμού και της αδιαλλαξίας – την διάνοια της γνώσης, της σοφίας και της ελεύθερης σκέψης. Λέει ότι με τη σειρά τους, η αδαής προκατάληψη και η θρησκευτική μισαλλοδοξία, εμφανιζόθηκαν σαν το κακό Τζίνι, και σφραγισμένες από τους Σολομώντες της επιστήμης αναπαύονται στον βυθό της Θάλασσας, μη μπορώντας ποτέ να αποδράσουν και να βγουν στην επιφάνεια για να βασιλεύσουν στον κόσμο όπως παλιά. Ότι ο νους των ανθρώπων είναι, εν συντομία, αρκετά ελεύθερος και έτοιμος να αποδεχθεί οποιαδήποτε εκδηλωμένη αλήθεια. Μάλιστα. Είναι όμως πράγματι έτσι, αξιότιμ ε φίλε μου;

Η εμπειρική γνώση δεν χρονολογείται ακριβώς από το 1662, όταν ο Μπέικον [σημ. μτφρ.: όταν έγινε ο μετασχηματισμός του Λόρατου Κολλεγίου σε Βασιλική Εταιρεία, ο Μπέικον είχε ήδη πεθάνει (1626). Φυσικά ήταν ενεργό μέλος του Κολλεγίου από τότε που ιδρύθηκε, αλλά φαίνεται πως ο Μαχάτιμα τον αναφέρει ακριβώς και μόνον για αυτό τον λόγο και όχι γιατί υπήρχε όταν έγινε ο μετασχηματισμός] ο Ρόμπερτ Μπόιλ και ο Επίσκοπος του Τσέστερ, μετασχημάτισαν κάτω από το βασιλικό καταστατικό χάρτη το «Λόρατο Κολλέγιο» τους σε μία Εταιρεία για την προώθηση της εμπειρικής επιστήμης. Αιώνες πριν η Βασιλική Εταιρεία γίνει μία πραγματικότητα στο πλαίσιο του «Προφητικού Σχεδίου», μία έμφυτη νοσταλγία για το απόκρυφο, μία παθιασμένη αγάπη για τη φύση και τη μελέτη της, είχαν οδηγήσει ανθρώπους κάθε γενεάς να προσπαθήσουν να διαλευκάνουν τα μυστικά της σε μεγαλύτερο βάθος από ότι έκαναν οι γείτονές τους. Το Roma ante Romulum fuit [σημ. μτφρ.: «Η Ρώμη ήταν εκεί πριν να την ιδρύσει ο Ρομύλος»] – είναι ένα αξίωμα που μας το διδάξατε στα αγγλικά σας σχολεία.

Οι νοητικές έρευνες στα πιο περίπλοκα προβλήματα δεν προέ-
 ζιψαν στο νου του Αρχιμήδη σαν ένα αυθόρμητο και μέχρι εκείνη
 τη στιγμή ανέγγιχτο θέμα. αλλά μάλλον σαν ένας συλλογισμός
 προηγουμένων ερευνών προς την ίδια κατεύθυνση και από αν-
 θρώπους που έζησαν άλλες χρονικές περιόδους από αυτόν, πιο
 μακρινές από την μία που χωρίζει εσάς από τον σπουδαίο Συρα-
 ζούσιο. Η vril της «Επερχόμενης Φύλης» ήταν κοινή ιδιοκτησία
 φυλών που τώρα έχουν εκλείψει. Και όπως τώρα, ακόμα και η ίδια
 η ύπαρξη αυτών των γιγάντιων προγόνων μας αμφισβητείται – πα-
 ρόλο που στα Himavats, στην περιοχή ακριβώς που ανήκει σε
 εσάς, έχουμε ένα σπήλαιο γεμάτο από τους σκελετούς αυτών των
 γιγάντων – και τα τεράστια σώματά τους, από όταν βρέθηκαν θεω-
 ρούνται αδιακρίτως σαν απομονωμένα εκτρομάματα της φύσης, έτσι
 και η vril ή Akasa – όπως την αποκαλούμε – εκλαμβάνεται ως μία
 απιθανότητα, ένας μύθος. Και χωρίς την ενδελεχή γνώση της
 Akasa, των συνδυασμών και ιδιοτήτων της, πως ελπίζει η Επιστήμη
 να μπορέσει να εξηγήσει τέτοια φαινόμενα; Δεν αμφισβητούμε,
 παρό το γεγονός ότι οι άνθρωποι της επιστήμης σας είναι έτοιμοι
 να πειστούν.

Επιπλέον, τα γεγονότα πρέπει πρώτα να
 παρουσιαστούν σε αυτούς, πρέπει πρώτα
 να έχουν γίνει κτήμα τους και να έχει απο-
 δειχθεί ότι υπόκεινται στα δικά τους μοντέ-
 λα έρευνας, πριν να είναι έτοιμοι να τα πα-
 ραδεχθούν ως δεδομένα. Εάν κοιτάξεις μό-
 νο τον πρόλογο στην «Μικρογραφία» θα
 δεις στις εισηγήσεις του Χουκ ότι οι στενές σχέσεις των αντικειμέ-
 νων είχαν λιγότερη σημασία στα μάτια του από την εξωτερική
 τους λειτουργία στις αισθήσεις – και οι εκλεκτές ανακαλύψεις του
 Νεύτωνα βρήκαν σε αυτόν τον μεγαλύτερό τους αντίπαλο. Οι σύγ-
 χρονοι Χουκς είναι πολλοί. Όπως αυτός ο διαβασμένος αλλά
 αδαής άνδρας εκείνης της εποχής, έτσι και οι σύγχρονοι άνθρωποί
 σας της επιστήμης, έχουν λιγότερη αδημονία να υπονοήσουν μία
 φυσική συνάφηση των γεγονότων – η οποία μπορεί με τα πολλά,
 να ξεκλειδώσει για αυτούς μία απόκρυφη δύναμη της φύσης – από
 το να προσφέρουν μία βολική «ταξινόμηση επιστημονικών πειρα-
 μάτων». Έτσι, η πιο ουσιαδής ιδιότητα μίας υπόθεσης, δεν είναι
 αυτό που θα έπρεπε να είναι αληθές, παρό μόνο αληθοφανές –
 κατά την γνώμη τους.

Αυτά είναι όσα ξέρουμε για την Επιστήμη μέχρι τώρα. Όσο
 για την ανθρώπινη φύση γενικά, είναι ίδια τώρα, όπως ήταν και

ένα εκατομμύριο χρόνια πριν: προκατάληψη βασισμένη στην εγωιστική συμπεριφορά. Μία γενικότερη απροθυμία να εγκαταλείφθει η ήδη παγιωμένη τάξη πραγμάτων για νέα μοντέλα ζωής και σκέψης – και η μελέτη του αποκρουσισμού απαιτεί αυτό και πολλά περισσότερα – αλαζονεία και πεισματώδης αντίσταση στην Αλήθεια, εάν αυτή διαταράσσει τις προηγούμενες αντιλήψεις τους για τα πράγματα – τέτοια είναι τα χαρακτηριστικά της εποχής σου, ειδικότερα μάλιστα, στις μεσαίες και χαμηλότερες τάξεις. Ποια θα ήταν τότε τα αποτελέσματα των πιο εκπληκτικών φαινομένων, αν υποθέσουμε πως θα αποδεχόμασταν ότι εμείς τα παράγαμε; Όσο επιτυχή και αν ήταν, ο κίνδυνος θα μεγάλωνε αναλογικά με την επιτυχία. Σύντομα, δεν θα μας απέμενε καμία άλλη επιλογή από το να συνεχίσουμε, με αυξανόμενη συνεχώς ένταση, ή να πέσουμε στην ατέρμονη αυτή μάχη με την προκατάληψη και την άγνοια, σκοτωμένοι από τα δικά σας όπλα. Θα απαιτούνταν να παρουσιάζεται η μία δοκιμασία μετά την άλλη και κάθε επόμενο φαινόμενο θα αναμενόταν να είναι πιο θαυμαστό από το προηγούμενο.

Το καθημερινό σας σχόλιο είναι ότι δεν μπορούμε να περιμένουμε από κάποιον να πιστέψει, αν δεν γίνει αυτόπτης μάρτυρας. Είναι αρκετός ο χρόνος ολοκλήρωσης της ζωής ενός ανθρώπου για να ικανοποιήσει το σύνολο του κόσμου των σκεπτικιστών; Μπορεί να είναι εύκολο να αυξηθεί ο αριθμός αφοιτών των πιστών στη Σάμιλα, σε εκατοντάδες και χιλιάδες. Αλλά τι θα γίνει με τις εκατοντάδες εκατομμυρίων, αυτών που δεν θα ήταν αυτόπτες μάρτυρες; Οι αδαείς – μη μπορώντας να μιλήσουν με τους αόρατους φορείς – μπορεί κάποια μέρα να ξεθιμάνουν την οργή τους στους ορατούς αντιπροσώπους στην εργασία τους. Οι υψηλότερες και πιο μορφωμένες τάξεις θα συνέχιζαν με την δυσπιστία τους για πάντα, κάνοντάς σας κουρέλια όπως πριν. Από κοινού με πολλούς, μας κατηγορείτε για την μεγάλη μας μυστικότητα. Ωστόσο, γνωρίζουμε για την ανθρώπινη φύση κάτι που μας δίδαξε η εμπειρία πολλών αιώνων – μάλιστα, πολλών γενεών. Και γνωρίζουμε ότι, για όσο καιρό η επιστήμη θα έχει να μάθει οτιδήποτε, και η σκιά του θρησκευτικού δογματισμού θα παραμένει στις καρδιές των πληθών, οι προκαταλήψεις του κόσμου θα πρέπει να κατακτώνται βήμα-βήμα και όχι βιαστικά.

Όπως η ασπρομαλλούσα αωχαιότητα είχε περισσότερους από έναν Σωκράτη, έτσι και το θολό Μέλλον θα γεννήσει περισσότερους από έναν μάρτυρες. Η αποδεσμευμένη επιστήμη στρέφει περιφρονητικά το πρόσωπό της μακριά από την Κοπερνίκεια άποψη, ανανεώνοντας τις θεωρίες του Αρίσταρχου του Σάμιου – ο οποίος

διαβεβαίωσε ότι η γη κινείται κυκλικά γύρω από το δικό της κέντρο – χρόνια πριν η Εκκλησία σπύσει να θυσιάσει τον Γαλιλαίο ως ένα ολοκαύτωμα για την Βίβλο. Ο ικανότατος μαθηματικός Ρόμπερτ Ρέζορντ, της αυλής του Εδουάρδου του βου, αφέθηκε στη φυλακή μέχρι να πεθάνει από την πείνα, από τους συναδέλφους του που γελοΐσαν για το Κάστρο της Γνώσης του, διακηρύσσοντας τις ανακαλύψεις του σαν «ματαιόδοξες φαντασίες». Ο Γουίλιαμ Γκάλμπερτ του Κόλτσεστερ - γιατρός της βασίλισσας Ελισάβετ – πέθανε δηλητηριασμένος, μόνο επειδή – αυτός ο ιδρυτής, πραγματικά, της πειραματικής επιστήμης στην Αγγλία – είχε την τόλμη να προμαντεύσει τον Γαλιλαίο, καταδεικνύοντας την πλάνη του Κοπέρνικου σχετικά με την «τρίτη κίνηση» η οποία υποστηρίχθηκε πολύ σοβαρά, για να δώσει εξήγηση στον παραλληλισμό του άξονα περιστροφής της γης!

Η τεράστια μόρφωση του Παράκελσου, του Αγρίππα και του Ντι [σημ. μτφρ.: το όνομα που αναφέρεται είναι Ντέι, αλλά πρέπει να αναφέρεται στον Τζον Ντι] πάντα αμφισβητούνταν. Ήταν η επιστήμη που άπλωσε το βέβηλο χέρι της πάνω στη σπουδαία εργασία «De Magnete» - στην «Ουράνια Λευκή Παρθένια» (Akas) και άλλες. Και ήταν ο επιφανής «Καρτελάριος της Αγγλίας και της Φύσης» - Λόρδος Μπέικον του Βερονόλκι - ο οποίος έχοντας κερδίσει τον τίτλο του Πατέρα της Επαγωγικής Φιλοσοφίας, επέτρεψε στον εαυτό του να μιλά για τέτοιους ανθρώπους, όπως οι προαναφερόμενοι, αποκαλώντας τους «Αλχημιστές της Φανταστικής φιλοσοφίας».

Μπορεί να σκεφθείτε ότι όλα αυτά είναι παλιά ιστορία. Πρόγερματι έτσι είναι. Όμως στην ουσία, τα χρονικά των σύγχρονων ημερών μας δεν διαφέρουν από αυτά των προηγούμενων τους. Δεν έχουμε παρά να φέρουμε στο μυαλό μας τις πρόσφατες διώξεις των διήμερων στην Αγγλία, τις καύσεις των υποτιθέμενων μαγισσών και μάγων στη Νότιο Αμερική, την Ρωσία και τα σύνορα της Ισπανίας, για να διαβεβαιώσουμε τους εαυτούς μας ότι η μόνη σωτηρία των ασθενειών ειδημόνων στις απόκρυφες επιστήμες, ενάποκειται στον σκεπτικισμό του ζοινού: οι τσαρωλάτινοι και οι ταχιδαστυλιουργοί είναι οι φυσικές ασπίδες των «μυστών». Η δημόσια ασφάλεια είναι εξασφαλισμένη μόνον αν κρατήσουμε μυστικά αυτά τα τρομερά όπλα, που σε διαφορετική περίπτωση μπορεί να χρησιμοποιηθούν εναντίον της, και τα οποία όπως ήδη σας ειπώθηκε, έγιναν θανάσιμα στα χέρια των κακόβουλων και εγωιστών.

Ολοκληρώνω υπενθυμίζοντάς σας ότι τέτοια φαινόμενα, σαν αυτά που λαχταράτε, κρατούνταν πάντα σαν ανταμοιβή για όσους

έχουν αφιερώσει τις ζωές τους στην υπηρεσία της Θεάς Σαφισβάτι – την Ίσιδα της Αριίας γαλής. Εάν δίδονταν στους βλάσφημους τότε τι θα απέμενε για τους πιστούς μας; Πολλές από τις εισιγήσεις σας είναι ιδιαίτερα λογικές και θα τους δοθεί η ανάλογη προσοχή. Άκουσα προσεκτικά την συζήτηση που διεξήχθη στον κυρίου Χιουμ. Τα επιχειρήματά του είναι τέλεια από τη μεριά της εξωτερικής σοφίας. Αλλά όταν έρθει ο καιρός και του επιτραπεί να ρίξει μία ολοκληρωμένη ματιά στον κόσμο του εσωτερισμού, του οποίου οι νόμοι βασιζονται σε μαθηματικά σωστούς υπολογισμούς του μέλλοντος – στο οποίο έχουμε πάντα την ελευθερία να δημιουργούμε και να διαμορφώνουμε σύμφωνα με τη θέλησή μας τα απαραίτητα αποτελέσματα των αιτιών, όμως δεν μπορούμε να ελέγχουμε τις συνέπειές τους – μόνο τότε θα μπορείτε και εσείς και εκείνος να καταλάβετε, γιατί στους αιώνιους οι πράξεις μας θα δείχνουν συχνά άκριτες, αν όχι πραγματικά ανόητες.

Δεν θα είμαι σε θέση να απαντήσω πλήρως στην επερχόμενη επιστολή σας, χωρίς να συμβουλευθώ αυτούς που ασχολούνται γενικά με τους Ευρωπαίους αποικιοφροντιστές. Επιπλέον, η παρούσα επιστολή πρέπει να σας ικανοποιεί σε πολλά σημεία που είχατε αποσαφηνίσει καλύτερα στην τελευταία σας. Σχετικά με την παραγωγή φρεσκο-κατασκευασμένων και ακόμα πιο αναπάντεχων φαινομένων από αυτήν [σημ. μτφρ.: αναφέρεται στην Μπλαβάτσκι] με τη βοήθειά μας, ως ένας άνθρωπος αφοκετά εξοικειωμένος με την στρατηγική, πρέπει να είστε ικανοποιημένος με τον συλλογισμό ότι είναι ελάχιστα χρήσιμη η απόκτηση νέων θέσεων, μέχρι να είναι ασφαλείς αυτές στις οποίες έχετε ήδη καταλήξει, και οι Εχθροί σας έχουν πλήρη επήγνωση του δικαιώματός σας στην κατοχή τους. Με άλλα λόγια, παρουσιάστηκε σε εσάς και φίλους μία πολύ μεγαλύτερη ποικιλία φαινομένων, από όσα έχει δει ένας κανονικός νεόφυτος στην διάρκεια αρκετών χρόνων.

Γνωστοποιήστε κατ' αρχήν στο κοινό την παραγωγή του σημειώματος, τα πειράματα με το φλιτζάνι και άλλα μικρο-αντιζείμενα με τα τοιγαρώχαρτα, και δώστε τους την ευκαιρία να τα αφομοιώσουν. Βάλτε τους να εργαστούν για την εύρεση μιας εξήγησης. Και καθώς ποτέ δεν θα μπορέσουν να δώσουν μία εξήγηση για κάποια από αυτά, εκτός από την άμεση και παράλογη κατηγορία της απάτης, ενώ οι σκεπτικιστές είναι ιδιαίτερα ικανοποιημένοι με την τωρινή τους υπόθεση για την παραγωγή της πόρπης – θα έχετε προσφέρει τότε πραγματικό καλό στο σκοπό της αλήθειας και του δι-

καιον προς την γυναίκα που είναι καμωμένη για να υποφέρει γι' αυτό [σημ. μτφρ.: αναφέρεται στην Μπλαβάτσκι]. Έτσι απομονωμένη όπως σημειώνεται η περίπτωση του *Pioneer*, γίνεται κάτι λιγότερο από άχρηστη – κάτι που την κάνει απολύτως επιβλαβή για όλους σας – για εσάς ως Υπεύθυνο έκδοσης αυτής της εφημερίδας, όσο και για οποιονδήποτε άλλο. αν με συγχωρείτε για το ότι σας προσφέρω κάτι που μοιάζει με συμβουλή. Αυτό δεν είναι δίκαιο ούτε για εσάς ούτε για εκείνη, γιατί ο αριθμός των αυτόπτων μαρτύρων δεν φαίνεται επαρκής για να εγγυηθεί την προσοχή του κοινού, και η δική σας και η δική της μαρτυρία δεν θα αξίζουν τίποτα.

Υπάρχουν αρκετά γεγονότα, τα οποία συνδυαζόμενα ενισχύουν τη θέση σας ως αληθούς και ευφρούς μάρτυρα σε διάφορα περιστατικά, και σας δίνουν ένα επιπλέον δικαίωμα να υποστηρίξετε αυτά που ξέρετε. Επιβαρύνεστε εσείς με το ιερό καθήκον να καθοδηγήσετε το κοινό και να το προετοιμάσετε για μελλοντικά ενδεχόμενα, ανοίγοντάς τους σταδιακά τα μάτια για να δουν την αλήθεια. Δεν πρέπει να χαθεί η ευκαιρία λόγω μίας τόσο μεγάλης έλλειψης εμπιστοσύνης στο προσωπικό σας δικαίωμα ισχυρισμού, όσο αυτής του Σερ Ντόναλντ Στιούαρτ. Ένας μάρτυρας με καλά γνωστό χαρακτήρα υπερχαλίπτει την κατάθεση δέκα αγνώστων. Και αν υπάρχει κάποιος στην Ινδία που όλοι τον σέβονται για την αξιοπιστία του, αυτός είναι ο Υπεύθυνος έκδοσης του *Pioneer*. Θυμηθείτε ότι δεν υπήρχε, παρά μόνο μία υστερική γυναίκα που ισχυρίστηκε ότι ήταν παρούσα στην υποτιθέμενη ανύσταση και ότι το φαινόμενο ποτέ δεν επιβεβαιώθηκε μέσω της επανάληψης. Παρ' όλα αυτά, για σχεδόν 2000 χρόνια, αμέτρητα εκατομμύρια έχουν στηρίξει τη πίστη τους στην μαρτυρία αυτής της μίας γυναίκας – και αυτή δεν είναι απόλυτα αξιόπιστη.

ΠΡΟΣΠΙΑΘΗΣΤΕ – και εργαστείτε αρχικά πάνω στο υλικό που έχετε και κατόπιν θα είμαστε οι πρώτοι να σας βοηθήσουμε να αποκτήσετε περισσότερες αποδείξεις. Μέχρι τότε, πιστέψτε με, θα παραμένω πάντα ειλικρινής σας φίλος,

Κουτ-Χούμι Λάι. Σινγκχ

ΣΧΟΛΙΑ

Ένα σύντομο και άμεσο σχόλιο που μπορεί να γίνει αφορά φυσικά στον τρόπο με τον οποίο είναι γραμμένη η επιστολή και στη ποιότητα του περιεχομένου της. Ο αβασάνιστος τρόπος με τον οποίο αναπτύσσεται κάθε θέμα είναι αξιοθαύμαστος, όπως επίσης και η παρουσίαση τόσων και διαφορετικών πεδίων γνώσης. Χρησιμοποιεί και αναφέρει μεγάλες προσωπικότητες της επιστήμης,

της φιλοσοφίας και του αποκρυφισμού, για να τονίσει και αποσαφηνίσει τα σημεία που επιθυμεί, επιδεικνύοντας μία μοναδική γνώση για τα επιστημονικά και φιλοσοφικά επιτεύγματα όλων όσων αναφέρει. Ας επεκταθούμε λίγο περισσότερο σε ορισμένες σημαντικές αναφορές που κάνει, ώστε να καταλάβουμε τον σκοπό της χρήσης τους.

Στη τρίτη παράγραφο της επιστολής του υπάσχει η φράση: «Η εμπειρική γνώση δεν χρονολογείται ακριβώς από το 1662, όταν ο Μπέικον, ο Ρόμπερτ Μπόιλ και ο Επίσκοπος του Τσέστερ, μετασχημάτισαν κάτω από το βασιλικό καταστατικό χάρτη το «Λόρατο Κολλέγιο» τους σε μία Εταιρεία για την προώθηση της εμπειρικής επιστήμης.» Τα άτομα στα οποία αναφέρεται ήταν μέλη του «Λόρατου Κολλεγίου» που αποτέλεσε τον πυρήνα δημιουργίας για την «Βασιλική Εταιρεία», την παλαιότερη επιστημονική οργάνωση στην Μεγάλη Βρετανία και μία από τις παλαιότερες στην Ευρώπη. Το 1662 είναι η χρονολογία ίδρυσής της και είναι ενδιαφέρον πως ο πλήρης της τίτλος ήταν Η Βασιλική Εταιρεία του Λονδίνου για την Βελτίωση της Φυσικής Γνώσης. Αποτελούνταν από αναζητητές που είχαν σκοπό να προωθήσουν το κίνημα της νέας φιλοσοφίας στην ερμηνεία της φύσης. Σύμφωνα με αυτή τη νέα μέθοδο, ο νους του ανθρώπου έπρεπε να εκπαιδευθεί και να προσδεύσει με σκοπό την ανανέωση της επιστήμης.

Καταλαβαίνουμε λοιπόν ότι ο Μαχάτμα αναφέρεται σε αυτή την Εταιρεία θέλοντας να τονίσει ότι η μελέτη της φύσης και των μυστικών της δεν ξεκίνησε - όπως πολλοί πίστευαν - στον σύγχρονο κόσμο, από τα μέλη της, αλλά και πριν από αυτή την ομάδα αναζητητών «...μία έμφυτη νοσταλγία για το απόκρυφο, μία παθιασμένη αγάπη για τη φύση και τη μελέτη της, είχαν οδηγήσει ανθρώπους κάθε γενεάς να προσπαθήσουν να διαλευκάνουν τα μυστικά της». Μάλιστα κάνει αναφορά ακόμα και στον Αρχιμήδη λέγοντας πως οι έρευνές του αποτελούσαν συνέχεια συλλογισμών ανθρώπων που έζησαν σε εποχές μακρινές, πολύ πριν από αυτόν. «Η Ρώμη ήταν εκεί πριν να την ιδρύσει ο Ρωμύλος» όπως χαρακτηριστικά και μεταφορικά αναφέρει. Η ταύτιση με την Μία Αρχέγονη Γνώση, που μεταφέρεται στο πέρασμα των αιώνων είναι αναπόφευκτη. Η Αιώνια Φιλοσοφία, η Θεοσοφία, ήταν εκεί πριν την αναζητήσουν οι άνθρωποι.

Η φράση «Η ντίλ της Έπερχόμενης Φυλής' ήταν κοινή ιδιοκτησία φυλών που τώρα έχουν εκλείψει» ίσως δημιουργεί ερωτηματικά. Ο όρος «ντίλ» είναι δημιουργημα του συγγραφέα Μπούλβερ-Λύττον (1803-1873) που συνήθιζε να γράφει αποκρυφιστικά μυθι-

στορήματα. Το τελευταίο του μυθιστόρημα εκδόθηκε το 1871 και είχε τον τίτλο *Η Επερχόμενη Φυλή* και σε αυτό περιγράφει με πολύ ζωντανό τρόπο αυτή την απίστευτη δύναμη («*antil*»), για την οποία κανείς αναρωτιέται πως την εμπνεύστηκε. Ο Μαχάτμα αναφέρει στην επιστολή του πως υπήρχαν φυλές στο παρελθόν που γνώριζαν να χρησιμοποιούν μια τέτοια δύναμη. Ο Λύττον στο κεφάλαιο 9 του παραπάνω βιβλίου, περιγράφει μία δύναμη με την χρήση της οποίας οι φιλόσοφοι μπορούσαν να επηρεάσουν τις αλλαγές των θεοκρασιών και του καιρού, να επηρεάσουν ζώα και φυτά. Λέει ότι ο φορέας της δύναμης μπορούσε να ελέγξει κάθε μορφή ύλης, έμφυξη ή άφυξη. Να καταστρέψει οτιδήποτε σαν μία αστραπή, αλλά και να αναπληρώσει ή να δώσει ζωή, ή ακόμα και να θεραπεύσει οποιαδήποτε ασθένεια, δίνοντας στον οργανισμό τη δυνατότητα ανάκτησης των φυσικών του δυναμικών.

Εάν μάλιστα, όπως χαρακτηριστικά γράφει ο Λύττον, αντίπαλοι στρατοί δύο φυλών χρησιμοποιούσαν τη δύναμη αυτή, θα μπορούσαν να εξαφανίσουν παντελώς, η μία την άλλη. Δεν μπορεί κανείς να μην κάνει μία αναλογία με την πυρηνική σχάση και φαίνεται ότι ο συγγραφέας περιγράφει κάτι τέτοιο. Όπως επίσης, ανάλογη αναφορά κάνει και η Μπλαβάτσκι στην σελίδα 208 του *Θεοσοφικού Γλωσσάριου*, σε μία δύναμη που της δίνει το όνομα «*Mash-Mak*». Εξηγεί: «Σύμφωνα με την παράδοση, είναι μία Ατλάντια λέξη της τέταρτης Φυλής που υποδηλώνει ένα μυστηριώδες Κοσμικό πυρ, ή μάλλον μια Δύναμη, η οποία όπως λεγόταν, ήταν ικανή να εκμηδενίσει σε ένα δευτερόλεπτο ολόκληρες πόλεις και να συντρίψει τον κόσμο». Είναι πολύ πιθανό ότι στους Ατλάντιους και στην Δύναμη που έλεγχαν αναφέρεται και ο Μαχάτμα, όταν αμέσως μετά μιλά για τους «γιγάντιους προγόνους» μας.

Εξηγώντας, σύντομα, τους όρους *Himavats* και *Akasa*, πρέπει να πω ότι και οι δύο είναι Σανσκριτικοί και σημαίνουν, «φορτωμένος με χιόνι» και «αστραπερό φως» αντίστοιχα. Ο πρώτος όρος ουσιαστικά αναφέρεται στα Ιμαλάια, ενώ ο δεύτερος στον απορροφητικό αντίστοιχεί με την αρχέγονη, άφθαστη ουσία-αρχή.

Στη συνέχεια με την αναφορά του σε προσωπικότητες της αρχαιότητας και τον μεσαίωνα, όπως ο Σωκράτης, ο Αρίσταρχος, ο Κοπέρνικος, ο Γαλιλαίος κλπ. τονίζει πως ο θρησκευτικός δογματισμός και η προκατάληψη του κόσμου διαπόμπεισαν κάθε τους ιδέα και επίτευγμα και οδήγησαν ακόμα και στην «δολοφονία» γάλοιων από αυτούς.

Όσον αφορά τη θεά Σαρασβάτι που αναφέρει παρακάτω, η Μπλαβάτσου στη σελίδα 291 του *Θεοσοφικού Γλωσσάριου* μας λέει ότι «είναι η θεά της ομιλίας και της ιερής ή εσωτερικής γνώσης και σοφίας». Γι' αυτό και η αναφορά στην Σαρασβάτι ως Ίσιδα της Αρίας φυλής, αφού η Ίσις λογίζεται ως η Αιγύπτια θεά της μυστικής γνώσης.

Σχετικά με τα φαινόμενα, στα οποία κάνει αναφορά προς το τέλος, αναφέρω και στην εισαγωγή μου ότι πρόκειται για υλοποιήσεις αντικειμένων που είχαν γίνει από την Μπλαβάτσου με τη βοήθεια των Μαχάτμας. Σε κάποιο άρθρο επόμενων τευχών του περιοδικού θα έχουμε την ευκαιρία να επεκταθούμε σε αυτά, μια και επί του παρόντος δεν είναι τα συγκεκριμένα φαινόμενα που έχουν σημασία στη προσέγγιση της επιστολής που κάνουμε.

Ο Σερ Ντόναλντ Στιούαρτ ήταν ένας διακεκριμένος στρατιωτικός του βρετανικού Στρατού στην Ινδία με ιστορικό ηρωικών, αλλά κυρίως υπευθύνων πράξεων, και η αναφορά στο όνομά του γίνεται από τον Μαχάτμα προκειμένου να δείξει στον Σίννετ ότι και αυτός, στο πεδίο της δικής του δραστηριότητας –όντας εκδότης– πρέπει να δείξει την ανάλογη υπευθυνότητα. Όσο για την υστερική γυναίκα, είναι μάλλον σαφές ότι γίνεται αναφορά στην Μαρία Μαγδαληνή.

Κλείνοντας θα ήθελα να επισημάνω την προτροπή του Μαχάτμα Κουτ-Χούμι στον Σίννετ, να εργαστεί πρώτα με το υλικό που έχει στη διάθεσή του και κατόπιν θα του δοθεί και άλλο. Αυτό που εμείς πρέπει να κατανοήσουμε είναι πως η πραγματική γνώση είναι κάτι που κατακτάται βήμα προς βήμα και μάλιστα αργά. Ένας σοβαρός ερευνητής θα πρέπει να κάνει σταθερά και θεμελιωμένα βήματα προόδου στη μελέτη του, αλλιώς θα δημιουργήσει ένα «κτίσμα» στον νου του, εύκολο να καταρρεύσει στο πρώτο ταρακούνημα από τις αμέτρητες «εξωτερικές σεισμικές δονήσεις» που προκαλεί ο σύγχρονος τρόπος ζωής και η επιρροή που ασκείται από κάθε τεχνοκρατικό ή «αιδεοπλαστικό» μέσο, στη διάθεση των πολιτικών-οικονομικών-θηρησκευτικών «αρχόντων» αυτού του κόσμου.

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

1. *The Mahatma Letters to A.P. Sinnett, compiled by A.T. Barker - Theosophical University Press Edition*
2. *The Mahatmas and their Letters, by Geoffrey A. Barborka - Theosophical Publishing House, Adyar, 1973*

Ο ΔΡΟΜΟΣ ΠΡΟΣ ΤΗΝ ΑΛΗΘΕΙΑ

Γεώργιος Κουκουβίνος
(Βόλος)

Το βραχύτατο και ατελέστατο αυτό σημείωμα, που δεν προβάλλει ούτε πρωτοτυπία ούτε αυθεντία, έχει ως κύριο στόχο να προκαλέσει ερεθίσματα και προβληματισμούς. Ο στόχος αυτός θα μας αναγκάσει, σε αργετά σημεία, να θέσουμε υπό αμφισβήτηση ή, τουλάχιστον, να παρωμερίσουμε ορισμένες αποδοχές, ενώ ταυτόχρονα θα μας εμφανίσει να δεχόμαστε αφετηρίες που για πολλούς δεν έχουν την επαλήθευση που αξιώνει η επιστήμη και ο «Ορθός Λόγος». Ας μας συγχωρηθούν και τα δύο.

Το σημείωμα απευθύνεται σε όσους έχουν το θάρρος και την ικανότητα να αντιμετωπίσουν με ανοικτή καρδιά και ανοικτό μυαλό, απόψεις αντίθετες ενδεχομένως με τις παραδοχές και τη συγκρότησή τους. Με ανεκτικότητα και δίχως προκατάληψη και προσκολλήσεις, που ταυτόχρονα έχουν τη γνώμη ότι το θέμα της Αλήθειας, με την έννοια με την οποία θα ασχοληθούμε, είναι για να θυμηθούμε και τον Αριστοτέλη, σύμφωνα με τη φύση του ανθρώπου, σύμφωνα με την έμφυτη ροπή για γνώση της πραγματικότητας, και σχετίζεται επομένως άμεσα με την πρόεπουσα ανθρώπινη συμπεριφορά, τη θέση και την αποστολή του ανθρώπου στο Σύμπαν.

Μετά από όσα προεισαγωγικώς τέθηκαν:

Α) Διακρίνουμε την έννοια της Αλήθειας που μας ενδιαφέρει, από τη γνώση που είναι απαραίτητη για να αντιμετωπίσουμε τις καθημερινές μας ανάγκες. Το πώς θα χειριστούμε ένα μηχάνημα, πώς θα πτίσουμε ένα σπίτι, πώς θα προστατεύσουμε την υγεία μας, απαιτεί αναμφίβολα γνώσεις απαραίτητες για την επιβίωσή μας. Αλλά η Αλήθεια που μας απασχολεί στο σημείο αυτό, έχει εντελώς διαφορετικό περιεχόμενο, εντελώς διαφορετική έννοια. Είναι η γνώση του πραγματικού, του όντως όντος, με τη γνώση αυτή να αποκτά ένα ιδιαίτερο περιεχόμενο, μια ιδιαίτερη έννοια. Έχει σωστά σημειωθεί πως η αλήθεια με την μεταφυσική της έννοια, δεν πιστοποιεί την

ύπαρξη ενός γεγονότος, ούτε είναι το αποτέλεσμα ενός συλλογισμού, το συμπέρασμα και η κατάληξη ενός πειράματος, η «φωτογράφιση» ενός φαινομένου. Είναι κάτι έξω από κάθε περιγραφή και απεικόνιση, είναι μια κατάσταση, όπως και πιο κάτω γράφεται, βιωματική.

Β) Διακρίνουμε επίσης την έννοια της Αλήθειας από τα δόγματα που επιχειρείται να μας επιβάλλουν.

Γ) Δεν δεχόμαστε ότι η φυσική επιστήμη μπορεί να βοηθήσει, και ακόμη ειδικότερα, να οδηγήσει στη γνώση του πραγματικού.

Καταρχάς, χωρακτηριστικό της επιστημονικής γνώσης είναι το βιοφθαρτό, πράγμα που αναιρεί κάθε έννοια σιγουριάς. Οι επιστημονικές θεωρίες δεν μπορούν εξ ορισμού να προσφέρουν μια πλήρη και οριστική εικόνα της πραγματικότητας. Ο Μάικλ Τάιμποτ λέγει: «Σύμφωνα με τη νέα Φυσική, μόνο να ονειρευτούμε μπορούμε το πραγματικό Σύμπαν. Το ονειρευόμαστε να υπάρχει μυστηριωδώς ορατό, πανταχού παρόν στο χώρο και σταθερό στο χρόνο. Παρόλα αυτά συγκατατεθήκαμε ενσυνείδητα στην πλαστή δημιουργία λογικών, αραίων και αιώνιων διαλειμμάτων (τομών) της αρχιτεκτονικής του, έτσι ώστε να μπορέσουμε ίσως να δούμε κάποτε τόσο φεύτικο είναι το αρχικό μας πλαίσιο». Και ο Τ. Μπ. Σ. Χαλντέιν είπε ότι: «Το Σύμπαν δεν είναι μόνο πιο παράξενο από όσο υποθέτουμε, αλλά και πιο παράξενο από όσο μπορούμε να υποθέσουμε».

Οι καθηγητές της αστροφυσικής στο πανεπιστήμιο Αθηνών, Μ. Δανεζής και Στρ. Θεοδοσίου, γράφουν: «Μέσω των αισθήσεών μας και των διαφόρων οργάνων που τις ενισχύουν, δεν αντιλαμβανόμαστε το Σύμπαν όπως αυτό είναι στην πραγματικότητα. Αλλά όπως έχει τη δυνατότητα να το αντιληφθεί ο εγκέφαλός μας, μέσω των ατελέστατων ανθρώπινων αισθήσεων». Ο Καντ εντοπίζει το πρόβλημα λέγοντας ότι η Επιστήμη ερευνά τα φαινόμενα, αλλά δεν μπορεί να μας μιλήσει για το όντως ον. Ο καθηγητής Φυσικής του πανεπιστημίου Αθηνών, Μ. Τσαπαρλής, υπογραμμίζει πως σήμερα γίνεται δεκτό ότι η Φυσική δεν έχει ως στόχο την ερμηνεία του φυσικού

κόσμου και των φυσικών φαινομένων, αλλά απλώς να δώσει εικόνες των φαινομένων. Ο Τζέιμς Στάν, στο βιβλίο του «Πώς τα μαθηματικά εξηγούν τον κόσμο». (Αβγό 2009), γράφει αυτό που σχεδόν όλοι δέχονται. Δηλαδή, πως η κοινότητα των Φυσικών δεν έχει καταλήξει ακόμη στο τι είναι πραγματικότητα. Ενώ ο Ντομινίκ Λεκούρ, αναφερόμενος στην προσπάθεια για τη γνώση αυτού που θα λέγαμε πραγματικότητα, τουλάχιστον σε ό,τι αφορά το ατομικό επίπεδο, τονίζει ότι καμία αναπαράσταση δεν χρησιμεύει πια, εφόσον οι αναπαραστάσεις είναι δανεισμένες από τον κόσμο αυτόν, που διέπεται από τους νόμους της κλασικής μηχανικής, και από τον οποίο πρέπει να αποστασθούμε.

Δεν μπορεί λοιπόν η Φυσική επιστήμη να οδηγήσει στη γνώση του πραγματικού.

Δ) Δεν δεχόμαστε επίσης, ότι ο «ορθός λόγος» μπορεί να μας αποκαλύψει το πραγματικό. Βασίζεται σε αναλυτικές κρίσεις, σε αξιωματικές αφηρητές, για την εγκυρότητα των οποίων δεν έχουμε καμία απόδειξη. Απόδειξη ασφαλώς που δεν σινισπά το ότι εξιπηρετούν στην πράξη, παρατήρηση που ισχύει για όλες ίσως τις γνώσεις. Μια απόπειρα επαλήθευσης ενός συλλογισμού που θα στηρίζεται στον ορθό λόγο, θα οδηγούσε ουσιαστικώς στο λογικό σφάλμα της λήψης του ζητούμενου. Το ίδιο ισχύει και για τα καθαρά μαθηματικά. Και από εκεί δεν μπορεί κανείς να προσδοκά ούτε βεβαιότητα, ούτε ασφαλώς πολύ περισσότερο την απόλυτη Αλήθεια, τη γνώση του πραγματικού. Ο Λιστάν έλεγε, ως προς τους νόμους των μαθηματικών, ότι: «Όταν αναφέρονται στην πραγματικότητα, δεν είναι βέβαιοι. Και όταν είναι βέβαιοι, δεν αναφέρονται στην πραγματικότητα».

Ο μαθηματικός και φιλόσοφος Μπέρτραν Ράσελ, αναφερόμενος στα καθαρά μαθηματικά, έλεγε ότι «αυτά είναι κάτι για τα οποία δεν ξέρουμε γιατί μιλάμε. Αυτό για το οποίο μιλάμε, δεν είναι αλήθεια». Και ο Κουστ Γζόμπελ, ο μεγαλύτερος, όπως έχει γραφεί, λογικολόγος μετά τον Αριστοτέλη και μεγάλος μαθηματικός, απέδειξε το αδύνατο τού να αποδειχθούν σημαντικές προτάσεις της αριθμητικής. Ότι είναι αδύνατο να δοθεί μια μαθηματική απόδειξη της συνέπειας ενός συστήματος, ότι οποιοδήποτε σύστημα με το οποίο μπορεί να αναπτυχθεί η αριθμητική είναι ουσιαστικώς «μη πλήρες», και ότι υπάρχουν αριθμητικές αλήθειες που δεν μπορούν να αποδειχθούν.

Χαρακτηριστικό της αδυναμίας της επιστημονικής σκέψης και μεθόδου και του «ορθού λόγου» είναι ότι, η λογική και διαίθηση θεωρούνται από πολλούς επιστήμονες και φιλόσοφους ως δύο συ-

μπληρωματικοί τρόποι λειτουργίας του νου. Έχει σημειωθεί πως ενώ η λογική είναι αποσπασματική, αναλυτική, χωρίζει και διακρίνει, η διαίσθηση είναι ολιστική. Προσοχή όμως σε παθολογικές καταστάσεις που οδηγούν σε αυθαρεσίες και στρεβλώσεις, προσοχή στις παραισθήσεις και ψευδαισθήσεις. Αξίζει να παρατηθούν απόψεις για τη θέση και τις δυνατότητες που δίνουν στη λογική και τη διαίσθηση.

«Η διαίσθηση φέρνει και ενώνει τη ζωή, σε ένα μοναδικό σύνολο χωρίς διαμεσολάβηση (...). Προέρχεται από τα βαθιά στρώματα ενώ η διάνοια αποκόπτει, επιλέγει, διαγράφει, τεμαχίζει τον κόσμο σε ξεχωριστά αντικείμενα (...). Ξανακαλύπτει ένα σίμπιαν αφομοιώσιμο. Ονομάζουμε διαίσθηση το είδος αυτό της διανοητικής συμπάθειας με την οποία μεταφερόμαστε στο εσωτερικό ενός αντιπεμμένου, για να συμπέσουμε με ό,τι αυτό έχει μοναδικό και επομένως ανέκφραστο».

Μπερζόν

«Με τη λογική αποδεικνύουμε, με τη διαίσθηση ανακαλύπτουμε. Να μαντεύουμε πριν αποδείξουμε».

Πουανκαρέ

«Δεν υπάρχει λογική οδός στην ανακάλυψη των στοιχειωδών νόμων, υπάρχει μόνο η οδός της διαίσθησης».

Αινστάιν

«Δύο υπερβολές, να αποκλείουμε τη λογική, να μη δεχόμαστε παρότι τη λογική»

Πασκάλ

Ο Λουί ντε Μπρούλι, ερωτηθείς αν οι ανακαλύψεις γίνονται με συλλογισμούς, απάντησε: «Ποτέ!»

«Εκφράζω την πεποίθηση ότι είναι ανοικτός ο δρόμος για να αναγνωρίσουμε, ταυτόχρονα, την αξία των μη επιστημονικών τρόπων σκέψης και την εσωτερική αξία της επιστήμης, που σήμερα τόσo συχνά αποδοκμι άζεται».

Βίκτωρ Βάισκοπφ

Ούτε λοιπόν ο «Ορθός Λόγος», ούτε τα μαθηματικά μπορούν να οδηγήσουν στη γνώση της Αλήθειας, στη γνώση του πραγματικού. Η λύση βρίσκεται στην «αυθαρετη» εν πολλοίς θέση που αποδεχόμαστε. Δηλαδή:

α) Απαιτείται μια ολιστική προσέγγιση που θα περιλαμβάνει τα πάντα. Σε ατομικό επίπεδο, κατάργηση της χωριστικότητας του εγώ και του εσύ, και σε γενικότερο, του εμείς και εσείς. Όπως έχει γρα-

φεί. το Σύμπαν δεν είναι μια τεράστια μηχανή κατασκευασμένη από το πλήθος χωριστών αντικειμένων αλλά ένα πλέγμα δυναμικών σχέσεων, που περιλαμβάνουν τον ανθρώπινο παρατηρητή. Για την ακρίβεια, τον άνθρωπο ως συμμετόχο. Οι καθηγητές αστροφυσικής στο πανεπιστήμιο Αθηνών, Μ. Δανέζης και Στρ. Θεοδοσίου, γράφουν: «Το Σύμπαν δεν είναι μια μηχανή. Είναι σκέψη και νόηση. Είναι μια ατέρμονη μετουσίωση του ορατού σε άορατο, του κενού σε πλήρες, του αδύνατου σε δυνατό και τανάπαλιν. Είναι ένα νοητικό παιχνίδισμα συνεχών μεταμορφώσεων του χώρου και του χρόνου, σε ύλη και κίνηση».

β) Η γνώση του πραγματικού απαιτεί ένωση με το πραγματικό. Είναι η οδός του μυστικού. Είναι η οδός της Αλήθειας. Έχει γραφεί από τον Τζάσπερς ότι αληθινό είναι αυτό που μας ενώνει και αυτό είναι η αλήθεια. Είναι σημαδιακό ότι η μοντέρνα Φυσική έρχεται σήμερα σε επαφή με τον μυστικισμό, την ουσία της θρησκείας και την εκδήλωση της ακραίας έκφρασης του διαισθητικού νου.

γ) Λογική και διαίσθηση συνιστούν δύο συμπληρωματικούς τρόπους λειτουργίας του νου. Η λογική είναι αποσπασματική, αναλυτική. Χωρίζει και διακρίνει. Η διαίσθηση είναι ολιστική (προσοχή όμως από παθολογικές καταστάσεις που οδηγούν σε αυθαιρεσίες και στρεβλώσεις – προσοχή στις παραισθήσεις και τις ψευδαισθήσεις).

Το σημείωμα αυτό δεν κηρύσσει τον πόλεμο κατά της λογικής. Υποδεικνύει απλώς τις (μη) δυνατότητές της στην αποκάλυψη της υπέρτατης, της απόλυτης Αλήθειας, στην αποκάλυψη του πραγματικού, του όντως όντος. Υποδεικνύει μια *άλλη* πορεία ή, τουλάχιστον, ΚΑΙ μια *άλλη* πορεία. Η πορεία αυτή είναι ο οδός του μυστικού, η οδός που απαιτεί από τον άνθρωπο μια μετουσίωσή του. Μια κατάδυση στο εσωτερικό του είναι, την έννοια της ενότητας, της ολότητας. Μια ένωση με αυτήν, έτσι που να καταργείται ή, καλύτερα, να μην έχει νόημα η διάκριση υποκειμένου και αντικειμένου, μια ένωση που θα είναι κατάσταση βιωματική. Και ασφαλώς, σαν βιωματική κατάσταση δεν μπορεί να περιγραφεί και να εδραιωθεί στη λογική.

Όπως έγραφε ο Ν. Καζαντζάκης στην «ΑΣΚΗΤΙΚΗ»:

«Ό,τι ζεις στην έκσταση, δεν θα μπορέσεις να το στερεώσεις σε λόγο».

ΠΕΡΙ ΟΥΤΟΠΙΑΣ ΘΕΟΣΟΦΙΑ

Ιορδάνης Ηουλκούρας

Η ιστορία της Ουτοπίας έχει τις ρίζες της στην Πολιτεία του Πλάτωνα. Εκεί υπάσχει η περίφημη πλατωνική αλληγορία του σπηλαίου. Τι μας λέει περιληπτικά:

Βαθιά μέσα σε ένα υπόγειο σπήλαιο περιφραγμένοι από έναν τοίχο, βρίσκονται αλυσοδεμένοι άνθρωποι ανάκλιτοι να κινηθούν, οι οποίοι βλέπουν μόνο προς το εσωτερικό τοίχωμα του σπηλαίου. Δεν έχουν δει ποτέ το φως της ημέρας ή τον ήλιο έξω από τη σπηλιά. Πίσω από τον τοίχο καίει μια φωτιά, η οποία προβάλλει τις σκιές των ανθρώπων και των ζώων που ζουν έξω από τον τοίχο, επάνω στο τοίχωμα του σπηλαίου. Οι φυλακισμένοι ζουν όλη τους τη ζωή βλέποντας μόνο τις σκιές της πραγματικότητας. Οι σκιές είναι γι' αυτούς η πραγματικότητα. Και η ζωή τους, οι ιδέες τους, τα πάθη και οι προκαταλήψεις τους συγκροτούνται πάνω σε αυτό που θεωρούν αληθινό.

Ακόμα και αν κάποιος κατάφερε κάποτε να δραστηρεύσει και να δει τον κόσμο έξω από το σπήλαιο, την ανθισμένη φύση και τον αληθινό ήλιο, και έστω ότι είχε το κουράγιο και τη δύναμη να επιστρέψει, τι θα μπορούσε να προσφέρει στους άλλους φυλακισμένους; Πιθανότατα θα γινόταν υποκείμενο γελοιοποίησης, περιφρόνησης, ίσως και να έχανε τη ζωή του από τις επιθέσεις εκείνων που δεν αντέχουν να ακούν μια άλλη αλήθεια. Αλλά τι είναι μια αλληγορία; Κατά τον φίλο μου καθηγητή Σφήκα, αλληγορία είναι ένα είδος ιστορίας, στην οποία αυτό που πραγματεύεται συγκρίνεται με κάτι άλλο που του μοιάζει. Αλλά τι ακριβώς είναι αυτό το άλλο, δεν αναφέρεται. Άρα μια αλληγορία ορίζεται ως ατελής παρομοίωση. Ο αναγνώστης πρέπει να συμπληρώσει αυτό «που μοιάζει» με τα γεγονότα που αφηγείται η ιστορία. Με τι, άρα, να συγκρίνουμε την αλληγορία του σπηλαίου; Τι σχέση έχει η αλληγορία του σπηλαίου με τον κόσμο και τη ζωή μας;

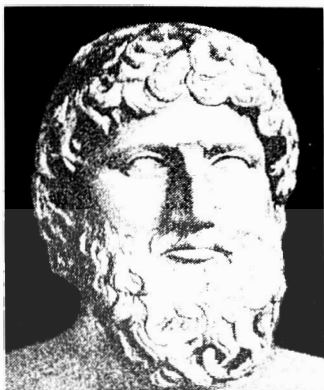
- Μπορεί να θεωρηθεί ολέθρια κριτική της καθημερινότητάς μας, στην οποία οι ζωές μας είναι δεσμώτες επιπολαιοτήτων και σκιών. Ζούμε στον «πολιτισμό της ανεξέλεγκτης ειζόνας» και όχι της ουσίας.

- Μπορεί να θεωρηθεί ολέθρια κριτική της επιστήμης της εποχής μας, που δίνει έμφαση μόνο σε ό,τι μπορούν να αντιληφθούν οι αισθήσεις μας αδιαφορώντας για τις πραγματικές μας ανάγκες ή τα ηθικά και περιβαλλοντικά ζητήματα.

- Είναι μια αλληγορία του βασιλιά-φιλοσόφου. Ο απειληθερωμένος, αφού έχει καταφέρει να κάνει την ανάβαση ώστε να μάθει την αλήθεια και το Αγαθό, έχει μια αποστολή: Να επιστρέψει στο σπήλαιο για να φέρει τα καλά νέα, ακόμη κι αν κινδυνεύει να τον σκοτώσουν γι' αυτή του την υπηρεσία. Όπως συνέβη με τον Σωκράτη, όπως συνέβη με τον Ιησού.

Η ανάπτυξη της αλληγορίας της Ουτοπίας τον 17ο αιώνα, σχετίστηκε με τους σκαπανείς του ευρωπαϊκού εσωτερισμού, και σε αυτό θα εστιάσω για λίγο την προσοχή μας. Γιατί σχεδόν όλα τα βιβλία, πλην της Ουτοπίας του Μορ, γράφτηκαν από διακεκριμένους – επιτρέψτε μου και την υπερβολή – πνευματικούς προγόνους μας. Ενδιαφέροντες άνθρωποι όπως ο Φράνσις Μπέικον, μαζί με τον δάσκαλό του Δρ. Ντι, θεωρούνται προπάτορες και, κατά μία έννοια, ιδρυτές ενός ιδιαίτερου και κορυφαίου ρεύματος του δυτικού εσωτερισμού. Των Ροδόσταυρων. Και οι δύο συνέβαλαν στην ανάπτυξη και τον εκσυγχρονισμό της Βρετανίας, στηρίζοντας τη χώρα και το στέμμα. Ο Ντι ήταν ο τελευταίος των Μάγων του αρχαίου κόσμου, που προσπαθούσαν να αποκτήσουν και να διασώσουν όλη τη Γνώση. Μεταβίβασε την παράδοσή του στον Φράνσις Μπέικον, ο οποίος οραματίστηκε έναν κόσμο στηριγμένο στην ελεύθερη γνώση και επιστήμη που μέχρι τότε ήταν υπό τον έλεγχο και τον περιορισμό της Εκκλησίας.

Την εποχή εκείνη, ο μαθηματικός φιλόσοφος θεωρούταν μάγος. Χαρακτηριστικό παράδειγμα ο «ιππότης της επιστήμης» Τζορντάνο Μπρούνο, που ζήτησε δημόσια ως αιρετικός στη Ρώμη, το 1600, επειδή διακήρυξε την ανάγκη για επιστημονική έρευνα χωρίς όρια. Ενλόγουφία του 1655μΧ παρουσιάζει τον Τζων Ντι, ο οποίος, επάνω από έναν ανοιχτό τάφο δίνει έναν αναμμένο φανό σε ένα νεαρό άνδρα, τον Φράνσις Μπέικον. Το φως της γνώσης μεταβιβάζεται από τον τελευταίο μάγο στον μαθητή του, για να

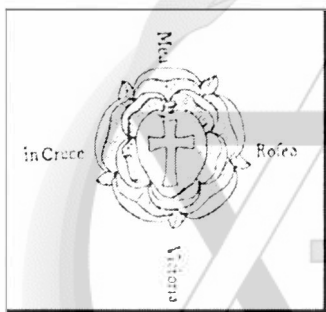
δοθεί κατόπιν σε όλο τον κόσμο μέσα από την «Εξέλιξη της Γνώσης» (*Advancement of Learning*), το κορυφαίο έργο του Μπέικον. Πρότεινε μια καινούργια μεθοδολογική προσέγγιση της γνώσης, και ήταν μοντέλο όχι μόνο για την Βασιλική Εταιρεία του Λονδίνου αλλά και για ακαδημίες της Γαλλίας και της Ιταλίας.

Ο Φ. Μπέικον καθορίζει τη μεθόδου του ως «*Traditionem Lampadis*» (*Η Παράδοση του Φανού*). Ο Χένρυ Ποτ (Henry Pott), στο έργο του «*Francis Bacon and his Secret Society*» (*Ο Φ. Μπέικον και η Μυστική Εταιρεία του*) γράφει: «Η οργάνωση και η μέθοδος μετάδοσης της γνώσης που καθιέρωσε ο Φ. Μπέικον, ήταν τέτοια ώστε να εξασφαλιστεί ότι ποτέ όσο υπάρχει κόσμος, η φλόγα της παράδοσης, το φως της αλήθειας, δεν θα κατασιγάσει ούτε θα σβηστεί».

Μετά το θάνατο του Φ. Μπέικον, το 1626, εκδίδεται η ροδοσταυρική του ουτοπία «*Η Νέα Ατλαντίδα*» (*The New Atlantis*), το δεύτερο κορυφαίο έργο του. Αποτελεί το όραμα της επερχόμενης νέας εποχής, της δημιουργίας ενός νέου πολιτισμού στη νέα γη, όπου θα μπορούσε να εφαρμοστεί η μεταρρύθμιση, η εξέλιξη της γνώσης.

Ο Φ. Μπέικον γνωρίζει για την Ουτοπία του Μορ και βάζει στο κείμενό του έναν ιερέα να εξηγήσει ότι η δική του ουτοπία δεν έχει τίποτα κοινό με του Μορ, αλλά ότι είναι αυτή για την οποία μιλούσε ο Πλάτων και οι αρχαίοι Έλληνες. Περιγράφει μια χώρα ισότητας και ανοχής όπου δεν υπάρχουν θρησκευτικές ή άλλες διαφορές. Κυβερνά η ουτοπική αδελφότητα, ή εταιρεία ιερέων-επιστημόνων, την οποία ονομάζει «οίκος του Σολομώντα» ή «Κολέγιο των Έργων του Εξαήμερου». Σκοπός τους είναι να ερευνούν για να επεκτείνουν τις γνώσεις τους στις τέχνες και τις επιστήμες, και να τις εφαρμόζουν προς όφελος της ανθρωπότητας. Φέροντας τον σταυρό ως σύμβολο, η αδελφότητα των ιερέων και ο οίκος του Σολομώντα, ταυτίστηκαν σχεδόν αμέσως με το Ναό του Ροδόσταυρου. Ο Θιρσάθα, τίτλος τον οποίο αποδίδει ο Φ. Μπέικον σε ιερείς της ουτοπικής του Ατλαντίδος, παραμένει μέχρι σήμερα ως τίτλος που παραδοσιακά αποδίδεται σε προέδρους ροδοσταυρικών αδελφοτήτων.

Η ροδοσταυρική αδελφότητα εμφανίστηκε επίσημα το 1615μΧ, με την έκδοση των ροδοσταυρικών μανιφέστων της *Fama* και *Confessio Fraternitatis*. Διακήρυξαν και αυτοί με την σειρά τους την ανάγκη ενός νέου πολιτισμού και την ανάγκη της ελεύθερης επιστήμης, της οποίας τα δώρα πρέπει να είναι προσιτά σε όλους. Ο συγγραφέας των δύο πρώτων αυτών ροδοσταυρικών μανιφέστων δεν είναι γνωστός. Το τρίτο όμως κείμενο της ίδιας εποχής, «*Χιμικός Γάμος του Χριστιανού Ροδόσταυρου*» γράφτηκε από τον Βαλεντίν Αντρέε (Valentin Andreae). Ο ίδιος, το 1619, εκδίδει ένα ακόμη ουτοπικό έργο, την «*Χριστιανόπολη*». Το όραμά του δεν διαφέρει από τα προηγούμενα. Περιγράφει μια κοινωνία που κατευθύνεται από ελεύθερη επιστήμη και χριστιανικό ιδεώδες, με ένα προοδευτικό εκπαιδευτικό σύστημα.

Οι ροδόσταυροι υποστηρίζουν τη μεταρρύθμιση και κατά τον τριακονταετή πόλεμο. Πολλοί πρόσφυγες του πολέμου, λοιπόν, βρίσκουν καταφύγιο στην Ολλανδία υπό την υψηλή προστασία της Χήρας. Έτσι ονόμαζαν την Ελισάβετ Στιούαρτ, βασίλισσα της Βοημίας και χήρα του Φρειδερίκου Εα του Παλατινάτου, που αποτέλεσαν το πρότυπο επάνω στο οποίο είχε γραφεί ο «*Χιμικός Γάμος του Χριστιανού Ροδόσταυρου*». Στη συνέχεια ο Φρειδερίκος ξεκίνησε τον τριακονταετή πόλεμο. Μεταξύ των προσφύγων ήταν και ο αποκαλούμενος σήμερα πατέρας της Ευρωπαϊκής Ένωσης και της μοντέρνας εκπαίδευσης Τζων Άμος Κομένιος (John Amos Comenius, 1592-1670), ο οποίος γράφει το 1622 το δικό του ουτοπικό έργο, με τίτλο «*Ο Λαβύρινθος του Κόσμου και ο Παράδεισος της Καρδιάς*» (*Labyrinth of the World and the Paradise of the Heart*). Μια σατυρική αλληγορία που λέει ότι το βασίλειο του Θεού είναι μέσα σου, στην καρδιά σου.

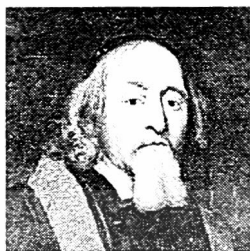
Στο πρώτο μέρος, ο προσκυνητής-συγγραφέας μπαίνει στην πόλη και συναντά δύο οδηγούς. Ο ένας εκπροσωπεί την ανθρώπινη περιέργεια και τη λαχτάρα για γνώση. Ο άλλος τη νωθρότητα, τη συμβατική ζωή και τις οηχές σκέψεις. Αναζητά ένα έργο που θα ήταν κατάλληλο για το πνεύμα και για το σώμα. Οι οδηγοί τον

εμποδίζουν να δει την πραγματικότητα, δείχνοντάς του τον κόσμο μέσα από γυαλιά. Έτσι, σπάνια μόνο αντικρίζει μερικές στιγμές της πραγματικότητας. Ακόμα και στο Κάστρο της Σοφίας βλέπει ματαιοδοξία. Στο δεύτερο μέρος, τον Παράδεισο της Καρδιάς, διαπιστώνει ότι η ζωή είναι χωρίς νόημα, τρομοκρατημένη από τον θάνατο. Τότε καλείται από τον Θεό να επιστρέψει στην καρδιά του, όπου εκεί θα διδαχθεί την αλήθεια. Βλέπει τον κόσμο με καινούργια γυαλιά και γίνεται μέλος της Αόρατης Εκκλησίας.

Ο Τ. Α. Κομένιους, μαθητής του Φ. Μπέικον, στο 12ο κεφάλαιο αποκαλύπτει τις ιδέες του περί ροδόσταιρων. Τίτλος του κεφαλαίου: «Ο Προσκνητής παρατηρεί τους Ροδόσταιρους». «Και τότε», γράφει, «ξαφνικά άκουσα στην αγορά τον ήχο μια τρομπέτας, και κοιτάζοντας πίσω είδα έναν ιππέα που καλούσε τους φιλοσόφους γύρω του. Και όταν το πλήθος τον περιέβαλε σαν κοπάδι, άρχισε να τους μιλά σε ωραία γλώσσα για την ανεπάρκεια όλων των ελεύθερων τεχνών και όλης της φιλοσοφίας(...). Καλούσε να δουν τα θαυμαστά μυστικά. Αυτά, μας είπε, προέρχονταν από το θησαυρό της νέας φιλοσοφίας, που περιλαμβάνει όλα όσα είναι επιθυμητά από τη μυστική γνώση. Και ήταν ευτυχία που η αγία ροδόσταιρική αδελφότητα μπορούσε τώρα καθαρά να μοιραστεί τους θησαυρούς της απλόχερα μαζί τους».

Ένας συνεργάτης και μαθητής του Κομένιους, ο Σάμιουελ Χάρτλιμπ (Samuel Hartlieb, 1600-1662), εκδίδει το 1641 μια ακόμη ουτοπική ιστορία, τη «Μακαρία». Περιγράφει μια κοινοπολιτεία όπου κυβέρνηση και πολίτες συνεργάζονται και ευημερούν, εφαρμόζοντας πρακτικά τη γνώση που διαχέεται ελεύθερα. Ο Σ. Χάρτλιμπ, επίσης, πνευματικός απόγονος του Φ. Μπέικον, είναι Γερμανός στην καταγωγή και είχε θέσει στόχο του να καταγράψει όλη την ανθρώπινη γνώση και να την κάνει προσιτή παντού. Το έργο του από αρκετούς παραλληλίζεται με αυτό των μηχανών αναζήτησης του διαδικτύου. Και οι δύο παραπάνω συγγραφείς περνούν στο Λονδίνο και, μαζί με τον φίλο τους Ρόμπερτ Μπόιλ, συμμετέχουν στις πρώτες συγκεντρώσεις ενός κύκλου επιστημόνων (Τζων Γουίλκινς, Τεοντόρ Χάακ, Ρόμπερτ Χουκ, Κρίστοφερ Ρεν), που ονειρεύεται να υλοποιήσει το όραμα του Μπέικον για την εξέλιξη της γνώσης και τη νέα πειραματική φιλοσοφία.

Αυτή η ομάδα επαναστατών και εσωτεριστών αλχημιστών και ροδόσταιρων, οργανώνεται κάτω από το όνομα Αόρατο Κολέγιο. Μέλος τους θα γίνει και ο Ρόμπερτ Μόρεϋ, χημικός και μαθηματι-

κόζ, γαιμπρός του ροδόσταυρου και αλχημιστή Ντέιβιντ Λίντσεϋ, Λόρδου Μπαλκωφές, ο οποίος είχε μεταφράσει για πρώτη φορά στα αγγλικά τα ροδοσταυρικά μανιφέστα. Παρεμπιπτόντως είναι ο μόνος τέκτονας του 17ου αιώνα, που αναφέρει περιστασιακά τούτη την ιδιότητά του στην *άλληλογραφία* του. Ενδιαφέρον για εμάς έχει το τεκτονικό του σήμα, όπως το ονομάζει, που είναι το παρακάτω. Ένα πεντάκτινο αστέρι με τα γράμματα Α –Γ –Α –Π –Η ανάμεσα στις πέντε χορδές του. ΑΓΑΠΑ: Το σημείο της υπογραφής του Μόρεϋ. Ο ίδιος το θεωρούσε ακρωνύμιο και η ερμηνεία του ήταν: Α(γάπα), Γ(γνώθι), Α(νέχω), Π(ιστεύει), Α(πέχω).

Ο Ρ. Μόρεϋ λοιπόν ήταν παλιός και πιστός φίλος του βασιλιά. Πείθει τον Στιούαρτ, που το Νοέμβριο 1660 εκδίδει διάταγμα με το οποίο ιδρύεται η Royal Society of London for the Improvement of Natural Knowledge. Ή, πιο απλά, η Βασιλική Εταιρεία του Λονδίνου που σηματοδοτεί την αρχή της σύγχρονης, ελεύθερης επιστημονικής έρευνας, με πρώτο πρόεδρο τον Μόρεϋ. Τα πρώτα μέλη της είναι όσοι αποτελούσαν το Αόρατο Κολέγιο. Ο οίκος της ελεύθερης επιστήμης, ένα από τα αιτήματα των ουτοπικών έργων, είναι πια γεγονός. Ο Ισάακ Νεύτων, που θα αναλάβει πρόεδρος της, το 1703, πατέρας της σύγχρονης επιστήμης *αλλά* και ενεργός αλχημιστής, θα συμβολίζει ακριβώς το τέλος μιας εποχής και την αρχή της επόμενης. Τι πρόσφερε στον κόσμο η ελεύθερη επιστήμη και έρευνα; Έφερε τον Διαφωτισμό και τη Βιομηχανική επανάσταση, την απίστευτη ανάπτυξη της τεχνολογίας και τους φριχτότερους πολέμους της ανθρώπινης ιστορίας. Αντιφατικά, σε πρώτη ματιά, όπως και η ανθρώπινη φύση..

Στο άρθρο της «*Οι Τρεις Σκοποί μας*», η κ. Ε.Π.Μπλαβάτσου, έγραφε: «Οι ειρηνικές κοινωνίες είναι ουτοπία, διότι κανένα επιχείρημα, που βασίζεται σε εξωτερικές εκτιμήσεις κοινωνικής ηθικής ή σκοπιμότητας, δεν μπορεί να γιγνώσει τις καρδιές των κυβερνητών των εθνών μακριά από τον εγωιστικό πόλεμο και τα ουσήματα της κατάκτησης (...)».

Με τι θα συγκρίνουμε, λοιπόν, για να επανέλθουμε στο ερώτημα του προλόγου μας, την ουτοπική *άλληγορία*; Με την ολέθρια καθημερινότητα που μας έχει δεσμευμένους; Με μια επιστήμη που

μοιάζει να χειραγωγείται από όσους αδιαφορούν για τις πραγματικές ανάγκες και τα ηθικά ζητήματα της καθημερινότητας; Ή με τον σοφό ιερό βασιλιά, που εθελοντικά θα μοιραστεί τη γνώση του με τους άλλους φυλακισμένους του σπηλαιού, ξέροντας ότι η πιθανότερη ανταμοιβή του θα είναι η χλεύη και ο θάνατος;

Σε άλλο σημείο του ίδιου κειμένου της, η Ε.Π.Μπλαβάτσκι γράφει: «Έχει αποδειχθεί ότι ούτε η φυλή, ούτε η θρησκεία, ούτε το χρώμα, ούτε οι αντιπάθειες είναι αναπόσπαστα εμπόδια στην εξάπλωση της ιδέας του αλτρουισμού και της ανθρώπινης αδελφότητας, ένα ουτοπικό όνειρο, ιδωμένο από την πλευρά θεωρητικών που βλέπουν τον άνθρωπο ως ένα απλό φυσικό πρόβλημα, αγνοώντας τον εσωτερικό, ή ανώτερο εαυτό (...)

Στην πορεία της η Θεοσοφική Εταιρεία, δίδαξε και διδάσκει την εργασία πάνω στον εσωτερικό εαυτό. Όταν όμως χρειάστηκε, μέλη της δούλεψαν ενεργά πάνω στην αλλαγή της κοινωνίας της εποχής τους, όπως ήταν η συμμετοχή τους στη μάχη για την ανεξαρτησία της Ινδίας. Η, η κίνηση του Ρώσου ζωγράφου, φιλόσοφου και θεόσοφου Νικόλας Ρέριχ, που έγινε κατ' αρχάς αποδεκτή από 20 κράτη και τις ΗΠΑ, την εποχή του Ρούσβελτ. Υποχρέωσε τις χώρες να σεβαστούν, τόσο σε καιρό ειρήνης όσο και σε καιρό πολέμου, κάθε εκπαιδευτικό, ακαδημαϊκό, καλλιτεχνικό, θρησκευτικό και επιστημονικό οργανισμό, και να αποφύγουν την καταστροφή και την εξαφάνισή τους για χάρη της ανθρωπότητας. Αυτό το σύμφωνο ήταν η βάση της συνθήκης της Χάγης, με την οποία η ΟΥΝΕΣΚΟ προσπατεί τους πολιτιστικούς θησαυρούς.

Μιλώντας για πολιτισμό, δεν μπορούμε να λησμονήσουμε μορφές όπως οι: Γ. Γέιτς, Τζ. Τζόις, Τ. Σ. Έλιοτ, Κ. Γιουνγκ, τα κείμενα του Μ. Ελιάντ και Τζ. Κάμπελς, τους πίνακες των Γ. Καντίνσκι και Π. Κλη, ή τη μουσική των Μάλερ και Σιμπέλιους. Επηρεασμένοι από την Θεοσοφία, εξερεύνησαν τα βάθη του εαυτού τους, αποκάλυψαν και πρόσφεραν έργα και ιδέες που δεν είχε δει ποτέ ανθρώπινο μάτι.

Η συνεχής εργασία πάνω στον εαυτό μας, η σύγκριση της αλληγορίας με το προσωπικό μας όνειρο και η επικοινωνία, η συμμετοχή με έργο στην καθημερινότητά μας, αυτά είναι η δράση που μπορεί να δώσει ύπαρξη στη μικρή προσωπική μας ουτοπία. Και σιλλογικά να φέρει εποικοδομητικές αλλαγές σε μια εποχή που δυστυχώς, κατά την ταπεινή μου γνώμη, έχει στερηθεί τη δύναμη που χαρίζει το όνειρο.

ΑΓΑΠΗ

(Περιοδικό Theosophy Ezine, Οκτώβριος 2011)

(μετφ: Ιφιγένεια Κασταμονίτη)

Αρκετοί από εσάς ορθώς συμπεραίνετε ότι αυτός ο κόσμος χρειάζεται περισσότερη αγάπη και συμπόνια. Εντούτοις, παρότι αυτό αναγνωρίζεται και συχνά ερμηνεύεται συναισθηματικά με αποτέλεσμα να παραβλέπεται, θεωρώ ότι οι θεόσοφοι οφείλουν να ριζούν περισσότερο φως στο πρόβλημα. Να συνδέσουν το αίτιο με το αποτέλεσμα από εσωτερική άποψη, έτσι ώστε να μην διαφεύγει η βαθύτερη λογική που κρύβεται πίσω από τα τωρινά γεγονότα.

Θα προτείνω μια εσωτερική ή απόκρυφη ερμηνεία για το αίτιο των προβλημάτων του σύγχρονου κόσμου, καθώς και μία, αν όχι τη μοναδική πιθανή λύση, που εύλογα προκύπτει μόλις αυτά κατανοηθούν. Ο υλισμός είναι φυσικά το κύριο αίτιο όλων σχεδόν. Ωστόσο, αυτή η προσέγγιση είναι αρκετά αφηρημένη. Πολλοί δυσκολεύονται να την κατανοήσουν ορθά και να συμπεριφερθούν ανάλογα. Ως εκ τούτου, είναι απαραίτητη μια πιο συγκεκριμένη προσέγγιση που να αφορά ορισμένα προβλήματα.

Είμαστε όλοι μάγοι με μαγικές δυνάμεις. Εμείς είμαστε ο μάγος Μέφλιν. Δημιουργηθήκαμε κατ' εικόνα του Θεού ή του Σάμιαντος και κατέχουμε την δύναμη της δημιουργίας. Ο Θεός είναι Αγάπη και αυτή είναι η δύναμη που κατέχουμε. Η αγάπη κινεί ολόκληρο τον κόσμο. Αλλά ο τρόπος με τον οποίο εμείς χρησιμοποιούμε αυτή την κοσμική δύναμη, ορίζει και το είδος του κόσμου που δημιουργούμε. Τα τωρινά προβλήματα της ανθρώπινης κοινωνίας είναι προϊόν εσφαλμένης χρήσης της δύναμης της αγάπης. Δεν σημαίνει λοιπόν ότι δεν υπάρχει αγάπη στον κόσμο, αλλά ότι εμείς απλώς δεν χειριζόμαστε ορθά την δύναμή της.

Ιδιαίτερος μετά την εγκαθίδρυση της παγκοσμιοποίησης, η ανθρωπότητα έχει επενδύσει πολύ αγάπη, ενθουσιασμό, ελπίδα και πάθος σε εκείνο που στερείται ρεαλισμού και ουσιαστικής αξίας.

Δηλαδή, στο χρήμα. Η θεία δύναμη εκπορνεύτηκε, σπαταλήθηκε, και τώρα θερίζουμε το αποτέλεσμα. Δημιουργήσαμε ένα τέρας. Δεν είμαστε παρά άφρονες μάγοι, παγιδευμένοι στην δική μας κοιντόφθαλμη, αδιανόητη μαγική τέχνη, η οποία τώρα καταβροχθίζει κάθε άλλο είδος αγάπης, αδημονώντας να καταβροχθίσει το παν. Υπάρχει ένας μόνον τρόπος να καταπολεμηθεί αυτό το τέρας, αυτή η παγκόσμια σκεπτομορφή. Να σταματήσουμε να το τροφοδοτούμε με την δική μας αγάπη.

Ο μόνος τρόπος να προσδεύσει η ανθρωπότητα, σύμφωνα με τον εσωτερικό ή ψυχολογικό νόμο, είναι να αποκολλήσει την αγάπη, το πάθος, τον ενθουσιασμό και την ελπίδα της από το χρήμα και να τα επενδύσει στις αληθινές αξίες. Η μεταφορά θα πρέπει να διεξαχθεί βαθμιαία. Καθώς η διαδικασία εκτυλίσσεται, η κοινωνία θα αρχίσει να αλλάζει αυθόρμητα ώστε να προσαρμοστεί στα νέα δεδομένα. Μπορούμε να δημιουργήσουμε έναν καινούργιο κόσμο χωρίς επαναστάσεις και καταστροφικές κρίσεις. Έναν κόσμο γεννημένο από αγάπη όπως και ο προηγούμενος, αλλά με μία διαφορά. Η δύναμη της αγάπης θα πρέπει τώρα να επενδυθεί ορθά. Το πρώτο βήμα σε αυτήν την αλλαγή είναι εμείς να συνειδητοποιήσουμε πόση αγάπη, πόσο ενθουσιασμό, πάθος και συναίσθημα επενδύουμε σήμερα στο χρήμα, και να αναρωτηθούμε για την ουσιαστική λογική μιας τέτοιας επένδυσης. Τα υπόλοιπα θα ακολουθήσουν μόνα τους.

Πολλοί ερωτούν με ποιο τρόπο θα μπορούσε αυτός ο καινούργιος κόσμος να λειτουργήσει; Πώς θα πρέπει να τον ονομάσουμε; Μα, είναι σφάλμα να προσπαθούμε να καθορίσουμε απόλυτα κάτι νέο, με όρους του παρελθόντος. Μόνο μια καινούργια συνειδητότητα θα μπορούσε να το κατανοήσει. Συνεπώς, θα πρέπει να εμπιστευτούμε την μέθοδο και να επιτρέψουμε στο μέλλον να εμφανιστεί, φέροντας τα φρούτα της ορθώς χρησιμοποιημένης αγάπης, της καλής και συνετής μαγείας.

Εσείς είστε οι μάγοι, όλοι είμαστε μάγοι. Δημιουργοί του δικού μας πεπρωμένου και αυτού του κόσμου. Όλα εξαρτώνται από τη χρήση της δύναμης της αγάπης. Αυτός είναι ο Νόμος, για τον οποίο μιλούν όλοι οι άγιοι και οι γιόγκι. Έχει έλθει η ώρα να αντιληφθεί η ανθρωπότητα ότι η αγάπη κινεί τον κόσμο και όχι το χρήμα. Να αρχίσει να εκτιμά περισσότερο την αγάπη και λιγότερο το χρήμα.

Ειρήνη και Φως

ΘΕΡΙΝΟ ΣΥΝΕΔΡΙΟ

Φίλες και Φίλοι,

Μετά την αδιάκοπη προετοιμασία και εργασία, περίπου ενός χρόνου, είμαστε στην ιδιαίτερα ευχάριστη θέση να ανακοινώσουμε πως η ααρχή του 2012 βρίσκει τα πάντα έτοιμα για το μεγάλο γεγονός του καλοκαιριού στον χώρο του εσωτερισμού.

Ένα «ταξίδι» που θα ξεκινήσει στις 22 Ιουνίου και στο οποίο σας καλούμε να έρθετε μαζί μας, στη συντροφιά 25 σπουδαίων αειδημιούχων, μελετητών και ερευνητών του εσωτερικού και εσωτερικού, από 8 διαφορετικές χώρες του κόσμου, σε ένα μοναδικό Συνέδριο για τον χώρο του εσωτερισμού στην Ελλάδα.

Με θέμα «Εσωτερικές Παράδοσεις στον Αρχαίο και Σύγχρονο Κόσμο», το συνέδριο που διοργανώνεται από τη Στοά Υπατία, με την επιστημονική χορηγία του περιοδικού ABATON, θα φιλοξενηθεί ομιλίες, εργαστήρια και δράματα, με ερευνητικό πεδίο τη τέχνη και τις θεμελιώδεις αρχές των μυστηριακών και εσωτερικών παραδόσεων, αλλά και τις εκφράσεις και αποχρώσεις τους στον αρχαίο και σύγχρονο κόσμο.

Για το επόμενο χρονικό διάστημα, μετώντας αντίστροφα μέχρι την έναρξη αυτού του σπουδαίου γεγονότος, θα έχουμε στενή επιστημονική σχέση με τις εξελίξεις και τα νέα που αφορούν σε αυτό. Εσείς όμως, μπορείτε ήδη να ξεκινήσετε να «ταξιδεύετε», μαθαίνοντας τα πάντα, αν επισκεφθείτε τη διεύθυνση:

<http://www.hypatia.gr/Conference/Hellenic/GrHome.html>

Ακόμα, επισκεπτόμενος τη παραπάνω διεύθυνση, μπορεί κανείς να κατεβάσει και το έντυπο του Συνεδρίου, με όλες τις πληροφορίες για ομιλίες, εργαστήρια, εκδηλώσεις, διαμονή, κ.λπ.

Φίλες και Φίλοι,

Επιλέξτε για την παραπάνω ανακοίνωση την περίοδο εορτασμού του χειμερινού ηλιοστασίου, την ααρχή μιας εποχής κατά την οποία το φως κάθε διαδοχική ημέρα διασποράζει όλο και περισσότερο το σκοτάδι και η δύναμη του ήλιου αρχίζει να αυξάνει. Αναλογικά ευχόμαστε η σοφία να φωτίσει την ανθρώπινη συνείδηση, αφήνοντας πίσω το σκοτάδι της άγνοιας και του εγωισμού, ώστε να κάνουμε κάθε φορά και ένα βήμα πιο κοντά στην Αδελφοσύνη και την εξάλειψη των δεινών της ανθρωπότητας.

Αλλοστε είναι πάντα καλύτερο, αντί να ευχόμαστε για άλλους, να είμαστε πρώτα εμείς οι ίδιοι έτοιμοι να αλλάξουμε μέσα μας. Αρχικά να έχουμε νηφία.

Καλή Χρονιά

Η Προέδρος της Οργανωτικής Επιτροπής

Έριτα Γεωργιάδη (Στοά Υπατία)

Τα Μέλη της Οργανωτικής Επιτροπής

Νίκος Φωκιάς (Στοά Υπατία), Γιάννης Γεωργιάδης (Στοά Υπατία), Jerry Herka-Ekans (Θ.Ε. ΗΙΑ), Alistair Coombs (Θ.Ε. Αγγλίας), John Gordon (Θ.Ε. Αγγλίας)

Για περισσότερες πληροφορίες επισκεφθείτε στο τηλ.: 210 5695571

Το ταξίδι ξεκινά τον Ιούνιο. Ελάτε μαζί μας!

ομιλίες • εργαστήρια | δρώμενα

με μία πλούσια θεματολογία που ερευνά τη πηγή και τις θεμελιώδεις αρχές των μυστηριακών και εσωτερικών παραδόσεων, αλλά και τις εκφράσεις και αποχρώσεις τους στον αρχαίο και σύγχρονο κόσμο.

Η Στοά Υπατία
παρουσιάζει

ΕΣΩΤΕΡΙΚΕΣ ΠΑΡΑΔΟΣΕΙΣ

στον αρχαίο και σύγχρονο κόσμο

22-30 Ιουνίου, 2012

25 ΣΠΟΥΔΑΙΟΙ ΟΜΙΛΗΤΕΣ από 8 ΧΩΡΕΣ σε ΕΝΑ ΜΟΝΑΔΙΚΟ ΣΥΝΕΔΡΙΟ για τον χώρο του ΕΣΩΤΕΡΙΣΜΟΥ που ΚΑΝΕΝΑΣ ακαδημαϊκός, μελετητής ή ερευνητής του ΑΠΟΚΡΥΦΟΥ και ΕΣΩΤΕΡΙΚΟΥ δεν μπορεί να χάσει

- Ρόμπερτ Μπουβάλ • Ανδρέας Ριζόπουλος • Πολ Κ. Τζόνσον • Στέφανος Ελμαζης • Τζον Γκρόντον • Γιώργος Καραχάλιος
- Δρ. Τζον Γουόρντ • Έρικα Γεωργιάδη • Άλιστερ Κουμπς • Αναστάσιος Προύσαλης • Δρ. Ατζιτ Μούρτι • Παναγιώτης Λιβιεράτος
- Δρ. Ορλάντο Φερνάντες • Παναγιώτης Ξιφάρας • Δρ. Μαρία Νίλσον • Σάσα Τσειτου • Μαρκ Ντέμαρεστ • Μάτιας Σέμλερ
- Μπρετ Φόρεϊ • Δρ. Ναταλία Τζήμα • Γιώργος Στεφανακης • Πέτερ Σμιτ • Τζέρι Ήκνεν • Θεόδωρος Κασιφής • Δρ. Έιπριλ Ήκνεν

ΕΝΗΜΕΡΩΘΕΙΤΕ ΕΓΚΑΙΡΑ <http://www.hypatia.gr/Conference/Hellenic/GrHome.html>

ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΕΣ: 6943 682003 • 6958 473783 ή stoa.hypatia@gmail.com

ΧΟΡΗΓΟΣ ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΑΣ

ABATON

Με την ευγενική Υποστήριξη:

Εκδόσεις Αρχέτυπο • Θεοσοφική Εταιρεία εν Ελλαδι • Alexandna West

ΘΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΟΜΙΛΙΩΝ ΤΗΣ ΘΕΟΣΟΦΙΚΗΣ ΕΤΑΙΡΙΑΣ ΕΝ ΕΛΛΑΔΙ

ΒΟΥΚΟΥΡΕΣΤΙΟΥ 25, 106 71 ΑΘΗΝΑ
ΤΗΛ.210 3620702 ΤΗΛ & FAX: 210 3610961

Είσοδος Ελευθέρα – Ώρα 8:00 μμ

ΙΑΝΟΥΑΡΙΟΣ

- Δευτέρα 9. ΑΘΗΝΑ. Αντ. Παπανδρέου: Ο Μέθος, η Ελπίδα, η Ενόραση, το Δόγμα
Τρίτη 10. ΗΛΙΟΣ. Εργασίες μόνο για τα μέλη της στοάς
Τετάρτη 11. ΑΜΜΩΝΙΟΣ ΣΑΚΑΣ. Κ. Αντωνίου: Θεοφάνεια (μέρος 1ου)
Πέμπτη 12. ΑΡΤΕΜΙΣ. Εργασίες μόνο για τα μέλη της Στοάς
Παρασκευή 13. ΕΠΙΚΟΥΡΟΣ. Θ. Καταφής: Η Ελευθερία της Σκέψης
Τρίτη 17. ΟΡΦΕΥΣ. Εισήγηση/συζήτηση Θεοσοφικού Θέματος
Τετάρτη 18. ΑΜΜΩΝΙΟΣ ΣΑΚΑΣ. Γ. Γιανναδάκης: Σκέψεις επί της *Μυστικής Διδασκαλίας* της Ε.Π. Μπαλιάνου (μέρος 1ου)
Πέμπτη 19. ΑΠΟΛΛΩΝ. Γ. Σιβής: Εισήγηση Θεοσοφικού Θέματος
Παρασκευή 20. ΑΛΚΥΩΝ. Α. Μιχαλάκης: Ζαϊντισμός
Δευτέρα 23. ΑΘΗΝΑ. Γ. Κοιμτζόπουλος: Αιώνιον μη ευνεία
Τρίτη 24. ΗΛΙΟΣ. Εισήγηση/συζήτηση Θεοσοφικού Θέματος
Τετάρτη 25. ΑΜΜΩΝΙΟΣ ΣΑΚΑΣ. Κ. Αντωνίου: Θεοφάνεια (μέρος 2ου)
Πέμπτη 26. ΑΡΤΕΜΙΣ. Γ. Αρώνης: ΣΠΙΡΑΜΑΚΡΙΣΝΑ: Η ζωή, το έργο και η διδασκαλία του
Παρασκευή 27. ΕΠΙΚΟΥΡΟΣ. Γ. Γιανναδάκης: Η *Μυστική Διδασκαλία*
Δευτέρα 30. ΥΠΑΤΙΑ. Ε. Γεωργιάδη: Σπάζοντας τον ζώδια του εαυτού: Κοινωνική ψυχολογία και εσωτερικισμός
Τρίτη 31. ΟΡΦΕΥΣ. Εισήγηση/συζήτηση Θεοσοφικού Θέματος

ΦΕΒΡΟΥΑΡΙΟΣ

- Τετάρτη 1. ΑΜΜΩΝΙΟΣ ΣΑΚΑΣ. Κ. Αντωνίου: Λαβύρινθος (μέρος 1ου)
Πέμπτη 2. ΑΠΟΛΛΩΝ. Γ. Σιβής: Εισήγηση Θεοσοφικού Θέματος
Παρασκευή 3. ΑΛΚΥΩΝ. Αντ. Παπανδρασιόπουλος: Η Ασχημική
Δευτέρα 6. ΑΘΗΝΑ. Σοφ. Παπαβασιλείου: Ο Μυστικισμός τον μεσαίωνα
Τρίτη 7. ΗΛΙΟΣ. Εργασίες μόνο για τα μέλη της στοάς
Τετάρτη 8. ΑΜΜΩΝΙΟΣ ΣΑΚΑΣ. Γ. Γιανναδάκης: Σκέψεις επί της *Μυστικής Διδασκαλίας* της Ε.Π. Μπαλιάνου (μέρος 2ου)
Πέμπτη 9. ΑΡΤΕΜΙΣ. Μ. Βέρνα: Εισαγωγή στον Ταυτησιώ. Ταυτησιώ Διδασκαλία (Μέρος I Κύκλος Α)
Παρασκευή 10. ΕΠΙΚΟΥΡΟΣ. Μ. Αλαφούζος: «Ο Πανάξ του Κέβη»
Δευτέρα 13. ΥΠΑΤΙΑ. Ε. και Γ. Γεωργιάδη: Παρουσίαση του συνεδρίου, Ιούλιος 2012. Εσωτερικές Παραδόσεις στον Αρχαίο και Σύγχρονο Κόσμο
Τρίτη 14. ΟΡΦΕΥΣ. Εισήγηση/συζήτηση Θεοσοφικού Θέματος
Τετάρτη 15. ΑΜΜΩΝΙΟΣ ΣΑΚΑΣ. Κ. Αντωνίου: Λαβύρινθος (μέρος 2ου)

- Πέμπτη 16, ΑΠΟΛΛΩΝ. Γ. Σιβυρής: Εισήγηση Θεοσοφικού Θέματος
 Παρασκευή 17, ΗΜΕΡΑ ΤΟΥ ΑΔΥΑΡ. Ομιλία/ζωική πίτας
 Δευτέρα 20, ΑΘΗΝΑ. Ρ. Κεραυλούδη: Ο άνθρωπος
 Τρίτη 21, ΗΛΙΟΣ. Εισήγηση/συζήτηση Θεοσοφικού Θέματος
 Τετάρτη 22, ΑΜΜΩΝΙΟΣ ΣΑΚΑΣ. Γ. Γιανναδάκης: Σκέψεις επί της *Μυστικής Διδασκαλίας* της Ε.Π. Μπλαβάτσου (μέρος 3ου)
 Πέμπτη 23, ΑΡΤΕΜΙΣ. Μαρία Βέργα: Εξετάζοντας την Ταντρική Παράδοση, Ταντρική Διδασκαλία, Μέρος 2
 Παρασκευή 24, ΕΠΙΚΟΥΡΟΣ. Στ. Τάσας: Ψυχής γάθωτος
 Τρίτη 28, ΟΡΦΕΥΣ. Εισήγηση/συζήτηση Θεοσοφικού Θέματος
 Τετάρτη 29, ΑΜΜΩΝΙΟΣ ΣΑΚΑΣ. Κ. Αντωνίου: Περί συνειδησίας

ΜΑΡΤΙΟΣ

- Πέμπτη 1, ΑΡΤΕΜΙΣ. Μ. Βέργα: ΝΤΑΣΑ ΜΑΧΑΒΙΝΤΙΑ (Das Mahavidya) ΟΙ ΔΕΚΑ ΘΕΕΣ ΤΗΣ ΣΟΦΙΑΣ – ΚΑΛΙ (Kālī): Η Αιωσιότητα του Χρόνου, Η Αιτωρία και ο αποσημφολισμός της Θεάς, Ταντρική Διδασκαλία, Μέρος 3
 Παρασκευή 2, ΑΛΚΥΩΝ. Ν. Χαραζάκος: Ο φαλόσοφος Μύστης
 Δευτέρα 5, ΑΘΗΝΑ. Στ. Τάσας: Περί ψυχής
 Τρίτη 6, ΗΛΙΟΣ. Εργασίες μόνο για τα μέλη της στοάς
 Τετάρτη 7, ΑΜΜΩΝΙΟΣ ΣΑΚΑΣ. Γ. Γιανναδάκης: Σκέψεις επί της *Μυστικής Διδασκαλίας* της Ε.Π. Μπλαβάτσου (μέρος 4ου)
 Πέμπτη 8, ΑΠΟΛΛΩΝ. Γ. Σιβυρής: Εισήγηση Θεοσοφικού Θέματος
 Παρασκευή 9, ΕΠΙΚΟΥΡΟΣ. Ρ. Κεραυλούδη-Θ.Θεοφάνους: Ο Γαύτα ως μύστης (μέρος 2ου)
 Δευτέρα 12, ΥΠΑΤΙΑ. Προβολή ντοκιμαντέρ/ συζήτησης: Ο Γεώργιος Γεμιστός-Πλήθων και η Ιταλική Αναγέννηση
 Τρίτη 13, ΟΡΦΕΥΣ. Εισήγηση/συζήτηση Θεοσοφικού Θέματος
 Τετάρτη 14, ΑΜΜΩΝΙΟΣ ΣΑΚΑΣ. Κ. Αντωνίου: Ο αριθμός Επτά
 Πέμπτη 15, ΑΡΤΕΜΙΣ. Μ. Βέργα: ΤΑΡΑ (Tārā): Η Δύναμη του Λόγου και η Σιωπή ανάμεσα στους ήχους, Ταντρική Διδασκαλία, Μέρος 4
 Παρασκευή 16, ΑΛΚΥΩΝ. Μ. Βουτσάνος: Η Ατραπός του Μυστικισμού
 Δευτέρα 19, ΑΘΗΝΑ. Ν. Βούζας: Η σχέση του νευριζού μας συστήματος με το ενεργειακό μας άτομο
 Τρίτη 20, ΗΛΙΟΣ. Εισήγηση/συζήτηση Θεοσοφικού Θέματος
 Τετάρτη 21, ΑΜΜΩΝΙΟΣ ΣΑΚΑΣ. Κ. Αντωνίου: Τα Εξενσάνια Μυστήρια
 Πέμπτη 22, ΑΠΟΛΛΩΝ. Γ. Σιβυρής: Εισήγηση Θεοσοφικού Θέματος
 Παρασκευή 23, ΕΠΙΚΟΥΡΟΣ. Κων. Σελίμης: Η Μεσότης
 Δευτέρα 26, ΥΠΑΤΙΑ. Γ. Σιβυρής: Η πορεία ενός Θεόσοφου στην Θεοσοφική Εταιρεία
 Τρίτη 27, ΟΡΦΕΥΣ. Εισήγηση/συζήτηση Θεοσοφικού Θέματος
 Τετάρτη 28, ΑΜΜΩΝΙΟΣ ΣΑΚΑΣ. Γ. Γιανναδάκης: Σκέψεις επί της *Μυστικής Διδασκαλίας* της Ε.Π. Μπλαβάτσου (μέρος 5ου)
 Πέμπτη 29, ΑΡΤΕΜΙΣ. Μ. Βέργα: ΛΑΛΙΤΑ ΤΡΙΠΟΥΡΑ ΣΟΥΝΤΑΡΙ (Lalit_ Tripurasundar_): Το Κάλλος των τριών Κόσμων και η Ομορφιά της αγνής Αντήληρης, Ταντρική Διδασκαλία, Μέρος 5
 Παρασκευή 30, ΑΛΚΥΩΝ. Γ. Γαδούγας: Ο μύθος στην φιλοσοφία

ΘΕΟΣΟΦΙΚΗ ΣΤΟΑ «ΚΑΒΕΙΡΟΣ», ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΥΠΟΛΗ

ΙΑΝΟΥΑΡΙΟΣ

Κυριακή 15. Η πρώτη συνάντηση το 2012 / Κοπή πίτας

Ομιλία Μεταμόρφωση και μετεναπόδοση ΛΙΤΣΙΚΑΚΗΣ ΝΙΚΟΣ

29 1 2012 Κυριακή

Κυριακή 29. Α. Μαυρογένη: Η Πνευματικότητα στην Τέχνη, του Wassily Kandinsky και του Johannes Itten

ΦΕΒΡΟΥΑΡΙΟΣ

Κυριακή 12. Μ. Παπαδοπούλου: Τι είναι αλήθεια

Παρασκευή 17. Εορτή της Ημέρας του Adayar

Κυριακή 19. Δ. Χατζηιωαννίδη: Οι δημιουργικές ουσίες στο έργο του Πορφύριου

ΜΑΡΤΙΟΣ

Κυριακή 4 3 2012 Κυριακή 4. Α. Μαυρογένη: Η θεοσοφική σκέψη στην εποχή μας

18 3 2012 Κυριακή 18. Αντ. Πουρνάρας: Θεοσοφικό θέμα

ΘΕΟΣΟΦΙΚΗ ΣΤΟΑ «ΜΙΝΩΣ», ΚΡΗΤΗ

ΙΑΝΟΥΑΡΙΟΣ

Απομυζός για ομαδικούς αστρολογικούς προγραμματισμούς και περφημένο

ΦΕΒΡΟΥΑΡΙΟΣ

Ιατρική για θεραπείες

ΜΑΡΤΙΟΣ

Βίος φιλοσοφικός

ΘΕΟΣΟΦΙΚΗ ΟΜΑΔΑ ΜΕΛΕΤΗΣ «ΠΡΟΚΡΙΣ», ΚΕΦΑΛΛΟΝΙΑ

ΙΑΝΟΥΑΡΙΟΣ ΦΕΒΡΟΥΑΡΙΟΣ/ΜΑΡΤΙΟΣ

Εργασίες επί του βιβλίου της Ε.Π.Μπόαβάτσου, "Η Φωνή της Σιγής"

Παρακαλούμε τους συνδρομητές του περιοδικού ΙΛΙΣΟΣ να μεριμνούν τακτικά για την εξόφληση της ετήσιας συνδρομής τους, η οποία ανέρχεται στο ποσό των 15ευρώ (δηλαδή 4 τεύχη ετησίως συν ταχυδρομικά έξοδα). Αν διαμένετε στην επαρχία, μπορείτε να επιζητιώνετε με τους κατά τόπους αντιπροσώπους μας.

Μεταξύ μας

ΤΑ ΓΡΑΦΕΙΑ ΜΑΣ

Τα Γραφεία του «ΙΛΙΣΟΥ»
Βουκουρεστίου 25, α' όροφος,
είναι ανοικτά κάθε ημέρα από
19.30 - 21.30, εκτός Σαββάτου
και Κυριακής.

ΕΜΒΑΣΜΑΤΑ-ΛΩΡΕΕΣ

Παρακαλούμε όπως απο-
στέλλετε με ταχυδρομική
επιταγή προς: Περιοδικό

« **Ι Λ Ι Σ Ο Σ** »

**ΒΟΥΚΟΥΡΕΣΤΙΟΥ 25,
106,71 Αθήνα.**

Επίσης αποστέλλετε με τρα-
πεζική επιταγή μόνο εις:

Θεοσοφική Εταιρεία, Βου-
κουρεσίου 25, 106 71, Αθήνα

ή με κατάθεση στον λογ/σμό

Εμπορικής Τράπεζας:

IBAN GR22 0120 3380

0000 0003 4738 734

BIC EMPOGRAA

ΑΝΤΙΠΡΟΣΩΠΟΙ ΤΟΥ ΙΛΙΣΟΥ

Κεφάλονιά: Γ. Διαμαντάτος
τηλ.: 6944331000

Ζάκυνθος: Παν. Βλαχόπουλος

Βόλος: Γ. Κουκουβίνος

τηλ.: 6946146763

Κρήτη: Σ. Βασιλάκης

τηλ. 6937005048

Θεσ/νικη: Γ. Βαφειάδης

τηλ.: 2313016807

Λαμία: Γ. Μουτάφης

Τρίκαλα: Στ. Λιγάτσικας

τηλ.: 6977679184/ 6944907479

Πάτρα: Σ. Ιγγλέσης

Ρόδος: Αντ. Βεργωτής

Σύρος: Π. Ζαραφονίτης

Θράκη: Τριανοπούλου Γεωργία

ζιν. 6976 48 84 48

Κύπρος: Αθαν. Παπαδόπουλος

Τηλ. 00357-24654511 (Οιζιάς)

Τα άρθρα που δημοσιεύονται στο περιοδικό Ιλισός, φέρουν την ευθύνη των αρθρογράφων για το περιεχόμενό τους και δεν λογοκρίνονται, ούτε απηχούν απαραίτητως τις απόψεις του περιοδικού.

ΚΥΚΛΟΦΟΡΟΥΝ ΕΠΙΣΗΣ
ΑΠΟ ΤΙΣ ΘΕΟΣΟΦΙΚΕΣ ΕΚΔΟΣΕΙΣ:

- Στα Πόδια του Διδασκάλου - Κρισναμούρτι5€
- Η Εξέλιξη της Μορφής και της Ζωής - Άννη Μπέζαντ ...~~Χ~~€
ΤΙΜΗ ΠΡΟΣΦΟΡΑΣ 5€
- Προσέγγιση στην Πραγματικότητα - N. Sri Ram8€
- Οι Βαθύτερες Όψεις της Ζωής - N. Sri Ram.....8€
- Επιλογή Γλωσσίου - τόμος 1959-65, τόμος 1966-70,
τόμος 72,73,74,75,76,78, τόμος 1991, τόμος 1992,
τόμος 1993,1994.12€

ΥΠΟ ΕΚΔΟΣΗ ΤΑ ΑΥΘΕΝΤΙΚΑ
ΚΛΑΣΙΚΑ ΘΕΟΣΟΦΙΚΑ ΕΡΓΑ

Ζωή στο Επέκεινα - Η Άλλη Όψη του Θανάτου - C.W.Leadbeater

Διατίθενται στα κεντρικά βιβλιοπωλεία και
στα γραφεία της Θ.Ε. Βουζουρρεσιών 25,

T.T. 106 71

Τηλ. +Fax. 210 3610961

Τηλ. 210 3620702

Ταχυδρομική ή τηλεφωνική παραγγελία με αντικαταβολή

Όνοματεπώνυμο.....Τηλ.έφενο.....
Οδός.....Αριθμός.....Πόλη.....Τ.Κ.....

ΚΥΚΛΟΦΟΡΗΣΑΝ

από τις Θεοσοφικές Εκδόσεις

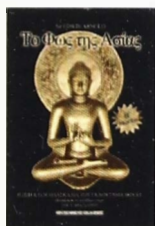
C W. Leadbeater
**Σ' Εκείνους
 που Πενθούν**

Έλενα Π. Μπλαβάτσκι
Γιόγκα και Αποκρυφισμός
 (Ανθολογία Εσωτερικής Γνώσης)

Ernest Wood
**Οι Επτά
 Κοσμικές Ακτίνες**

ΤΙΜΗ ΠΡΟΣΦΟΡΑΣ

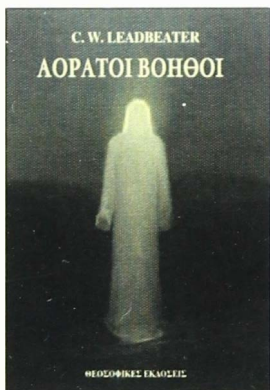
Sir Edwin Arnold
Το Φως της Ασίας

Ταχυδρομική ή τηλεφωνική παραγγελία με αντικαταβολή

Γιόγκα και Αποκρυφισμός.....	30€
Σ' Εκείνους που Πενθούν.....	8€
Οι Επτά Κοσμικές Ακτίνες.....	16€
Το Φως της Ασίας.....	16€ 8€

C. W. LEADBEATER

ΑΟΡΑΤΟΙ ΒΟΗΘΟΙ

- Ποιοι είναι οι Αόρατοι Βοηθοί;
- Σε ποιο ζοσμιζό πεδίο ανήζουν αυτά τα όντα που βοηθούν ζωντανούς και νεκρούς;
- Πώς ερμηνεύονται οι ανεξήγητες επεμβάσεις αόρατων δυνάμεων σε ώρες κινδύνου;
- Πώς ερμηνεύεται το φαινόμενο των εμφανίσεων προσφιλών νεκρών ή άλλων όντων που προειδοποιούν και σώζουν ορισμένους ανθρώπους από βέβαιη καταστροφή;

«...Προτού το μεγάλο κύμα του υλισμού μάς σκεπάσει και μας περιορίσει, ο αόρατος κόσμος θεωρούταν ως η πηγή κάθε βοήθειας προς τον άνθρωπο. Όλες οι ευχάριστες ιστορίες των διαφόρων παραδόσεων... αποδεικνύεται πως δεν ήταν αφελείς και ασήμαντες δεισιδαιμονίες, όπως συνήθως αποκαλούνται. Αλλά ότι υπάρχει μια πραγματική και επιστημονική βάση...

» ... Εγώ που τώρα σας γράφω αυτά τα λόγια, σας μιλώ για πράγματα που μου είναι γνωστά για περισσότερα από 40 χρόνια, και που τώρα είναι πιο αληθινά και σημαντικά για μένα, απ' ό,τι τα θέματα του υλιστικού κόσμου...»

C. W. Leadbeater, 1928

ΘΕΟΣΟΦΙΚΕΣ ΕΚΔΟΣΕΙΣ